ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

БРОЈ 1483

10 динара

30.5.1980. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLI

КОМПЛЕТАН СТРИП

РИП КИРБИ

Ripley

Веровали или не!

Ч

ПУШКАРАЊУ СА ГАНГСТЕРИМА ПОЛИЦАЈАЦ МОНТ ХОУК ИЗ ЈЕНКТОНА (ЈУЖНА ДАКОТА) ИАКО ПОГОЂЕН ОСТАО ЈЕ ЖИВ, ЈЕР СЕ МЕТАК ЗАДРЖАО У ЧВОРУ ЊЕГОВЕ КРАВАТЕ.

РОКЕЛ

ЈЕ СТЕНА КОЈА 220 МЕТАРА ВИРИ ИЗ МОРА. НАЛАЗИ СЕ У АТЛАНТСКОМ ОКЕАНУ СЕВЕРНО ОД ОБАЛА ШКОТСКЕ И НАСЕЉЕНА ЈЕ ИСКЉУЧИВО ПТИЦАМА. ГОДИНЕ 1955. БИЛА ЈЕ ЗВАНИЧНО ПРИПОЈЕНА КАО ТЕРИТОРИЈА ВЕЛИКОЈ БРИТАНИЈИ.

НАЈМАЊЕ СОВЕ

СУ ПАТУЉАСТИ ЂУКОВИ КОЈИ НИСУ ВЕЋИ ОД ВРАПЦА.

ЕДГАР ВАЛАС

(1875-1932)

БРИТАНСКИ НОВИНАР И КЊИЖЕВНИК, ОГЛЕДАО СЕ И У ДРАМСКИМ ДЕЛИМА КОЈЕ ЈЕ МОГАО ДА НАПИШЕ ЗА 3-4 ДАНА.

ПРИСИ

ДЕВЕТОГОДИШЊА КУЈА РАСЕ ТЕРИЈЕР, ВЛАСНИШТВО ЈЕДНОГ ГРАЂАНИНА ИЗ АРКАНЗАСА (САД), УСВОЈИЛА ЈЕ ТРИ МАЛЕ ВЕВЕРИЦЕ И НЕГОВАЛА ИХ КАО СВОЈЕ МЛАДУНЦЕ.

ДВА КРАТЕРА

У ДОЛИНИ ВУЛКАНА, У ПЕРУУ, ПОСМАТРАНА ИЗ АВИОНА, ДЕЛУЈУ КАО ОГРОМНЕ ОЧИ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

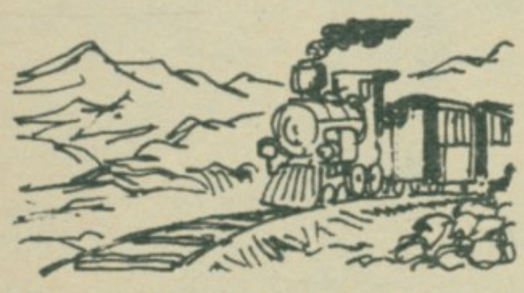

● права железничка пруга која је повезала Атлантски са Тихим океаном, изграђена је 1855. године између градова Колона и Панаме.

● према неким статистикама жена која користи руж за усне годишње поједе од 6 до 12 грама овог средства за улепшавање.

● дуван утиче на слабљење памћења, закључио је, после једног експеримента, научник Дејвид Викс са Универзитета у Единбургу. Групи пушача и непушача показано је 12 фотографија личности које носе најуобичајенија енглеска имена. После паузе од десет минута група непушача с много већом брзином и тачношћу успела је да се сети имена личности са фотографија.

● совјетски научник Чуданов тврди да један становник села у току једног минута удахне 40 милиона трунчица прашине, а за то исто време становник града напуни своја плућа готово са милијарду тих честица.

● омиљена забава старих Маја била је пуштање змајева. У гватемалском градићу Сантијаго Сакатепекес потомци Маја и данас, на празник змаја 1. и 2. новембра, пуштају огромне кружне змајеве живих боја, чији је пречник од 3 до 6 метара.

● пар једне, данас ретке врсте папагаја из рода макао на светском тржишту кошта више од 240 000 динара.

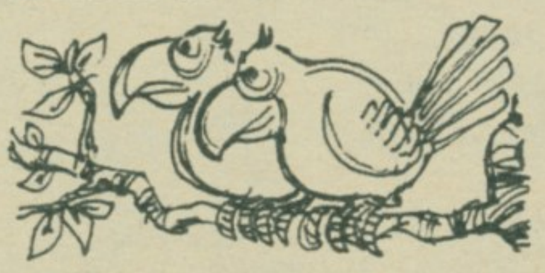

● и човек праисторије знао је за медоносне пчеле. Најстарији подаци који сведоче о томе су цртежи који потичу од пре 9000 година, а налазе се у пећинама источне Шпаније. На њима су приказани људи како скупљају мед из кошница у шупљинама стена.

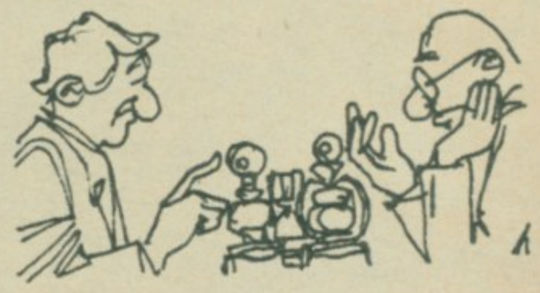

● стручњак једног музеја у Оксфорду реконструисао је правила старе викиншке игре која подсећа на шах, а звала се „нефертафел". У Великој Британији су већ почели да се продају дрвене табле и фигуре за ову игру. У доба Викинга табле су се израђивале од злата, сребра, ћилибара, стакла, кости, глине, што доказује да је „нефертафел" био популаран у свим друштвеним слојевима.

● из чауре коју ствара свилена буба може да се добије 2700 метара фине нити.

● најстарији записи о припитомљавању дивљег голуба потичу још из 3000. године пре н.е. У почетку су гајени због укусног меса, а тек касније ради преношења порука.

НЕБЕСКИ ЗАКОНИ

Песник звезда

Католичка црква је 1979. званично »помиловала« Ђордана Бруна и Галилеја. Отац нове астрономије Јохан Кеплер умро је пре 350 година узалуд очекујући опроштај грехова.

Бучним гостима који су између 1581. и 1583. године дупке пунили једну од најјевтинијих крчми немачког градића Вејла у Виртембергу служио је пиво слабуњав дечачић рошавог лица и увек забринутих очију. Дечаков отац, плаћени војник, отишао је са женом у Холандију да ратује против Шпаније када је син имао само две године.

Дечак, Јохан Кеплер, рођен 27. децембра 1571, поверен је мајчиним родитељима. Када му је било четири године, добио је велике богиње које је, срећом, преживео оставши унакаженог лица, ослабљеног вида и тешко покретљиве леве руке. Школа му је ишла тражаво и обрео се у крчми.

Родитељи су када су се вратили, приметили да младић замишљено посматра небо и листа теолошке књиге. Одлучили су да покушају са свештеничким позивом. Године 1584. дали су га у семинар у Аделсбергу. Тамо се догодило чудо: Јохан Каплер је све испите положио муњевито са најбољим оценама и заслужио стипендију универзитета у Тубингену. Смешила му се сјајна црквена каријера.

БОЖАНСКИ СКЛАД

Онда је дошло до новог, драматичног преокрета. Кеплер је случајно прочитао књигу славног пољског астронома Коперника »De revolutionis orbium«. Хелиоцентрична теорија која је, као што је познато, била стављена на озлоглашени Индекс католичке цркве, и која ће донети много невоља Галилеју, опчинила је младог студента теологије и ставила крст на његову службу цркви.

Портрет Јохана Кеплера из 1620. који се чува у цркви Св. Томе у Стразбуру.

Кеплер се посветио проучавању астрономије и напустио Тубинген. Пошто је од нечега морао да живи, прихватио је катедру математике и филозофије у Грацу у Аустрији.

Кеплеров прилаз астрономији био је мистично-филозофске природе. Будући велики научник био је дубоко одан протестант и убеђен да се кретања небеских тела одвијају према законитостима универзалне хармоније под утицајем божанске силе.

У двадесет петој години, уверен да је пронашао решење проблема, изложио га је у књизи »Mysterium Cosmographicum«. Према Кеплеру, односи између путања шест дотад познатих планета — Сатурна, Јупитера, Марса, Земље, Венере и Меркура — морали су бити аналогни односима који владају између основних геометријских тела.

Да би ову тезу поткрепио, он је поткован учењима Платона, Питагоре и Коперника, израдио геометријско-математички модел Сунчевог система на основу броја, величине и односа планетарних орбита.

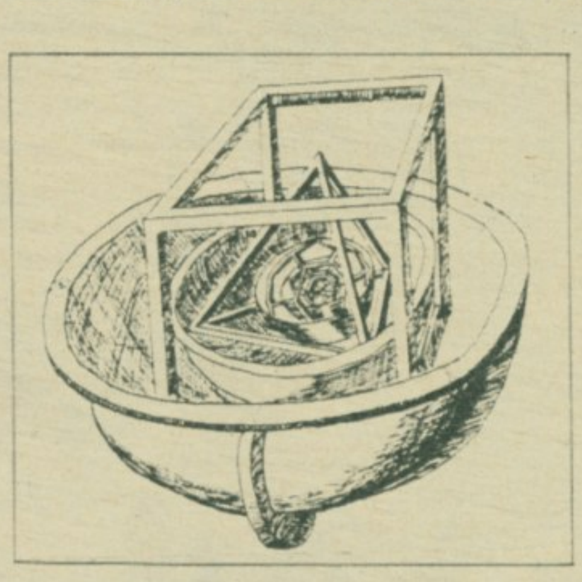

Кеплеров модел који илуструје теорију да би односи путања планета морали бити аналогни односима основних геометријских тела.

Први пут у историји постављена је теорија о јединству свемира, али... нешто се није уклапало. Астроном је приметио да прорачуни раздаљина планета од центра система — а средиштем се сматрало место Сунца — нису тачни!

СУСРЕТ СА БРАХЕОМ

Године 1600 на ломачи је изгорео Ђордано Бруно. Противреформа је захватила и целу Аустрију. Сви протестанти морали су да беже из земље. Кеплер, који се у међувремену оженио лепом богатом удовицом, на брзину је за мале паре распродао све што су имали и потражио уточиште у Прагу.

Тамо га је срдачно примио Тихо Брахе, чувени научник и дворски математичар цара Рудолфа II. Овај сусрет био је за Јохана Кеплера пресудан.

Тихо Брахе је највећи део живота посветио изучавању питања и времена ротација планета, али није успео да доврши своје астрономске таблице. Умро је 1601. оставивши Кеплеру у аманет да заврши његово дело. Кеплер га је заменио и на положају дворског математичара.

На темељу огромног наслеђа Брахеових опажања, нарочито положаја и сјаја Марса, и систематски сакупљаних података Кеплер је касније дошао до својих закона.

Кеплеров први рад у Прагу »De fundamentis astrologiae certioribus« је из области астрологије; славни астроном је још од детињства веровао да у астрологији има истине.

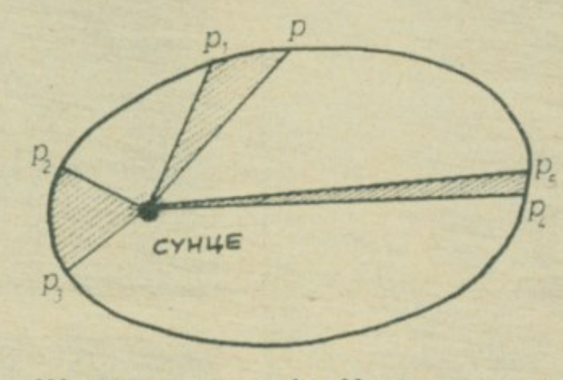

Шема приказује Кеплерове законе. Шрафиране површине које описују радијус-вектори планета сразмерне су временским размацима за које их описују. Произлази да се планета креће спорије што је удаљенија од Сунца.

Али, из истог периода је и његово најважније дело »Astronomia nova« издато 1609. у којем је поставио два основна принципа модерне астрономије: закон елиптичног кретања и закон површина. У овом делу објављена су и значајна открића из подручја теорије гравитације, а појава плиме и осеке објашњена је и Месечевом привлачном силом.

ДУГ ЉУБАВИ

Године 1612. Кеплер се преселио у Линц где се издржавао предавањем математике. Тамо је 1615. објавио књигу »Nova Stereometria Doliorum«. Служећи се методама које га чине **претходником инфинитезималног рачуна**, у овом делу израчунао је површину и запремину геометријских тела која дотад нису била проучавана.

У Линцу су га прозвали песником звезда пошто је објављено дело »Harmonices mundi« у којем је изложен **систем небеских хармонија.** У овој књизи појавио се његов трећи закон кретања планета који повезује време њихових обилазака са удаљеношћу од Сунца.

Последице ових „грешних" открића биле су по научника страховите. Истина, није спаљен као Ђордано Бруно, али је проглашен за јеретика, одузета му је целокупна имовина и забрањен повратак у Праг. Жена му је пресвисла од туге, а мајка оптужена да је вештица и осуђена на ломачу у родном Виртембергу.

Живећи у најцрњој беди Кеплер је три године пре смрти вратио дуг љубави Тиху Брахеу објавивши проширене »Tabulae Rudolphinae« које је започео Брахе и које су читав век биле **основне астрономске таблице.**

Три Кеплерова закона о кретању планета дефинитивно су потврдила исправност Коперниковог хелиоцентричног система, поставила темеље нове астрономије и отворила пут динамичким схватањима у овој науци. Велики научник умро је пре 350 година, 15. новембра 1630, од запаљења плућа чекајући у Регенсбургу владино „помиловање".

Он је први открио КАКО се планете крећу. Тридесет година касније један други геније Исак Њутн показаће својим законом гравитације ЗАШТО се баш тако крећу.

Љ. К.

КЕПЛЕРОВИ ЗАКОНИ

1. Планете се крећу по елипсама у чијој се једној жижи налази Сунце.
2. Радијус-вектори појединих планета прелазе једнаке површине у једнаким временима.
3. Квадрати трајања обилазака планета око Сунца односе се као кубови великих полуоса њихових путања.

КЕПЛЕРОВА ЈЕДНАЧИНА:

Трансцендентна једначина **M = E = esin E** којом се одређује положај планете за дати тренутак на њеној елиптичкој путањи око Сунца ако су познати елементи њене путање.

КЕПЛЕРОВО КРЕТАЊЕ

Кретање тачке или тела које се одвија по Кеплеровим законима.

ПРИЧЕ
О НАШИМ ГРАДОВИМА 2

ВИС

ТУЂЕ НЕЋЕМО СВОЈЕ НЕ ДАМО

РАЗГОВОРИ У ПЕЋИНИ — Друг Тито је на Вису боравио у две пећине, дубоко у унутрашњости острва, испод врха брда Хум. Сведоци ових тешких дана, када су донесене одлуке које су целом свету још једном показале генијалност стратешке мисли Врховног команданта НОВ и ПОЈ, забележили су у својим дневницима и сећањима да је друг Тито живео војнички и врло скромно. У једној, мањој шпиљи је становао, а у другој, већој (на слици) радио, одржавао састанке са сарадницима и представницима савезника. У овој чувеној пећини потписан је 16. јуна 1944. године познати споразум са представником избегличке владе Иваном Шубашићем, којим су још једном потврђене одлуке АВНОЈ-а са заседања у Јајцу. Наиме, крајем 1943. године Стаљин се солидарисао са мишљењем енглеске владе о потреби помирења Националног комитета ослобођења Југославије (НКОЈ) и избегличке владе. У том духу извршен је притисак на краља Петра да се одрекне Драже Михаиловића и да образује владу од таквих личности са којима би НКОЈ пристао да разговара. Преко смањења помоћи и на разне друге начине вршен је притисак и на НКОЈ да пристане на разговоре. На помирење се ишло у духу споразума између Стаљина и Черчила о подели интересних сфера у Југославији. Имајући у виду снагу НОП-а и извојеване тековине револуције и не одступајући од одлука Другог заседања АВНОЈ-а, НКОЈ и његов председник друг Тито пристали су у интересу међународног признања нове Југославије на преговоре са председником краљевске владе Иваном Шубашићем. У овој пећини потписан споразум осигурао је међународно признање нове Југославије, што се показало као још једна Титова велика победа.

ИЗ ВИСА — У СВЕТ — Како пише у свом ратном „Дневнику", Владимир Дедијер је у Вису добио задатак да организује сталан рад радиотелеграфске агенције „Нова Југославија". Тањуг је био смештен у овој згради, у вишкој луци, одакле је свакодневно емитовано десетак вести о раду народних власти, погибији истакнутијих бораца, обележавању значајних датума из историје и сл. Вести о борбама емитовала је радио-станица „Слободна Југославија". Тањуг је такође редовно издавао и билтен са најновијим вестима. Извесно време док је боравио у Вису у овој кући, званој „Трамонтана", становао је и друг Тито. Одатле је одлазио на купање, своју најомиљенију забаву док се налазио на Вису. Сведоци ових догађаја напомињу да се друг Тито увек купао у мору заједно са друговима и становништвом и да је, као врстан пливач, одлазио даље од обале говорећи да се не плаши морских паса!

Све до потпуног ослобођења наших острва и њиховог коначног припајања матици земљи, о острво Вис ломили су се разни планови немачког Вермахта. Међутим, убрзо после капитулације Италије, у септембру 1943. године, када су на Вису разоружане посаде италијанских гарнизона, формиран Вишки партизански батаљон и Вишка флотила наоружаних бродова, острво се претвара у неосвојиву тврђаву партизанске власти и деловања. Врховни штаб НОВ и ПОЈ доноси 20. јануара 1944. године одлуку да се за одбрану Виса ангажује 26. далматинска дивизија и основне снаге Морнарице НОВЈ. До краја фебруара исте године, по одобрењу Врховног штаба, на Вис стижу и извесне савезничке снаге. На острву је за кратко време, до почетка маја 1944. године, изграђен аеродром који је служио као база савезничкој авијацији. На њему су били смештени и делови 1. и 2. ескадриле ЈРВ и ескадриле за везу Врховног штаба.

После дрварског десанта, на Вис 8. јуна 1944. авионом стиже друг Тито са сарадницима. Главни центри војне и цивилне активности на острву били су градови Вис и Комижа. У Вису су били смештена најважнија тела ВШ НОВ и ПОЈ, ЦК КПЈ, НКОЈ, АВНОЈ-а и других централних војних, партијско-политичких и државних руководстава.

ПАРАДА У ЛУЦИ — У уторак, 12. септембра 1944. године на месту где се данас уздиже овај споменик, одржана је највећа свечаност у Вису за време када је овај градић био у ствари престоница нове Југославије. Пред маршалом Титом, члановима Врховног штаба, АВНОЈ-а и НКОЈ — продефиловало је око 7000 бораца Прве далматинске бригаде. За време параде свирала је војна музика, а над Висом су кружили наши авиони. Свечаност је завршена додељивањем Ордена ослобођења, тада нашег највишег одликовања, овој прослављеној партизанској јединици и говором друга Тита. Врховни командант је први пут изговорио речи које ће увек бити девиза одбране наше земље и њене слободе: „Туђе нећемо — своје не дамо".

ЗА ИСТИНУ СЕ БОРИ И ЛОПТОМ — Народни дом, највећа зграда у Вису, била је место боравка Позоришта народног ослобођења, али и место где је 7. маја 1944. године обновљен фудбалски клуб „Хајдук" као тим НОВЈ. После свечаности пропраћене песмом и рецитацијама, „Хајдук" ће кренути на велико и славно путовање у неколико земаља Медитерана и Блиског истока. Играјући са разним савезничким селекцијама и фудбалским представницима земаља где је боравио, увек у дресовима са великом звездом петокраком на прудима, најчешће побеђујући, први фудбалски тим Титове Југославије учинио је много да се и на спортски начин сазна истина о нашој борби за ослобођење и међународно признање. Због овога га је друг Тито одликовао Орденом заслуга за народ са сребрним венцем и Орденом братства и јединства са златним венцем.

РАДИ СЛОБОДЕ — У ЖИЦАМА — Одбрана Виса данас се проучава као изврстан пример како сачувати једно острво од било које врсте напада. Готово свих 77 километара разуђене, већином стрме и неприступачне обале било је опасано бодљикавом жицом, појасевима противпешадијских и противтенковских мина. Патролни чамци су чували прилаз воденим путем. Непосредно уз обалу постављена су бензинска бурад са запаљивом смесом за стварање ватрене препреке против десантно-јуришних чамаца. Ако би непријатељски десантни бродови успели да пристану, та смеса би се палила помоћу експлозива и тако отицала у море, стварајући ватрену завесу. Постојао је и такозвани „партизански начин" одбране запаљивом смесом. Бурад су постављана под одређеним углом и њихова садржина паљена већом количином експлозива. Горућа места летела би кроз ваздух и као огњена киша падала на немачке бродове. На више места била су постављена и јака митраљеска и артиљеријска гнезда која су штитила острво од напада из ваздуха. Због тога је била неопходна и радионица за оправку оружја која се налазила у овој кући у Вису.

СВЕ ЗА НАШУ ВОЈСКУ — Иако је готово 4000 становника острва Виса евакуисано у прекоморске збегове и бродовима пребачено у Италију, само у току 1944. године житељи овог отока дали су за потребе партизанске и савезничке војне привреде 25 хиљада хектолитара вина и милион килограма грожђа, уловивши истовремено око 225 хиљада килограма рибе! Жене, старци и омладина, организовани у радне бригаде, активно су учествовали у пријему или отпреми разноврсног материјала савезничке помоћи, збрињавали рањенике, болеснике и збег, чиме је одбрана Виса много добила у својој снази. На слици: зграда Музеја револуције у Вису.

ХРАБРОСТ СЕ ЗВАЛА ИГБАЛ

Девојчица је знала сваку партизанску кућу у Косовској Митровици. И њу су сви знали. Била је вешт курир.

Међу куририма Партије и НОП-а у Косовској Митровици била је и мала Албанка Игбал. Њено име у преводу значи — Срећа. На почетку устанка, 1941. године, имала је десетак година.

Игбалин брат био је комуниста, један од руководилаца Партије и НОП-а у Косовској Митровици и косову. Она је још пре рата видела када је њеног брата полиција ухапсила и, везаног ланцима, улицама спровела у затвор.

Када су Немци окупирали нашу земљу, Игбал, иако још право дете, уз брата је изабрала свој пут. Осећала је да је окупатор донео велику несрећу, да је помутио дечје радости и дечје игре. То је осећала и њена најбоља другарица Ружа, мала Црногорка, такође из комунистичке породице. И Ружин брат је био један од руководећих комуниста. Биле су нераздвојне и увек је једна желела да преузме задатак, да би другој било лакше.

ЦРВЕНЕ МАШНИЦЕ

Мала Игбал имала је густу смеђу косу. Увек је била лепо очешљана. Две плетенице спуштале су јој се низ плећа преко груди, чак испод струка. И у те две плетенице уплитала је две црвене машнице. Говорила је:

— Увек ћу их носити. Ако не смемо да носимо нашу црвену партизанску заставу, онда ћу је ја овако показивати.

Једном [illegible] видео без црвених машница. Кад сам је запитао где су јој, брзо је одговорила:

— Изгубила сам их, случајно, у игри. Не може ми их нико узети, сад ћу их одмах уплести.

Игбал је знала сваку партизанску кућу у Косовској Митровици. И њу су сви знали. Била је вешт курир. Пробијала се преносећи поруке и када је било најтеже, када је читав град био блокиран. Односила је и доносила пошту, материјале свуда где смо је слали. Знала је да вешто смисли начин како да се лакше пробије. Ако је писмо било мање, она га је пресавијала, крила у појас, увек на сигурно место, да се не изгуби. И тако је, слободних руку, скакућући на изглед безбрижно, ишла из улице у улицу, из куће у кућу.

Ако је требало да пренесе неки већи материјал, узимала је своју корпицу, на дно стављала илегалну пошту или материјале, а одоз го лук или кромпир. Тако је поступала с јесени или у зиму. Водила је о свему рачуна. Када смо је једном упитали зашто опет не носи корпицу с кромпиром и луком као „покривачем“ за илегалну пошту, она је спремно одговорила:

»ШКОЛИЦА« НА ПЛОЧНИКУ

— Зар сада да носим кромпир и лук? Боље су трешње. Оне су баш сада сазреле. Има их свуда. И нико неће посумњати да је нешто испод њих.

Игбал је била не само храбра већ и веома сналажљива.

Неком приликом носила је писмо једном члану Партије. Чинила је то, као и увек, безбрижно скакућући улицом. Међутим, када је дошла близу његове куће, приметила је немачку патролу. Требало је брзо донети одлуку, јер би свако оклевање могло да буде сумњиво. А она није знала да ли су фашисти и у кући члана Комитета. Ако би ушла, постојала би опасност да је претресу и нађу писмо. Игбал се није уплашила. Брзо је сковала план.

Испред куће члана Комитета, на плочнику, нацртала је „школицу“. Онда је почела да се игра, гледајући шта се догађало у кући. Истовремено је посматрала и шта раде Немци. Очекивала је да се појави мајка нашег друга, члана Комитета. То се и догодило. Игбал се правила да не обраћа пажњу на њу. Мајка је видела Игбал, па се и она снашла. Викнула је с прозора:

— Сине, јеси ли гладна?

— Јесам — одговорила је Игбал.

— Хоћеш ли да ти дам хлеба? Уђи у кућу.

Игбал се насмешила:

— Хоћу, хоћу, ево долазим.

Био је то, у ствари, њихоц договор да је све у реду, да у кући нема фашиста, да нису дошли да хапсе или претресају.

Игбал је оставила поруку, а онда опет изашла на улицу. Кад је наишла на ону немачку патролу која је на улици поправљала мотоцикл, извела је још једну варку. Застала је и почела да чачка нос. Један од њих је гурнуо и узвикнуо: „Бежи одавде!“

ШТА ТО РАДИШ, ДЕТЕ?

Фашисти су једном похапсили групу комуниста. Мала Игбал их је све познавала. Слушала је да их у затвору туку, муче, да су неки чак издахнули под батинама. Помислила је да и њу могу једном да ухвате. Али како да издржи ако почну да је туку?!

Једног дана, њена мајка, такође активиста у народно ослободилачком покрету, која је заједно са Игбал преносила пошту и други материјал, застала је изненађено насред собе угледав своју малу Игбал како, једну преко друге, облачи дебеле хаљине, а преко њих још и џемпере. На ногама је имала два пара вунених чарапа.

— Шта то радиш, дете, зашто се толико облачиш? Како ћеш брзо да идеш улицама? Знаш да треба да носиш пошту? — запитала је мајка.

— Морам тако да се обучем. Шта знам, можда ће ме негде ухватити. Ако почну да ме туку, овако ћу лакше поднети батине, мање ће ме болети, издржаћу ... — одговорила је Игбал.

Таква је била мала Игбал. Све време окупације, све до ослобођења Косовске Митровице, била је курир Партије и народноослободилачког покрета.

А онда, с првим данима слободе, пошла је у школу. У току рата није хтела да иде у окупаторске школе. Брзо је учила, била одличан ђак и вредан пионир. С поносом је на левом рукаву носила црвене ознаке начелника штаба пионира, а у коси црвене машнице. Касније је постала и скојевка. Неуморно је радила.

ЛЕКОВА НИЈЕ БИЛО

Године 1944. Косовску Митровицу често су бомбардовали савезнички авиони и Игбал је с породицом морала да бежи по околним селима. Кућа им је била срушена. Тако је добила тешку прехладу од које није могла да се опорави: разболела су јој се плућа. Из дана у дан била је све слабија и блеђа. Лекари у Косовској Митровици, Приштини, Призрену и Београду чинили су све што су могли, али у оно време, без лекова, нису успели да спасу малу Игбал: издахнула је на рукама своје мајке 1946. године. Угасио се живот ратног курира и скојевке Игбал.

Растанак с Игбал био је потресан. Била су ту деца из школа свих народности. много венаца и букета цвећа. Испратили су је и они који су је добро знали, и они који су о њој само чули, и они који је нису познавали.

Ето, испричао сам вам истиниту причу о девојчици Игбал која је по годинама била дете, али веома храбра и сналажљива. Таква деца као што је била Игбал, као и њена најбоља другарица Ружа, и многе друге Игбале и Руже, ковале су јединство, братство, поверење, љубав међу нашим народима. Давали су нам снагу и подстрек да истрајемо у борби за лепшу и бољу будућност.

Данашња деца — каже **Али Шукрија** — баш зато имају велику обавезу коју никада, ни у једном тренутку, не смеју да забораве — и о којој је стално говорио друг Тито — да будно чувају братство и јединство наших народа и народности.

ОБАВЕШТАЈАЦ „МАРКА”

Бранко Лаличић само једном није успео да изврши задатак. И о томе је поднео извештај уз несумњив »доказ« — повелику чворугу на глави.

У првим устаничким данима део Ловћенског одреда имао је заиста необичног „обавештајца“.

Сви смо га звали „Марка“, а име му је било Бранко Лаличић — започео је причу **Љубо Вучковић**. — Имао је тада највише дванаест-тринаест година. Био је и није био партизан. Повремено би из села Прекорнице долазио до нас, у одред. (Међу борцима се налазио и његов старији брат Љубо). Али, ретко се дешавало да преноћи код нас. Најчешће би се, после разговора с нама, вратио у село. Због тога се не би могло рећи да је тада био партизан.

Али, по ономе што је радио и те како нам је ваљао. Био је наш главни извиђач и обавештајац. Скоро да није било дана да не изврши неки задатак.

Прво смо га научили неколико италијанских речи које је брзо упамтио. А онда смо га слали на задатке.

— Хајде, Марка, скочи до села и преброј колико има Италијана, какво оружје носе.

И Марка би, трчећи, одлазио. Враћао би се убрзо и подносио нам детаљан „рапорт“.

У другој прилици послали бисмо га да испита куда се Италијани крећу, на коју страну одлазе. И то је наш мали „обавештајац“ увек сазнавао. Ништа није записивао, све је памтио. Сналазио се као ретко ко. Да би од Италијана извукао потребно обавештење, он им је доносио воду. Тих летњих дана 1941. била је велика жега, као да је црногорски крш горео, а Италијани натоварени препуним руксацима. Уз чашу воде, брзо би се распричали пред дечаком.

Марка је безброј пута био у извидници, а само једном није успео да изврши задатак. Наишао је, изгледа, на неког мрзовољног Италијана. Кад је почео да га запиткује, Италијан је дограбио свој гвоздени шлем па нашег Марку по глави. И о томе нам је после поднео извештај уз „доказ“ — повелику чворугу на глави!

Марка, Бранко Лаличић, данас као пензионер живи у Београду.

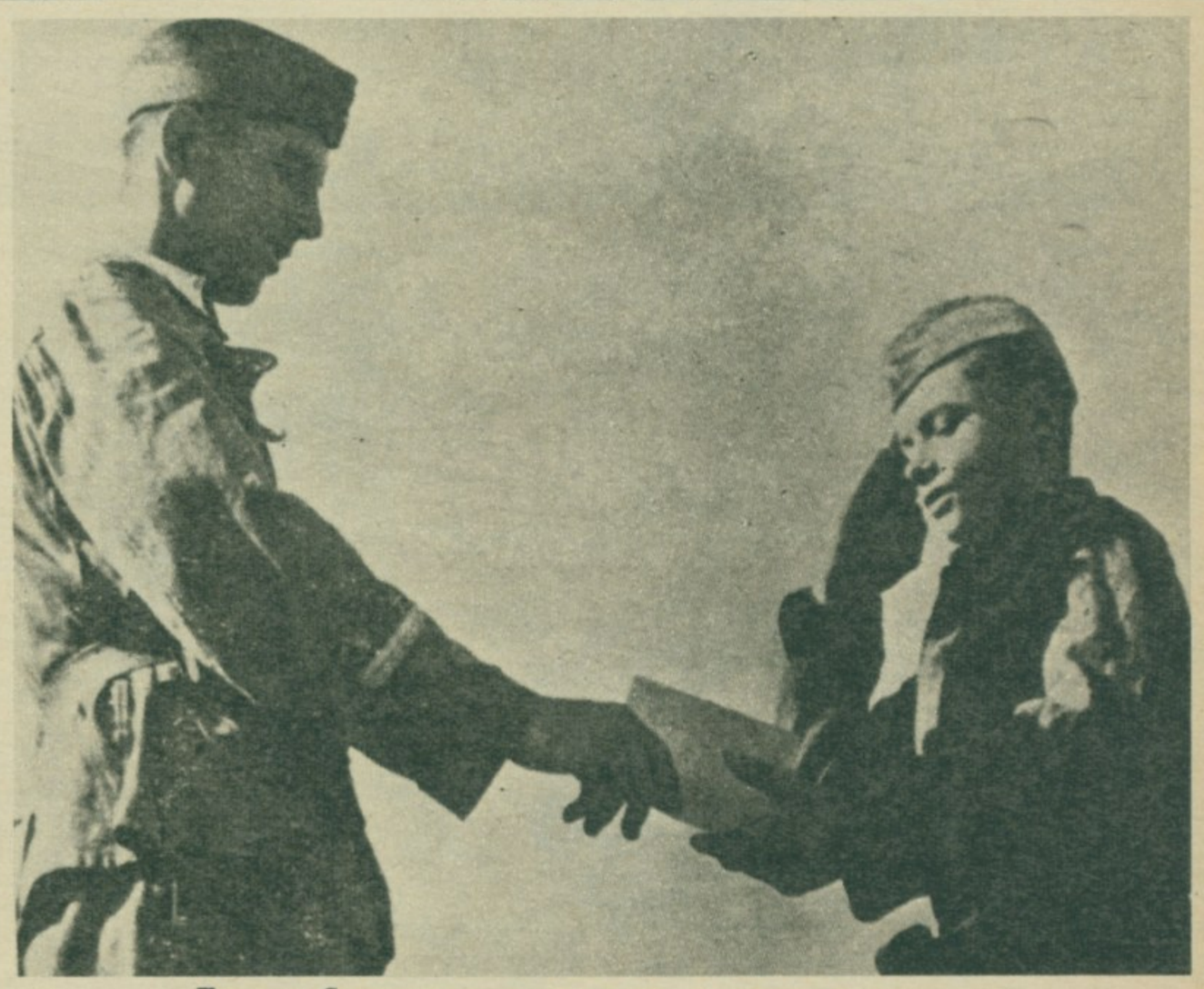

Пионир-борац прима задатак од свог команданта

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ВРЕМЕ ЈЕ ЗА СПАВАЊЕ!

ЈОШ ЈЕДАН ДАН ЈЕ ПРОШ'О И ЈОШ НЕКОЛИКО МИЛИОНЧИЋА ВИШЕ У МОЈОЈ КАСИ!

БАЈО, ТИ СИ ГЕНИЈЕ!

ДОГАЂАЛО МИ СЕ ДА НОЋИМА НЕ СПАВАМ, СВЕ МИСЛЕЋИ НА СВОЈЕ НОВЦЕ!

А САД СПАВАМ К'О НОВОРОЂЕНЧЕ!

ЗАПОСЛИО САМ ПАЈУ ...

Distributed by King Features Syndicate.

... ДА БРИНЕ НОКУ УМЕСТО МЕНЕ!

Copyright © 1980
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

2/10

РАЗГОВОР СА ЧУДОВИШТЕМ

ЈАПАНАЦ ЕНЕМОН КАВАГУЧИ ДОЖИВЕО ЈЕ У ЧЕТИРИ ДАНА ДВЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ АТОМСКЕ БОМБЕ — НАД ХИРОШИМОМ И НАГАСАКИЈЕМ. ПРЕЖИВЕО ЈЕ ОБЕ.

За разлику од већине Јапанаца малих растом, Енемон Кавагучи био је као од брега одвојен. Лета 1945. имао је пуних четрдесет година. Откако је почео рат стално је радио у фабрици „Мицубиши“ на обали реке Ота у Хирошими. Могао је у војску, али је као инжењер био далеко потребнији ратној индустрији. На посао никада није закашњавао, нити се о рату икад изјашњавао. Честе узбуне и склањање у фабричко склониште нервирале су га. Чему све то када се непријатељски авиони никада нису појавили над градом, питао се.

Знак за узбуну дат је и 6. августа 1945, прво око седам, а затим око девет часова пре подне. Сви радници похитали су у склониште осим Кавагучија. Док се тромо вукао двориштем минути су пролазили. Одједном, инжењер је зачуо далеко брујање авионског мотора. По њему, то је могао да буде само јапански авион. Подигао је поглед према небу. Нигде ни облачка. С југа је дување једва приметан поветарац.

Брујање је постајало све јаче. Ускоро се високо на хоризонту појавила покретна црна тачка. Кавагучи није знао да је „црна тачка“ амерички бомбардер Б-29.

Махинално је погледао на часовник. Било је 9 и 10.

СПРЖЕНИ ЈАРОМ

Инжењер је пошао, па опет застао. Поново је погледао увис према авиону који се сада већ налазио над центром града, али веома, веома, високо.

Девет и петнаест.

На небу се одједном појавила беличасто-ружичаста светлост праћена грмљавином а за њом талас неподношљиве топлоте и ветар који је брисао све што му се нашло на путу.

Кавагучи се нашао на земљи као ударен неким невидљивим маљем. Чинило му се да ће од страшне тутњаве остати без бубних опни. Није имао снаге ни прсте да помери. После минут-два дошао је себи и устао. Запрепастио се видевши да је потпуно наг: одећа је била једноставно „одувана“ с њега! Према небу се дизао некакав облак чудног облика. Личио је на печурку од дима и прашине.

— Шта је ово! — узвикнуо је. — Јесам ли ја луд!

Опипао је руком леђа. Била су сва у опекотинама. Тада је спазио и шипку која је однекуд долетела и забола му се у дебело месо. Извадио ју је с болном гримасом на лицу.

Осврнуо се. Пред њим се пружао ужасан призор. Фабрика је била сва у рушевинама и пламену, избезумљени радници трчали су на све стране.

Становници који су се нашли у централној зони града спржени су таласом јаре. Многи су издахнули одмах. Остали су лежали на земљи превијајући се и запомажући. Раздирали су их болови од опекотина. Ветар је подизао и превртао трамваје као перца.

Тај ветар, врео и пун жишки и варница, личио је Кавагучију на животињу која мрцвари жртву. У ствари, ваздух су испуњавале само те жишке и варнице.

ШЕСТ ПУТА ПРЕКО РЕКЕ

Инжењер је потрчао према обали реке. Даље, што даље одавде, бубњало му је у глави. Десет минута пливања било му је довољно да стигне на другу страну. Разочарао се видевши да не може из воде: растиње на обали и далеко иза обале горело је правећи пламени зид. Запливао је назад. Када је стигао на полазиште ужаснуо се: и ту га је чекала пламена препрека. Одлучио је да опет крене на супротну страну и нађе неки пролаз. Није успео. Шест пута препливао је реку тамо-амо тражећи излаз. Шестог пута успео је да се извуче из пакла.

Једва се довукао у кварт Хицијама, а одатле у близину железничке станице где је имао изнајмљену собу. Није било ни собе ни куће: околина је била сравњена са земљом!

Зграде листа „Чугоку“, Хигијенског завода и банке „Гејби“ у ширем центру сграђене од армираног бетона биле су избушене као сир.

Нашао је неку одећу и придружио се групи избеглица која је бежала из града. Тако је стигао на железничку станицу у Кои, другу од Хирошиме на прузи за југ Јапана. Сећа се да је готово сломљен у великом метежу успео да се докопа првог вагона у композицији која је управо кретала, затим да је воз сваки час стајао, па онда да му је неки човек дао шаку куваног пиринча...

Освестио се 9. августа око 10 и 30. Воз је улазио у град. Људи око њега помињали су Нагасаки. Зар смо чак ту стигли, тргао се. Познавао је Нагасаки. У том граду провео је младост.

Чим се докопао перона кренуо је у залив. Осећао се боље, ведрије. У заливу је живео један његов стари пријатељ. Он ће га нахранити, даће му чисто рубље, одећу. При крају залива, надомак куће коју је тражио, опет је зачуо брујање авионског мотора и опет у даљини угледао црну тачку. Не... немогуће... није ваљда оно чудовиште од пре неколико дана! Није имао сат. Могло је бити једанаест, можда више.

Кавагучи је стао. Авион се налазио на великој висини. Тешко га је било и видети. Кавагучи није хтео да верује да је амерички. О страхоти коју су Американци починили у Хирошими свет ће чути, нешто тако никада више не може да се догоди. Хтео је да пође.

Тог тренутка настала је добро му позната грмљавина. Појавила се и она злокобна беличасторужичаста светлост.

— То... нн... ије истиии... нн... аа! — промуцао је инжењер.

Ипак, у трену се прибрао и бацио у оближњи јарак. Знајући да би га нове опекотине докрајчиле, почео је да се маже блатом.

АТОМСКИ РАТ

Енемон Кавагучи је преживео и другу експлозију атомске бомбе! Последице није могао да избегне: изгубио је разум. Оставши без игде ичега прекинуо је са друштвом и прикључио се армији оних који су тумарали лукама и предграђима сакупљајући отпатке. Његов „фах“ постале су старе крпе.

Спавајући под ведрим небом или кровом оног ко га прими, текао је дане. Час се појављивао на једном, час на другом крају Јапана. У појединим периодима био је у стању да разговара сасвим разложно. Тада је обично и сакупљао крпе и долазио до неког јена.

Али, наиђу критични тренуци. У тим временским интервалима Кавагучи се обично ноћу буди из сна, скаче, бори се с неким измишљеним чудовиштем, или најчешће с њим само разговара. Ти разговори су дуги, трају више дана, чак и недеља. У то време глас му се мења, постаје пискав, необичан! Затим се бивши инжењер изгуби. Дуго га не буде.

Јуна 1957. заболело га је лево раме. Није придавао значај томе. Бол је растао и Кавагучи је свратио у неку амбуланту. Медицинска сестра се зачудила видевши на рамену велики број оспи и брадавица. Намазала их је неким дезинфекционим средствима. Сакупљач старих крпа благородно јој је спустио у руку јен и изишао.

Болови су се поново јавили. Бубуљице су постале и непријатне јер су гнојиле, а он није имао прилику да се често купа. Сасвим случајно један специјалиста за такозвано атомско обољење из Нагасакија видео је Кавагучијеве бубуљице. Површан поглед био му је довољан да изрекне дијагнозу:

— Атомски рак!

Енемон Кавагучи је постао предмет интересовања власти, научника, јавности јер се радило о реткој врсти рака. Добио је број 163641 и под њим је заведен у дугачак списак жртава атомске експлозије над Хирошимом и Нагасакијем. Као и осталим озрачењим, ни њему није било помоћи.

М. Т.

Глинено благо у Задру

ИЗ РУШЕВИ

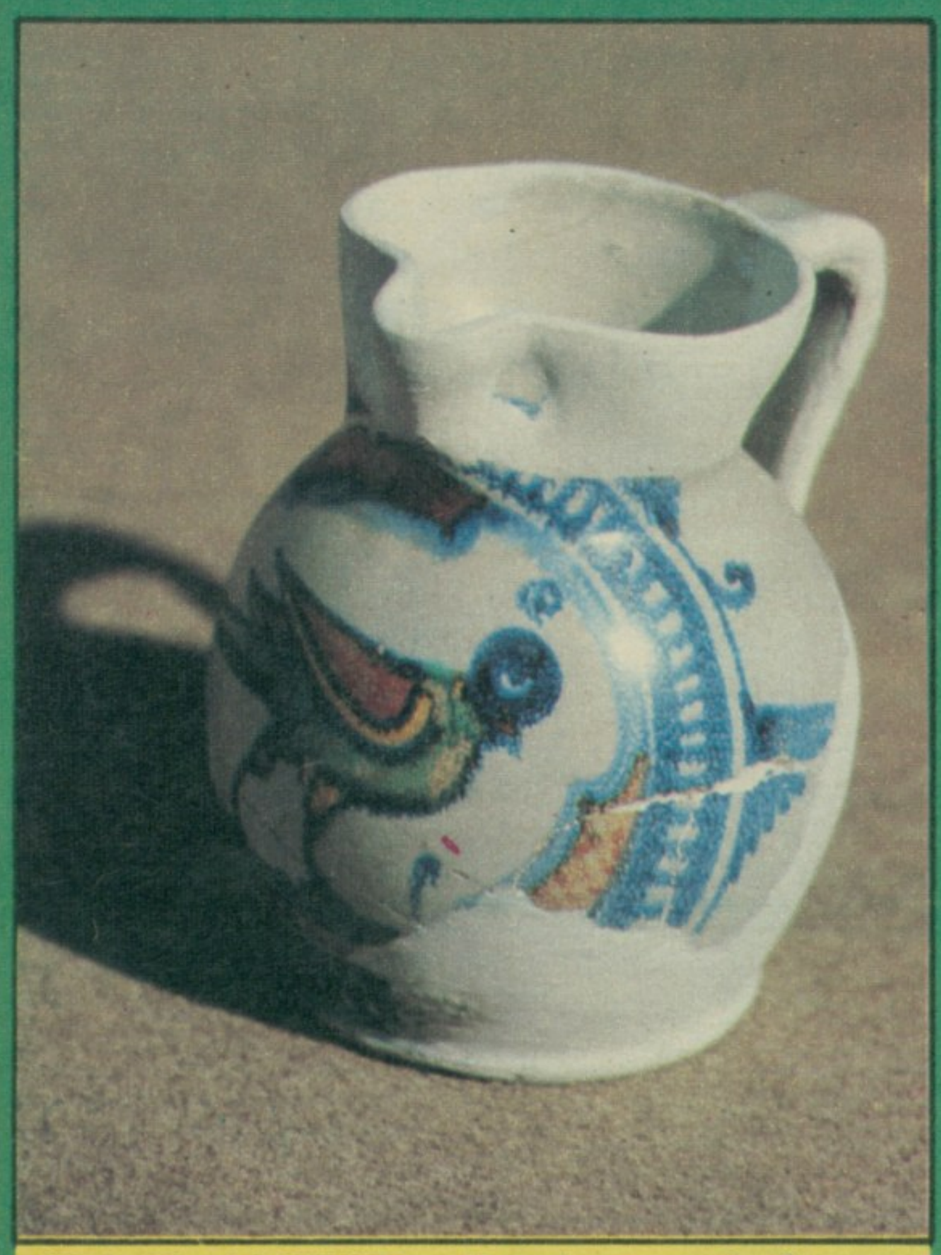

ШТА ЈЕ „ФАЈАНС“? — У овој задарској збирци најбројнији су предмети из периода од 1460. до 1495. године, који се по начину израде, времену и месту настанка могу да разврстају у три групе. Већина је, наравно, начињена ручно у бројним радионицама италијанског града Фаенца, који је одиграо, вероватно, најзначајнију улогу у прављењу керамике у Европи. Према њему су и предмети направљени од светле жућкасте глине, са стилским одликама времена настанка, названи „фајанс“. Тај назив се задржао и раширио за све сличне рукотворине, па и оне који немају никакве везе са Фаенцом. На слици: врч са цветом, дело грнчара из Фаенце, нађен 1962. године на месту некадашњег самостана св. Кршевана у Задру.

Ниједан наш град није толико бомбардован нао Задар: у другом светском рату бомбе су га засипале 70 пута, сравнивши са земљом око 80 одсто грађевина овог древног насеља. Али, изградња после ослобођења открила је у рушевинама и изузетно богатство којим се сада поноси не само задарски Народни музеј. То је посуђе из разних историјских периода и са разних страна, које данас чини најбогатију збирку готичне и ренесансне керамике у нашој земљи.

Иако звучи невероватно, сво музејско благо, својеврсно сведочанство о начину живота некадашњих становника Задра и о занатско-уметничкој делатности људи тог доба, нађено је на двадесетак средњовековних сметлишта из 15. и 16. века! Наиме, како ренесансни градови нису имали организовану службу за скупљање отпадака, уз сваку кућу налазило се нарочито место, најчешће у врту, где се бацало смеће и неупотребљиви предмети. Ту судбину доживеле су и задарске посуде: пробушена здела, оштећен крчаг или разбијен тањир бацани су на гомилу смећа, прекривани новим отпацима, а све заједно вековима . . .

Тек разарања бомбама и копање нових темеља изнели су опет на светло дана ову културну баштину. А у руке стручњака највише су њене остатке доносила — деца. Како каже кустос Софија Петричоли, руководилац културно-историјског одела Народног музеја у Задру, шездесетих година, када је збирка настајала, деца су неуморно тражила широм града комадиће и остатке ових посуда и трчала у музеј. Оно што су у великој мери прикупила и она, а средили, стручно обрадили и после неколико векова опет у складну целину саставили стручњаци за керамику и историчари уметности чини данас фонд изузетно вредне сталне поставне изложбе керамике у Народном музеју овог града.

Текст: **И. Лончар**
Снимио: **Љ. Патрногић**

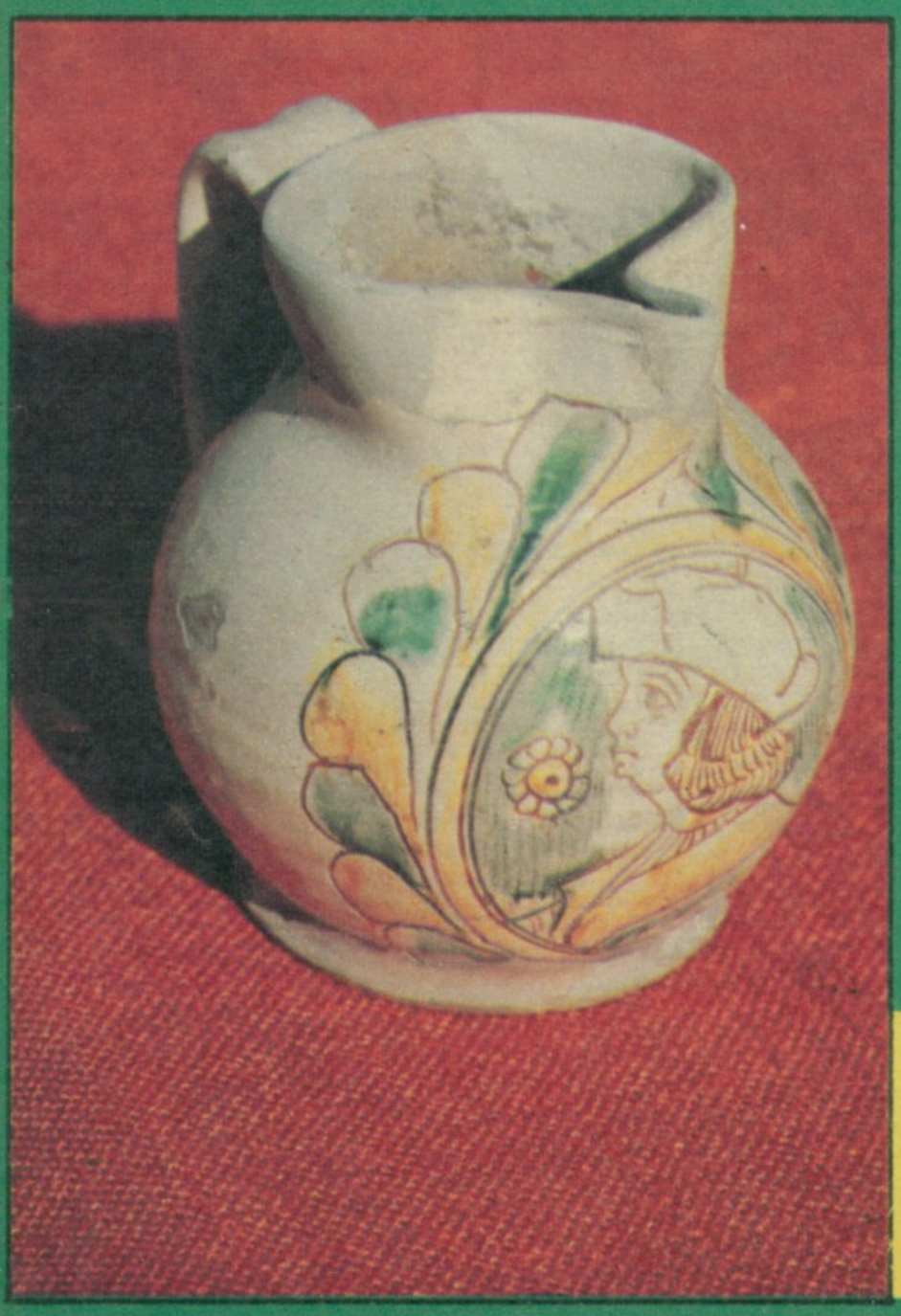

ОД ЦРВЕНЕ ГЛИНЕ — Предмети такозване гравиране керамике пореклом су из Венеције, Падове или Фераре и потичу из доба од друге половине 15. до краја 16. века. Израђени су од црвене глине и украшени другачијом техником од осталих предмета. Старији примерци, по мишљењу стручњака, имају као централни мотив мушки или женски портрет, а понекад и контуру из животињског царства. На слици је врч са ликом мушкарца и здела са штитоношом. Никада није разјашњено кога представља цртеж на врчу ни чија је застава, односно штит, које држи штитоноша.

ИНА У МУЗЕЈ

НА 900°С — На крчазима из овог периода редовно се појављује такозвани медаљон, округло поље, где су нацртани разни мотиви који имају одређено значење: грбови племићких породица, кратки религиозни натписи или фигуре животиња, биљна орнаменталистика као што је случај са овим врчем из Фаенце. Избор боја био је често техничке природе: мајстор је био принуђен да одабере оне боје које су добро подносиле температуру око 900°С, на којој су се предмети пекли. На тој температури глазура и боје су се растапале и сједињавале у јединствен сјајни слој на површини.

ЛЕПОТА ЗА ПОЈАСОМ — Године 1972. нађена је код задарског Баптистерија ова необична чутурица, са нарочитим „ушицама“ кроз које се провлачио канап да би се могла носити о појасу. Претпоставља се да ово врхунско грнчарско дело од црвене глине потиче такође из Венеције, која, дакле, није била чувена само по изради предмета од стакла.

СЕЋАЈ МЕ СЕ! — Крајем 15. века, тачније око 1490. године, дакле пре него што је Колумбо открио Америку, начињена је ова посуда у Фаенци. Међутим, доживела је судбину свих предмета у овој збирци: бачена је када је била разбијена. Када су је стручњаци опет саставили, указао се симболичан цртеж и порука на латинском „Мементо мео“, што значи „Сећај ме се“.

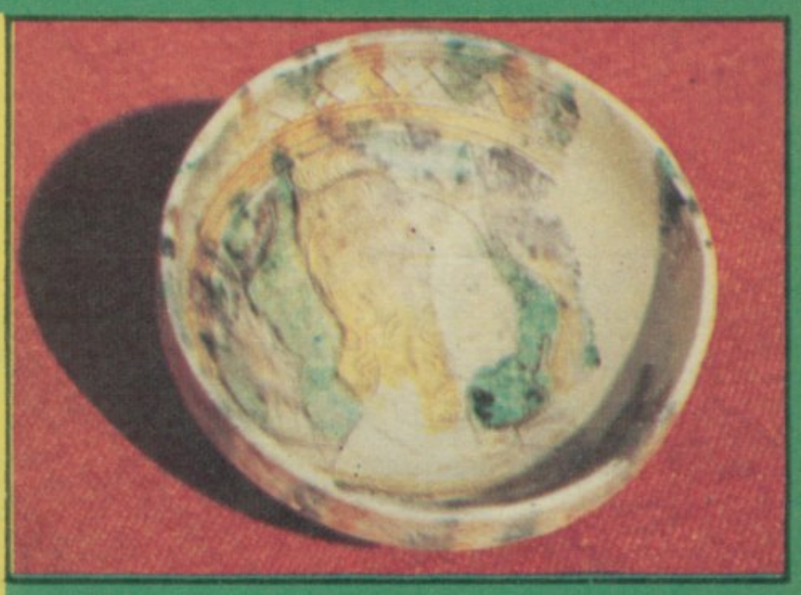

МАЈСТОРИ ЦРТАЧИ — Рукотворине од црвене премазивани су танким слојем беле глине — каолина. Оштрим предметом затим се на њима правио цртеж до црвене подлоге и на крају премазивао прозирном глазуром, зеленом или жутом бојом. При печењу, глазура се растезала, па се боја и цртеж више нису поклапали. Сам цртеж радио би се брзо и површно као кроки, због чега су се ликови често претварали у карикатуру. Али, изузеци као женски лик на овој здели и Амор на комадићу сланика доказује да су у Фаенци радили врсни грнчари и још бољи цртачи, који су добро познавали технологију боја и печења керамике.

ЛЕПОТА ЗА ПОЈАСОМ — Године 1972. нађена је код задарског Баптистерија ова необична чутурица, са нарочитим „ушицама“ кроз које се провлачио канап да би се могла носити о појасу. Претпоставља се да ово врхунско грнчарско дело од црвене глине потиче такође из Венеције, која, дакле, није била чувена само по изради предмета од стакла.

МАЈОЛИКА — ОД МАЈОРКА — Ова посуда не потиче из Италије, него је у Задар преко Венеције доспела, наравно поморским путем, чак из Шпаније. Предмети ове врсте оставили су нам у наслеђе назив „мајолика“ који често употребљавамо када се ради о „квалитетнијим“ керамичким предметима. Међутим, ова реч означава само оригиналне шпанске керамичке производе који су преко острва Мајорка преношени у Италију, а одатле у друге државе. Позлаћена орнаментика на предметима из времена ове посуде настала је под утицајем источњачких украса из Персије.

НЕСТАНАК ЕЛМЕ СЕНДС

Највећа дворана њујоршке већнице није могла да прими све који су желели да присуствују суђењу. Окривљеног су бранила 3 најпознатија адвоката, а теретило 75 сведока.

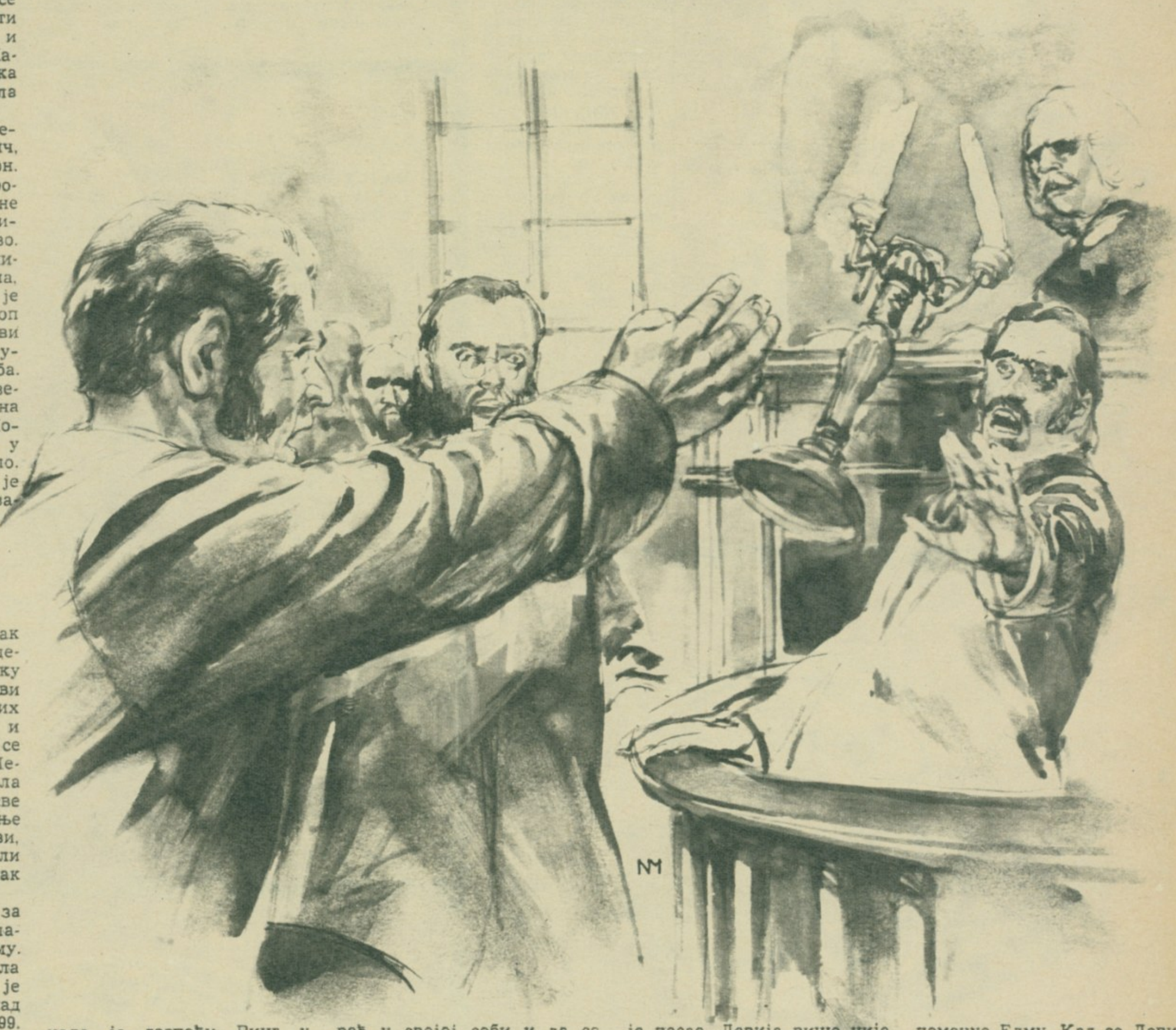

Џулијелма Елмор Сендс није била лепотица али су је сви сматрали привлачном. Рано је остала без оца и мајке. Иако није много марила за веру, морала је да се приклони квекерској секти чији су чланови били и њени рођаци Елијас и Катарина Риган из Њујорка код којих је потражила уточиште.

Рингови су имали повећу кућу у Улици Гринич, недалеко од реке Хадсон. Нису живели сами: прохладне зиме 1799. године под њиховим кровом боитовало је велико друштво. Поред Рингових и Џулијелме, коју су звали Елма, засебну собу имала је сестра госпође Ринг Хоп Сендс, затим младић Леви Викс, Ричард Деви Кроучер и још неколико особа. Сви су били станари, а већина квекери. Катарина Ринг је кувала за све. Поподне и увече седело се у салону, читало и ћаскало.

У то време Њујорк је био мали град, више варош.

ВЕЧЕ ЧУДНОГ ПОНАШАЊА

Леви Викс био је нећак познатог и богатог дрводеље Езре. Помагао је ујаку у послу. Желео је да живи самостално. Код Рингових му је било лепо. Млад и немирног духа загледао се у сестру госпође Ринг. Лепушкаста Хоуп одговорила му је љубављу али се све сводило на размењивање погледа јер су Рингови, као квекери, забрањивали да се у њиховој кући чак гласно говори и смеје.

Леви се брзо загрејао за Хоуп и још брже охладио. Бацио је око на Елму. У почетку је девојка остала хладна. И побожност је чинила своје. Међутим, кад су Рингови у лето 1799. избивали из куће два месеца, Елма је раскрстила са стегама.

Између ње и Левија букнула је љубав и Ринговима је остало да то прихвате као чињеницу. Однос девојке и младића најпоузданије су могли да опишу Левијев шегрт, који је спавао с њим у соби, и тридесетогодишњи Ричард Деви Кроучер чија је соба била до младићеве.

Једног дана Елма је позвала Хоуп устрану и радосно јој саопштила да се ускоро удаје за Левија. Замолила је да о томе ником не говори. Поподне 22. децембра сва срећна потрчала је госпођи Ринг у загрљај:

— Вечарас ћу се венчати са Левијем!

Госпођа Ринг се искрено обрадовала. Пољубила је девојку и док је ова отрчала код сусетке да позајми муф, сишла у салон да обавести мужа. Касније је изјавила да то није учинила јер је у салону седело неколико станара а она није хтела буку.

Леви Викс је дошао из града око 7 увече, поздравио окупљене и сео с њима. Занета послом, госпођа Ринг није чула кад се Елма вратила од сусетке. За вечером је мислила да је већ у својој соби и да се припрема за венчање. Чудило ју је Виксово држање: младић се понашао као обично. Ниједном речју није поменуо венчање.

ДАСКЕ ОТКРИВАЈУ ИСТИНУ

Перући судове у кухињи домаћица је чула станаре како одлазе на спавање, затим Левија како шета по предсобљу, онда је неко сишао низ степенице... Чула је и отварање и затварање улазних врата. После 15 минута завршила је посао. Левија више није било у салону. Спустила се у фотељу и предала читању.

Младић се вратио око 10 увече и сео прекопута госпође Ринг. Био је блед и узбуђен.

— Да ли је Елма легла? — упитао је.

— Зар се ви нисте тајно венчали и каква је то измотација? — продорно га је погледала домаћица.

Дрводеља се забезекнуо. Скочио је и отишао у своју собу. Катарина Ринг је слегла раменима, склопила књигу и пошла на починак.

За доручком нико није поменуо Елму. Кад се Леви поподне вратио с посла и опет упитао за девојку, ствар је постала озбиљна. Пошто је није било у соби, а Леви је тврдио да је није видео од претходног јутра, Рингови су закључили да је Елма нестала!

Тело Елме Сендс нађено је 2. јануара 1800. у једном пољском бунару на периферији града. Вест је зачас прострујала Њујорком. Самоубиство! Неко је приметио да је бунар покривен даском. Ако се девојка убила, како је могла поново да стави даске преко отвора. Убиство!

Њујорк се узбудио. Било

је то прво загонетно убиство у граду. Леви Викс је ухапшен. Суђење је заказано за 31. март. Богати дрводеља Езра ангажовао је за одбрану нећака 3 тада најбоља америчка адвоката. Наспрам њих стајало је 75 сведока који су тешко теретили младића. Становници Њујорка већ су га видели на вешалима!

НИЈЕ КРИВ

Леви Викс је деловао изгубљено. Дуго је објашњавао адвокатима да је невин и по ко зна који пут описивао сваки детаљ свог кретања критичног дана, али није успео да их убеди. Тешка срца пристали су да га бране.

Суђење је одржано у највећој сали градске већнице. Била је премала да прими све оне који су желели да присуствују „догађају деценије". Председник суда Џон Ленсинг, уверен да ће сведоци продефиловати за један дан и да ће већ увече моћи да се изрекне пресуда, театрално је отворио процес. До вечери није саслушана ни трећина сведока. Упорни председник захтевао је да се настави „макар до јутра"! После поноћи јавни тужилац је јекнуо:

— Не могу више да гледам на очи!

Сутрадан је Леви Викс опет стао пред пороту. Сведоци су се ређали а адвокати унакрсним питањима обарали веродостојност исказа сваког од њих. Несрећног Викса највише је теретио његов собни сусед Кроучер. Казивање је започео цинично и злобно, а завршио сав збуњен. Толико је изнервирао једног од Виксових адвоката, да је овај дохватио свећњак са стола и бацио га на Кроучера вичући:

— Он је, господо, убица, он!

Кроучер је скочио уплашен и излетео из суднице.

Како је време одмицало, постајало је све јасније да против Викса нема чврстих доказа. Хтела-не хтела порота је морала да изрекне: „Није крив!"

Становници Њујорка били су убеђени да је суд погрешио, односно да је Леви Викс убио Елму Сендс. За њега није више било места у граду. Одселио се и нестао без трага.

А Кроучер? Неколико месеци после суђења напаствовао је неку девојку. Осуђен је на доживотну робију. Помилован је после 5 година и преселио се у Вирџинију. Тамо је оптужен због злоупотребе. Пре суђења побегао је у Енглеску и тамо извршио убиство. Осуђен је на смрт и обешен.

Убиство Елме Сендс — једно од првих убистава у Њујорку — никада није расветљено!

М. Т.

СВИЊО, ИЗВИНИ!

Вековима запостављани становник сеоских дворишта коначно је, бар што се науке тиче, повратио добар глас.

Свако ко има пса или мачку увек је спреман да тврди како је његово љубимче веома послушно, интелигентно и умиљато, упркос добро знаној, пословичној лукавости мачке, рецимо, и чињеници да је пас, уза све своје добре особине, ипак велика ленштина и ласкавац из интереса. Најновија истраживања потврдила су да и пас и мачка заостају за неколико дужина иза „бедне" и омаловажене животиње, становника сеоског дворишта — свиње.

Тачно је да свиње воле удобан живот, чак и по цену да се упрљају. Веома су бучне док једу и немају баш неке нарочите манире, али њихова искреност је готово очаравајућа — нимало се не труде да буду оно што нису. Чисте су далеко више него што се мисли, најхрабрије су међу животињама и највеликодушније према човеку; веома су друштвене и изузетно забавне и разигране, нарочито у првим данима живота. Уз то, ниједна домаћа животиња није по својој природи толико питома као свиња.

УКРАЛА ЗАНАТ

Глупост није одлика свиње. Неки научници тврде да она својом интелигенцијом „туче" све остале животиње. Заправо, она је прави геније у сналажењу и прилагођавању различитим околностима. Међу животињама једино свиња самосталним размишљањем долази до решења неког проблема, што најбоље илуструју следећи подаци о једном експерименту.

Изгладнелу свињу затворили су у двориште ограђено жицом кроз коју је пуштена струја, тако да се она нашла пред проблемом како да се домогне укусног кукуруза са оближње њиве. Пошто је неко време трчала горе-доле процењујући ситуацију, свиња се најзад мирно упутила у најудаљенији угао дворишта. Одлучна да по сваку цену прође испод жице, дала се у трк и истовремено почела болно да скичи — много пре него што је стигла до ограде где је продрмала струја.

Доказано је да се свиња може дресирати као и пас, али и да је бржа у извршењу задатака. Уз то, много је лакше припитомити него пса. Брзо и лако учи како се хвата и доноси плен, као што то чине лаочки пси, да вуче колица или да игра, па чак и на бојном пољу открива мине. Забележен је и случај једне свиње у Енглеској која је постала најбољи „ловачки пас", укравши занат једном прослављеном птичару. Примећено је, такође, да свиња може да буде и вешт риболовац

У области Перигор у Француској, где се могу наћи најбоље врсте тартуфа, укусних црних гљива које расту под земљом а цена им је око 600 хиљада старих динара по килограму, људи за њихово откривање традиционално користе свиње.

У Сједињеним Америчким Државама неки криминалац дресирао је свињу да чува поље на којем је узгајао марихуану. Кад су власти открile ово забито место, послушна животиња је, пре него што су је савладали, добро изуједала двојицу шерифових помоћника.

Свиње се не боје никога и ничега осим човека, али то је пре опрезност него застрашеност. Сељаци из Белунезеа у северној Италији дуго су причали о крвавој борби једне свиње са медведима који су угрозили њене прасиће. Нашли су је изранављену и полумртву, али су зато њено потомство било на броју.

Свињу је тешко преварити, док је коњу, рецимо, довољно показати празну кофу па да без проверавања у њу завуче главу, спреман да се напије воде.

„Свиња верује само у оно што види" са дивљењем је једном приликом рекао Абрахам Линколн.

БЕЗ СИЛЕ, МОЛИМ!

Свињама прија наше друштво и воле да чују наш глас, али са њима се једино мирним пуем могу постићи добри резултати. Покушамо ли да их на нешто присилимо, бурно ће реаговати бранећи своја права.

Према гмизавцима су изузетно непријатељски расположене. Свиња је у стању да прогута змију као да је шпагета. Један сељак је испричао како у близини појила за стоку, где постоји опасност од уједа отровница, држи две свиње. И, како каже, мирно спава јер змије јер змије још ниједном нису нашкодиле стоци и свињама, а ни њему ни његовим укућанима такође. Научници се слажу да у највећем броју случајева масноћа испод коже свиње неутралише дејство отрова или га спречава да продре до крвних судова.

Њен изузетно добар апетит инспирисао је људе на изреку „једе као свиња" која се често употребљава. То су, ипак, само приче. Кад би људи јели паметно као што једу свиње, вероватно би били много здравији. Свиње никада не претерују са јелом, чак и када им се дају неограничене количине хране. Пажљиво и са апетитом жваћу и преврћу храну по устима трудећи се да из ње извуку најбоље. Укратко, једу као „добри познаваоци" и прави гурмани.

ПОВЛАШЋЕНИ ФИДО

Поменућемо и једно необично прасе по имену Фидо, рођено у предграђу Вашингтона, на имању природњака Кента Брита. То је минијатурни „синклер" који може да живи од 15 до 20 година и припада једној од патуљастих раса свиња специјално узгојених за лабораторијска истраживања. Обична одрасла свиња тежи око 350 килограма док ће Фидо у пуној зрелости имати највише стотинак.

Фидов благонаклони власник обезбедио му је аутоматску хранилицу и појило, начинио враташца за улазак у кућу и, ако му се прохте, ставио му на располагање два лепа обора од којих је један од „плексигласа" да би Фидо у зимским месецима имао довољно светлости и топлоте. За расхлађивање се користи мали базен који је Кент искључиво њему наменио. Свињама је расхлађивање неопходно јер њихове знојне жлезде нису нарочито делотворне тако да стално морају да се бране од топлоте.

Они којима срећа није наклоњена као Фиду, морају да се задовоље неком блатњавом баром. Ако свињама блато и прија, онда је то због тога што им је њушка „као створена" за превртање земље а њихов истраживачки нагон неуништви. Осим тога, зна се да свиње своје потребе инстинктивно обављају у неком углу свињца, даље од места где једу и спавају. Многима је познато и то да чим се роди, прасенце одгега устрану да се очисти. Она несрећна изрека „прљав као свиња" заиста је неодржива.

БЕСНО СКИЧАЊЕ

Своје расположење свиње изражавају различитим гласовима. Научници су открили да роктање има више варијаци-

СВИЊО, ИЗВИНИ!

ја а најчешће значи: Склони се, Ево ме и Дођи по мене. Свиње знају да рокћу и претећим тоном као што — имајући потребу за нежношћу попут свих осталих бића — ритмичним и смиреним роктањем изражавају задовољство могућношћу да узајамно протрљају леђа, трбух или њушку.

Скичање свиње, као знак запомагања, представља комбинацију кукурикања, крештања папагаја и лавежа чиваве. На свом репертоару свиња има и један посебан, скичећи тон који испушта кад је нерасположена или незадовољна. Кент га је чуо једном приликом кад је Фидо, схвативши да због дебљине није више у стању да прође кроз улаз на обору, хладну ноћ морао да проведе под ведрим небом.

Скичање којим свиња искључиво изражава незадовољство и бол достиже 100 до 115 децибела и може да се чује на удаљености од више стотина метара (суперсоничном авиону „конкорд“ у почетку је било забрањено слетање на њујоршки аеродром због тога што његови мотори у моменту слетања стварају буку јачине 112 децибела).

Свиња, ипак, не убира симпатије својим гласовним квалитетима већ највише захваљујући својој интелигенцији и доброј нарави. Зато није ни чудо што је натуралист В. Х. Хадсон написао:

„Свиња није неповерљива, стидљива или покорна као коњ, говече или овца, није непоуздана и безобзирна као коза, непријатељски расположена као гуска, лукава као мачка нити ласкава као пас. Прихвата нас као своје најближе и с правом очекује да разумемо њен говор. Посматрајте их само издалека и избегавајте да неку од њих ближе упознате јер кад је „убијете“, успомене на њу учиниће да се осетите канибалом или убицом.“

Д. В.

Врсте свиња: (1) Афричка шумска свиња (2) Европска дивља свиња (3) Брадавичава свиња (4) Пекари са оковратником (5) Хемпшир (6) Дурок (7) Јоркшир (8) Европска свиња. ▼

▲ У присуству знатижељних посматрача Фидо је показао да му туширање и те како прија. Наравно, све је обавио сам. И док се сви забављају, он има разлога да жали што људи упорно избегавају да га озбиљно схвате.

▲ Свиња успешно — изгледа и са задовољством — »сарађује« у многим лабораторијским истраживањима. Прави је добротвор човечанства и заслужује симпатије и признања јер, како је неко приметио, од ње се осим скичања све може искористити.

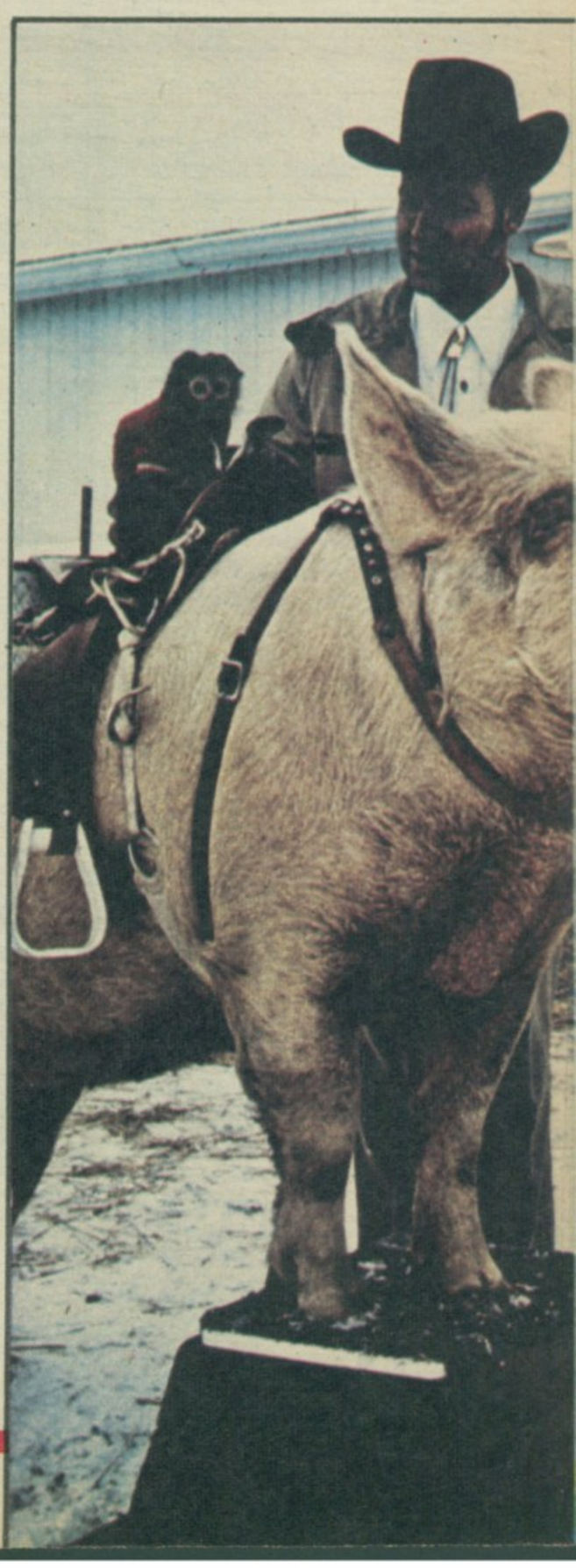

Sus scrofa domesticus за собом има хиљаде година историје. Први су, пре 60 векова, почели да је узгајају Кинези. Данас готово да нема области на нашој планети где се не чује скичање.

Дресирана свиња изузетно успешно открива тартуфе — драгуље француске кухиње. То исто могу и пси, али само онда када су печурке сасвим зреле.

Свиња није прљава и незграпна животиња. Напротив. Уосталом, о њеном шарму шармантно се побринула и дражесна Гица из толико популарног »Мапет шоуа«. Није зато ни чудно што је једном оваквом лику недостајало да догура и до Оскара, највећег филмског признања.

ШТА ЈЕ ЛОЈД?

ХАЈДЕ ДА СЕ К

Фрегата »Литин« потонула је 1799. код холандске обале носећи са собом товар осигуран код Лојда — један и по милион фунти стерлинга у златним полугама. Са морског дна извађено је само звоно, а Лојд је, пошто је исплатио одштету, постао власник недостижног блага.

Грб Лојда

Када су Британци 1941. године потопили немачку оклопњачу „Бизмарк", у Великој сали лондонског **Лојда** звоно фрегате „Литин", огласило се једном, у знак жалости за једним од најлепших бродова. Одмах затим, уследила су два весела ударца звона у славу велике победе.

ЗА ПРВЕ ПОСЛЕ БОГА

Прича о Лојду, најславнијој, најпоузданијој и највећој компанији за сва могућа осигурања, почела је пре три века. Једног четвртка, 21. фебруара 1688, у листу „Лондон Газет" појавио се оглас Едварда Бренздија, часовничара из Дербија.

Господин Бренздби нудио је награду сваком ко помогне да се пронађу пет златних сатова које је, стајало је у огласу, „по свој прилици украла особа средњег раста, црне косе, рошавог лица, у коњичком копорану и крзненој капи".

Награду од једне гвинеје добиће лице које корисна обавештења у вези с крађом донесе господину Едварду Лојду, власнику кафетерије у лондонској улици Тауер.

Није познато да ли је Бренздби добио натраг своје часовнике. Сигурно је да богати сајџија из Дербија, у оно време читав дан путовања удаљеног од Лондона, не би за „посредника" изабрао Едварда Лојда да овај није био поуздана и, како се види, позната личност и ван граница Ситија, пословног срца Лондона.

Локал Едварда Лојда био је, само неколико година пре овог огласа, једна од кафана на обалама Темзе где се пило пиво и тамањиле харинге и овчетина. Онда је са Истока, преко Венеције, у Енглеску стигла црна кафа, и то у Оксфорд и Кембриџ. Лојд је био међу првима у Лондону који су крчме претворили у кафетерије.

У Лојдовој кафетерији, на источној граници Ситија, једна велика сала била је намењена само такозваним Првима после Бога, како су у Енглеској 17. века звали заповеднике великих бродова. У Сали за заповеднике, где су се стицали капетани бродова из читавог света, убрзо су примани и бродовласници као и угледни трговци.

ПЕНСИЛВАНИЈА ВИЉЕМА ПЕНА

Сала је постала нека врста усмених новина где су стизале најновије вести и водили се разговори, углавном о политици, економији и, наравно, поморству.

За Лојдове госте „бизнисмене" било је веома значајно да на време сазнају да, на пример, побуне домородаца на Антилима угрожавају трговину или да је енглески гусар Хенри Морган 1674. постао племић и вицегувернер Јамајке. Живо су их занимала и богатства лука у Африци и Индији о којима су причали морепловци, сукоби Француске и Енглеске око Канаде, уједињење америчких колонија.

Код Лојда су сазнали и да квекер Вилјем Пен, изопћен из англиканске цркве, оснива у Северној Америци државу где окупља бегунце и авантуристе. Та држава је, узгред речено, по њему добила име Пенсилванија.

У бучној атмосфери Лојдове Сале за заповеднике пљуштале су опкладе. Свака новост из света била је довољан повод да се у опкладе улажу све веће суме. Било је узбудљиво и забавно, могло је добро да се заради и, наравно, изгуби.

Сам Лојд није ни ризиковао ни јемчио. Његово је било да гостима обезбеди кафу и неопходне реквизите: столове и клупе, гушчија пера и мастило, али и драгоцене податке о кретању бродова, врсти товара које носе, циклонима који прете...

У Ситију се убрзо прочуло да су „они код Лојда" увек спремни и на најлуђе улоге у опкладама. Тако се управо код Лојда родила „уметност ризика" која ће до данашњег дана остати везана за његово име.

БЕЗ МУШКИХ НАСЛЕДНИКА

О човеку тако славног имена не зна се много. Познато је да је рођен 1648. године и да је, пре отварања крчме, био члан ткачког еснафа. Овај податак значајан је утолико што је будућа фирма Лојд прва осигуравала текстилну индустрију.

Едвард Лојд женио се три пута и није имао мушких потомака. Када је умро, фебруара 1713, власник кафетерије постао је његов главни келнер и муж његове кћери Елизабете Вилјем Њутн. Овај је умро већ следеће године и Елизабета се преудала за извесног Шепарда који је преузео кормило Лојда.

Следећих деценија Лојдова кафетерија наслеђивана је увек по женској бочној линији, али та чињеница није нимало променила ток догађаја.

Едвард Лојд је очигледно био рођени „бизнисмен". Није се задовољио само усменим новинама Сале за заповеднике већ је почео да штампа „Лојдс Њуз", претечу садашње „Лојдове листе". „Лојдс њуз" је редовно доносио најновије могуће вести о кретању бродова и трговачким путовањима.

Ове новине нису биле дугог века. Последњи пут су изашле 23. фебруара 1697. Разлог: опште информације које је доносио биле су „танке", а као специјализован поморски лист ишле су испред свога доба. Вести о бродовима биле су непоуздане и стизале су нередовно. Данас се комплет издатих примерака чува у универзитетској библиотеци у Оксфорду.

И пошто се лист угасио, Лојд је наставио да издаје повремене извештаје о поморској трговини и кретању лађа. Ови извештаји, заједно с пропалим нови-

Донови Индијске компаније у старом Лондону

КЛАДИМО!

нама, представљају камен темељац будућег Лојдовог друштва за осигурање и реосигурање и показују осмишљену намеру власника кафетерије да учврсти везе између свог локала и јаке енглеске поморске трговине.

Карикатура Лојда с почетка 19. века

На жалост, историји Лојда недостаје датум када су, поред опклада, лицитација, издавања новина и окупљања утицајних пословних људи, почели прави послови на осигурању.

ВЕСТ О ОСВАЈАЊУ ПОРТОБЕЛА

У данашњој пракси фирме постоје два основна лица: broker, односно, посредник у осигурању, и underwriter, то јест јемац. Оба лица су модерна верзија кладилаца од пре 300 година.

Изгледа да су послови кафетерије за живота Едварда Лојда најбоље ишли између 1706. и 1711. године. Из огласа објављених у листу „Лондон газет" излази да је код Лојда 1706. одржана само једна лицитација, 1710. четрдесет четири, а 1711. тридесет пет.

Углед Лојда одржао се и чак порастао након његове смрти. Када је 1739. године, за време енглеско-шпанског рата, адмирал Вернон са само шест лађа освојио Портобело на Панамској превлаци, капетан једног трговачког брода први је радосну вест донео у Енглеску.

Чим се искрцао, капетан је одјурио код власника Лојда, а овај је вест лично пренео премијеру Волполу.

Од дана када је објављено да се траже украдени сатови протекле су 292 године. У току три века Лојд се претворио у гигантско осигуравајуће друштво које већ одавно не покрива само ризике бродова.

Лојдова муштерија био је и славни Наполеон Бонапарта. Полиса на његово име сачињена је 21. маја 1813, истог дана када су његове оружане трупе победиле у Саксонији савезничке руско-пруске снаге.

»УЖАСАН РИЗИК« СЕ ОСТВАРИО

Наполеон, очигледно, после пораза у Русији није био сигуран у будућност. Са Лојдом је склопио уговор који га је коштао три фунте стерлинга у корист свог двогодишњег сина. Престолонаследник је био осигуран на 50 хиљада фунти у случају да му отац погине у борби или допадне заробљеништва. Полиса је важила само месец дана, цар је изгубио три уложене фунте и није се више обраћао осигуравајућем друштву.

Бонапарта није једино крунисано лице које се осигурало код Лојда. Године 1906, после пораза у рату с Јапаном и првих демонстрација, руски цар Николај II Романов обратио се Лојду. Лојд је за 400 хиљада франака годишње јемчио царевим наследницима суму од 20 милиона франака у случају цареве „преране смрти", што је у датим околностима значило атентат.

Овај уговор донео је Лојду огроман ћар — једанаест година касније нико није могао да подигне астрономско осигурање јер су сви Романови побијени у подруму Јекатеринског дворца за време октобарске револуције.

Слично се догодило краљу Александру Обреновићу. Када је 1889. на српском престолу заменио краља Милана, склопио је са Лојдом уговор који му је осигуравао месечни приход од 500 фунти у случају изгнанства.

Ни овај новац Лојд није имао прилике да уручи: краља Александра и краљицу Драгу убили су маја 1903. завереници „Црне руке". Краљевски пар узалуд је потражио спас у орману спаваће собе.

Са енглеским владарима ишло је теже. Године 1900. на име најстаријег сина краљице Викторије, будућег краља Едварда VII названог „стрицем Европе", склопљена је полиса као заштита од „ужасног ризика". Мудра Викторија имала је у виду познату склоност свог сина према алкохолу, лепим женама и лаком животу.

„Ужасан ризик" се и остварио, нарочито за компанију Лојд, када је 1910, после Едвардове смрти, исплатила наследницима и за данас фантастичну суму од милион фунти стерлинга.

Код Лојда су осигурана многа славна имена. Глумица Линда Дарнел је својевремено осигурала своје лепо лице, Елизабет Тејлор груди, Џоан Крафорд уста, Бет Дејвис цело тело, пијаниста Падеревски руке, фудбалска звезда Пеле све кости од струка наниже.

Данас стара кафетерија у улици Тауер више не постоји, али је компанија, у улици Линденхол број 12, у срцу Ситија, сачувала многе традиције. У Сали за заповеднике пије се, као и у доба Едварда Лојда, само кафа. Чувена „Књига бродолома", која исти простор и важност даје и прекоокеанском броду и рибарској лађи, још се исписује ручно и то гушчијим пером.

Ту је и звоно фрегате „Литин" које удара једном за сваки бродолом, а двапут за радосну вест. Та иста фрегата представља један од најкрупнијих Лојдових пословних губитака, исплаћених без речи, у правом џентлменском стилу.

„Литин" је потонула 1799. код холандске обале носећи са собом товар осигуран код Лојда: један и по милион фунти стерлинга у златним полугама. Са морског дна извађено је само звоно. Лојд је, пошто је исплатио одштету, постао власник тих полуга, као и силног другог потонулог блага.

Само у ретким случајевима, на пример када је извучен товар злата и сребра са потонулог брода „Египат" 1932, акционарима компаније вратило се благо. Морска дна „поплочана" су Лојдовим драгоценостима.

На питање ко је у ствари Лојд најбоље је у прошлом веку одговорио акционар Вилијем Фарант: „Појединачно, ми смо акционари, заједно смо Лојд". Другим речима, Лојдови акционари склапају уговоре излажу се ризику и, у случају губитка, плаћају из сопственог џепа.

ПИНК ФЛОЈД И ЕНГЛЕСКА КРАЉИЦА

Они, разуме се, одлично зарађују, али могу доста и да изгубе. Веома висока осигурања акционари деле на равне делове тако да, у случају губитка, могу сместа да исплате огромне одштете власницима полиса. Њихова међусобна солидарност је легендарна, а основни циљ је да се сачува престиж.

Лојд је, може се рећи, нека врста „клуба" са око 15 хиљада чланова. Међу њима, су, осим разних политичара, лекара, занатлија, земљорадника и индустријалаца који су изабрали овакав начин улагања новца, бивши британски премијер Едвард Хит, чланови поп групе „Пинк Флојд", тениска шампионка Вирџинија Вејд и, претпоставља се, чак и британска краљица Елизабета II.

Предузеће, наравно, има огромну администрацију од преко две хиљаде службеника ,не рачунајући чете детектива чији је задатак да, пре склапања уговора, провере финансијско стање клијента, да установе када се ради о превари, намерно изазваној несрећи, понекад и убиству.

ИЗ ЛОХ НЕСА У ОЛИМПИЈУ

Поврх свега Лојд реосигурава готово сва осигуравајућа друштва у свету. Чим нека од компанија за осигурање посумња да је преузела већу обавезу него што би могла да надокнади, реосигураће се код Лојда. Из тих разлога Лојд је умешан у све природне и неприродне катастрофе које се могу замислити.

Један од примера је ужасан земљотрес, праћен страховитим пожаром, који је између 18. и 21. априла 1906. године уништио Сан Франциско. Страдало је 30 хиљада кућа, 500 хиљада људи остало је без крова над главом, хиљаду је погинуло, а број несталих никада није израчунат.

Бродови у луци остали су читави и друштва која су их осигурала нису имала губитака. Сва остала, осим оних која су била реосигурана код Лојда, банкротирала су, будући да су осигуравала у случајевима пожара, несрећа, крађа, инвалидитета, смрти...

Лојд је задржао један значајан обичај из старих времена: прихвата осигуравање свега што му се затражи. Његови агенти, који седе у огромној мермерној сали на клупама и за столовима од грубог дрвета у знак сећања на кафетерију Едварда Лојда, први су се примили осигурања од земљотреса и пожара, киднаповања, отмица авиона, опасности која прети од данашњих нуклеарних централа.

Најекстравагантнија полиса коју је Лојд икада склопио по свој прилици је обавеза од пре 50 година да исплати 20 хиљада фунти стерлинга у случају да чудовиште из Лох Неса буде допремљено живо у халу лондонске „Олимпије" закључно са 25. јануаром 1934. године.

Ј. М.

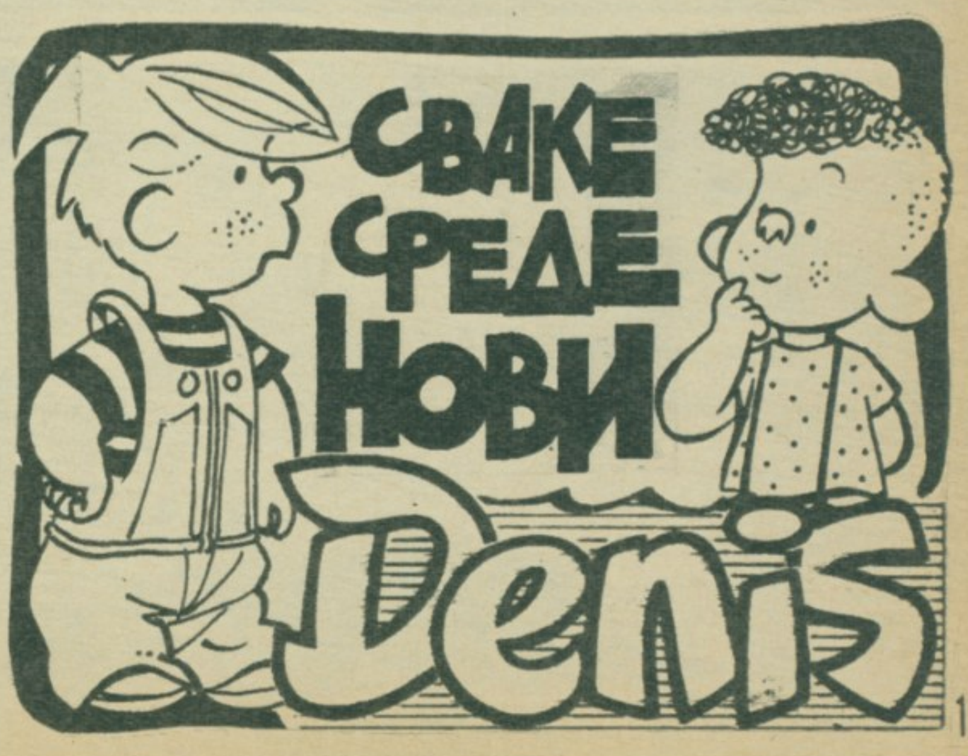

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

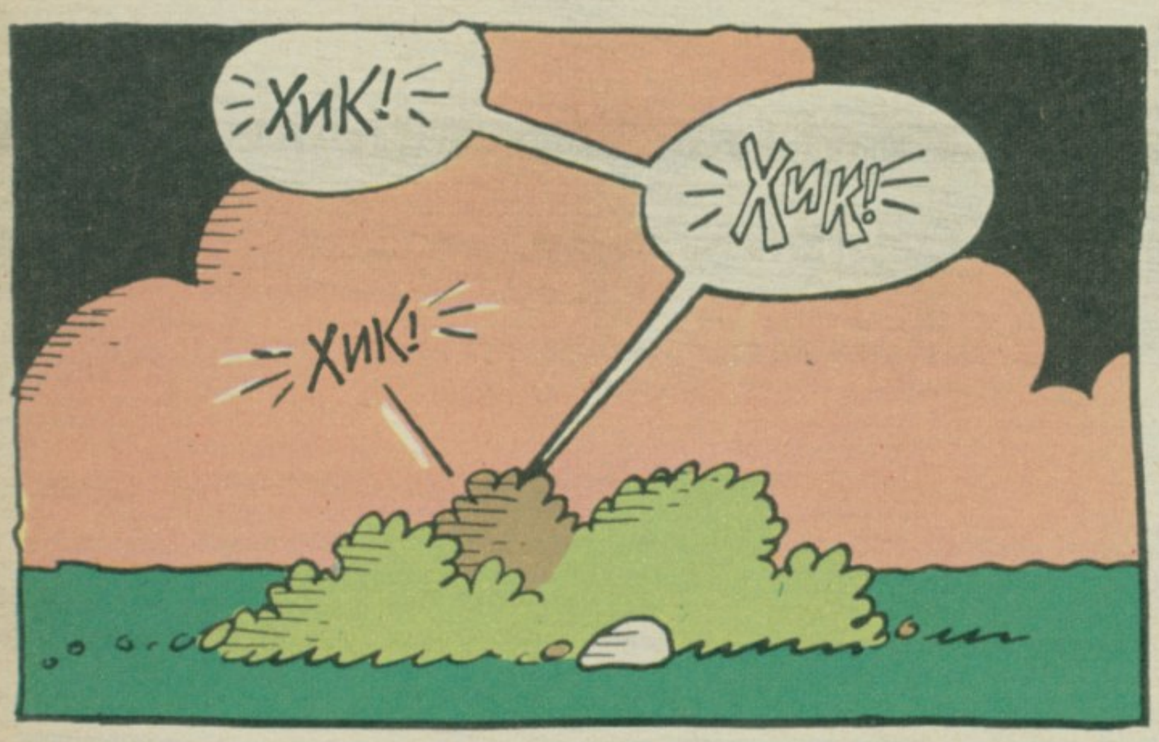

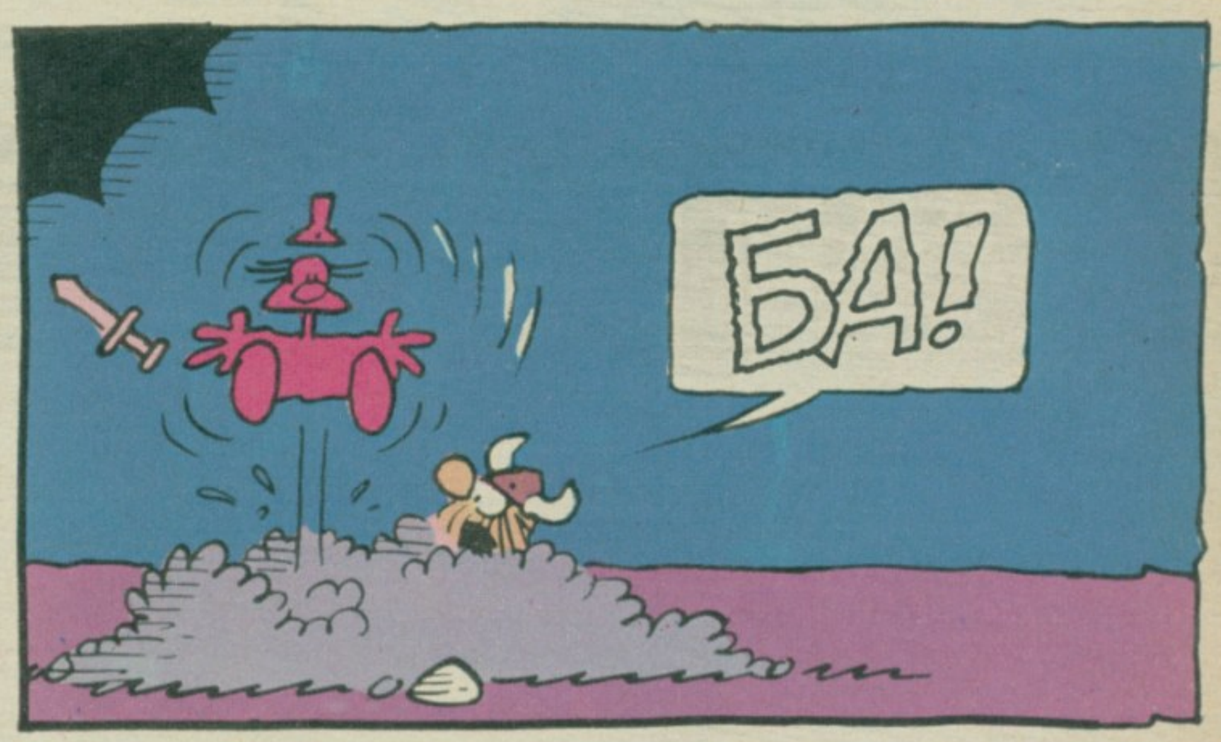

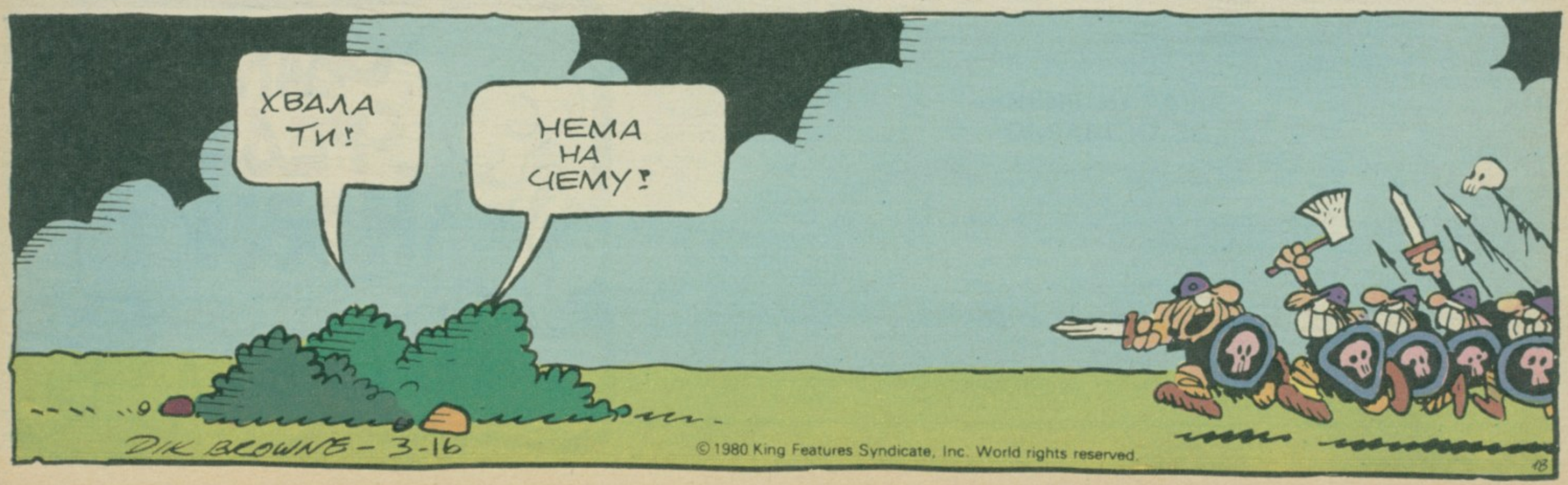

© 1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ЧЕКАЛИ СУ РОЈА

ТРОГОДИШЊЕМ СТИВЕНУ СВЕ ЈЕ ЛИЧИЛО НА ИГРУ. НАМА НЕ, ЈЕР СМО ЗНАЛИ ДА МАСКИРАНИ НАПАДАЧИ СВАКОГ ЧАСА МОГУ ДА УПОТРЕБЕ ОРУЖЈЕ.

У тренутку када је на улазним вратима одјекнуло звонце, налазила сам се у кухињи. Погледала сам на сат било је тачно пола шест. Запамтићу и тај час и све што се после догодило. „То је сигурно Рој, данас се вратио с посла нешто раније", помислила сам.

Наш трогодишњи син Стивен појурио је ходником вичући:

— Тата! Тата!

Обрисала сам руке и кренула за њим. Само што сам откључала, врата су се с треском отворила и унутра су упала два човека. Лица су им скривала црне маске, носили су кожне јакне и рукавице. Један од нападача зграбио ме је и, држећи руку преко мојих уста, почео грубо да ме гура уназад. Други је појурио на спрат.

Избезумљен од страха Стивен је бризнуо у плач. С муком сам стргла руку с уста и стала да молим човека с маском да ме ослободи и допусти да смирим сина.

Неколико минута касније онај други се појавио и промрмљао:

— Нема га. Кућа је празна.

Затим се окренуо мени и упитао:

— Када се ваш муж враћа из банке?

У том часу схватила сам све.

ЗАЖАЛИЋЕ И КЛИНАЦ

Становали смо у Истон Брејју а Рој је радио као рачуновођа у оближњој филијали Мидландске банке у Данстејблу, у Бедфорширу. Нападачи су намеравали да помоћу њега опљачкају банку. Рекли су ми да ће нас држати заробљене „само" до следећег јутра, до отварања банке.

Тада ме је обузела паника.

— Молим вас, немојте да пуцате! — узвикнула сам. — **Ја сам у петом месецу трудноће.**

— Само радите оно што вам кажемо и све ће бити у реду — одговорио ми је један од њих.

Чинило ми се да је искрен и да има наде да се извучемо здрави и читави, али сам са страхом помишљала на час када се буде појавио Рој. Да ли ће успети да остане хладнокрван?

Једва да је прошло десетак минута од када су пљачкаши упали у кућу када се чуло како се напољу заустављају кола.

— Сместа пређите у ходник и да нисте писнули! — претећи нам је наредио један од разбојника.

Није ми ни на памет падало да се супротстављам. Плачући сам прошапутала:

— Преклињем вас, немојте да га повредите.

Рој је откључао врата и пре него што је уопште схватио шта се дешава, други нападач га је чврсто зграбио и почео да испитује о количини новца у сефу.

И њему су рекли исто што и мени — уколико буде сарађивао, никоме се ништа неће десити.

Изгледа да их Рој није одмах схватио озбиљно, јер је почео да их уверава како се у банци у том тренутку налази врло мала количина новца.

— Не покушавај да нас превариш! — просиктао је човек који га је држао. — **Својим очима смо јуче гледали пријем новчане испоруке. Још једна оваква смицалица и зажалићеш — а зажалиће и клинац!** — додао је.

СТРАЖАР У БАШТИ

Претња је била сасвим јасна и Рој је престао да пружа отпор.

Срећом, изгледало је да се Стивен, после првог шока, изврсно забавља. Није му нимало сметало што нас је, када је дошло време да пође на спавање, до његове собе пратио један од маскираних.

На моје запрепашћење, и Рој се прибрао и чак мирно вечерао, а затим смо сви сели да гледамо вести. Било је необично гледати телевизију са два маскирана и наоружана човека.

Нешто касније рекли су нам да можемо да пођемо на спавање, али Рој и ја смо одлучили да ту ноћ преседимо. Време је протицало ужасно споро. Седели смо у мраку јер нам нису допустили да упалимо светло. Како наши незвани гости нису били нимало причљиви, тишину је прекидало само звецкање чаша — нештедимице су точили виски.

Усред ноћи, на наше огромно запрепашћење, установили смо да нападачи имају помоћника. Упао је у кућу да се пожали на неподношљиву хладноћу. Тек тада смо сазнали да је све време стражарио у башти.

У пола шест следећег јутра, 19. новембра 1978. после пуних дванаест часова заробљеништва, рекли су нам да је време да кренемо у банку. Пробудила сам Стивена, обукла га, и отрчали смо до Ројевих кола. За волан је сео један од њих, а нама су наредили да легнемо на под. Стивен је био сањив и изгледало је да га присуство намргођених људи више не забавља. Да бих га умирила, рекла сам што сам могла прибраније:

— Ми се само играмо.

ДРУГА ПОЛОВИНА КОМБИНАЦИЈЕ

Стивена сам могла да утешим, себе не. Ти људи се нису шалили. Чак је и наш одлазак од куће у циик зоре био део добро смишљеног плана. Иако се банка отварала тек у пола девет, пљачкаши су одлучили да кренемо три сата раније, јер су знали да наш млекар обично долази око пола седам. Нису желели да нас он затекне код куће и можда примети нешто сумњиво.

Знали су да Рој има кључеве од банке и да ће извршити њихово наређење и мирно отворити врата својим колегама док нас они држе на нишану.

Најзад је у банку стигао Ројев помоћник, човек кога су пљачкаши и чекали јер је знао другу половину комбинације за отварање сефа.

Није им требало много времена да покупе плен — 194 хиљаде фунти (око 812 милиона старих динара) и нестану.

Свега десетак минута после њиховог одласка банка је врвела од полицајаца. Људи су узбуђено препричавали догађај. За Стивена, Роја и мене био је то крај неподношљиве неизвесности. Пљачкаши су брзо ухваћени и сада се налазе у затвору, али мени се и дан-данас дешава да задрхтим на звук звона.

Лин Симонс

БИМ И БУМ

ПЕЊИНАРИ

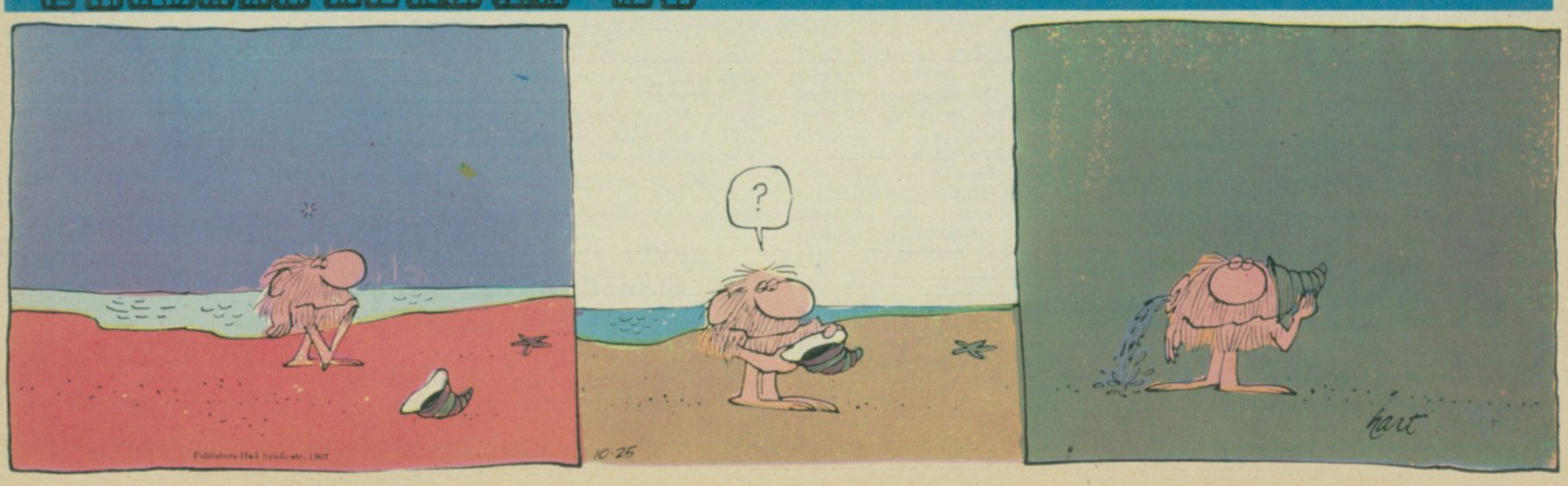

Фил Кирби: Линија живота

1482/1

РАН ЦВЕТ

ШТА СЕ ДОГОДИЛО, РИПЕ?

У ТРЕНУТКУ КАД СУ СЕ ЧУЛИ ПУЊИ, ОВА ГАТАРА МЕ ЈЕ ДРЖАЛА ЗА РУКУ...

© King Features Syndicate, Inc. 1966. World rights reserved

КОЈА ГАТАРА?

ПА, САД ЈЕ БИЛА ОВДЕ?

НЕ ВИДИМ ЈЕ?

JOHN PROTG 10-29

ОКЕЈ! ПОБИТЕ СВИ У ПОЛИЦИЈУ ДА ДАТЕ ИЗЈАВУ?

ХММ! ДУГА ЛИНИЈА ЖИВОТА КОЈА ЛАКО МОЖЕ ДА СЕ ПРЕКИНЕ?

У ПОЛИЦИЈИ...

ЗНАЧИ, НИСТЕ ВИДЕЛИ УБИЦУ?

НЕ! УБИСТВО СЕ ДОГОДИЛО ИЗА ТОЈИХ ЛЕБА? А ОНА ГАТАРА МЕ ЈЕ ДРЖАЛА ЗА РУКУ САМО ДА НЕ БИХ ПРИСКОЧИО У ПОМОЋ?

ЈЕСТЕ ЛИ ИДЕНТИФИКОВАЛИ ЖРТВУ?

НАШЛИ СТО НЕКА ДОКУМЕНТА У ЊЕГОВОМ ЦЕПУ? НА ЊИМА ЈЕ ИМЕ ИЗВЕСНОГ РЕЈМОНДА КРИСТИЈА?

ДА... ЈА САМ РИП КИРБИ?

МОЈЕ ИМЕ ЈЕ РИЧАРД РАД? АГЕНТ САМ И ЖЕЛЕО БИХ ДА ПОРАЗГОВАРАТА НАСАМО?

ШЕФ ПОЛИЦИЈЕ

БАР

КАФЕ

И ОКЕТО ЛИ ТОБИ ДА ЧУЈЕМО ЈЕДАН ДРУГОГ?

УБИТО ОВДЕ? ЏУБОКС ТАКО ТРЕШТИ ДА НАС НИКО НЕЋЕ ЧУТИ?

ДВА ПИВА?

ОДМА'?

О ЧЕМУ СЕ РАДИ?

ПРОЧИТАО САМ ВАШУ ИЗЈАВУ? САМО ВИ МОЖЕТЕ ДА НАМ ПОМОГНЕТЕ ДА УХВАТИМО УБИЦУ НАШЕГ НАЈБОЉЕГ АГЕНТА?

JOHN PROTG 11-1

© King Features Syndicate, Inc., 1966. World rights

НА КАКВОМ ЗАДАТКУ ЈЕ БИО ВАШ АГЕНТ?

У ЊЕГОВОЈ НАЈТЕЖНОСТИ БИЛИ СУ КРИЈУМЧАРИ ДРОГОМ! ВЕЧЕРАС ЈЕ ТРЕБАЛО ДА СЕ САСТАНЕ СА ШЕФОМ ЈЕДНЕ БАНДЕ!

ВЕРОВАТНО СУ САЗНАЛИ КО ЈЕ КРИСТИ И УБИЛИ ГА?

АЛИ, КАКО ЈА МОГУ ДА ВАМ ПОМОГНЕМ?

ОНА ГАТАРА ИМА ВЕЗЕ СА УБИЦОМ? А ВИ СТЕ ЈЕ ЈЕДИНИ ВИДЕЛИ?

ЈЕСТЕ ЛИ СИГУРНИ У ТО?

ДА? ЗАШТО БИ ВАС ИНАЧЕ ОНАКО ДРЖАЛА ЗА РУКУ?

ОНА ЈЕ СИГУРНО ИМАЛА ЗАДАТАК ДА ВАМ СКРЕНЕ ПАЖЊУ СА УБИЦЕ!

ЕНО ГА! УСПОРИ!

КРЧМА

НЕ МОГУ СПОРИЈЕ!

ПРОНАЂИТЕ ЈЕ! ЈЕДИНО НАС ОНА МОЖЕ ОДВЕСТИ ДО УБИЦЕ!

ТО БИ БИЛО МОГУЋЕ САМО КАД БИХ И ЈА БИО ВРАЧ!

САГНИТЕ СЕ!

АМЕРИЧКА

ЈЕСТЕ ЛИ ДОБРО, РИЧАРДЕ?

ДА? А ВИ?

БАР

А КО ЋЕ ДА ПЛАТИ ПРОЗОР?

ЗАР ВАМ НИЈЕ ДРАГО ДА СУ ВАШИ ГОСТИ ОСТАЛИ ЖИВИ?

3

1482/3

КАО УПРАВНИК РЕСТОРАНА, МОРАЛИ БИСТЕ ДА ЗНАТЕ ИМЕ ДЕВОЈКЕ КОЈУ СТЕ ЗАПОСЛИЛИ К'О ГАТАРУ!

ОНА ОВДЕ НЕ РАДИ! ПРВИ ПУТ ЈЕ УШЛА ВЕЧЕРАС И РЕКЛА ДА СЕ ЗОВЕ ЛАУРА!

РИП И РИЧАРД СУ СЕ ВРАТИЛИ У РЕСТОРАН У КОМЕ СЕ ДОГОДИЛО УБИСТВО...

ШТО НЕМА ЛАУРЕ? ИДЕМ ДА ВИДИМ ЗАШТО СЕ ЗАДРЖАЛА!

СИГУРНО СЕ УПЛАШИЛА ЗБОГ ПУЦЊАВЕ!

© King Features Syndicate, Inc., 1966. World r

НИСУ ТИ КАЗАЛИ ДА ЋЕ ГА УБИТИ? КО ЗНА ШТА БИ БИЛО С РИПОМ ДА ГА НИСАМ ЗАДРЖАЛА!

ОТИШЛА ЋУ ШТО ДАЉЕ ОД ОВОГ ГРАДА! НИКАДА ТЕ НЕЋЕ ПРОНАЋИ!

© King Features Syndicate, Inc., 1966. World

ОСТАВИЛА ЈЕ СВОЈ КАПУТ И ОДЈУРИЛА! СУМЊАМ ДА ЋЕТЕ НАЋИ НЕШТО У ЊЕМУ!

ПРИЗНАНИЦА ИЗ ХАРИЈЕВЕ ПЕРИОНИЦЕ! ИДЕТО КОД ЊЕГА!

ДОБРО ВЕЧЕ! ШТА МОГУ ДА УЧИНИМ ЗА ВАС!

ПОГЛЕДАЈТЕ ОВУ ПРИЗНАНИЦУ!

ПРИПАДА ИЗВЕСНОЈ ЛАУРИ ЛИН! ДАЋУ ВАМ ЊЕНУ АДРЕСУ!

ХВАТА ВАМ!

НАДАМ СЕ ДА ЛАУРА НЕЋЕ ПРОГОВОРИТИ! ОНА ЈЕ ЈЕДИНА КОЈА МОЖЕ ДА МЕ ОТЕРА НА РОБИЈУ!

© King Features Syndicate, Inc., 1966 World rights reserved.

ЧЕК ПЕЈЏ! МОРАТ ТУ УТАЋИ!

ЗБОГОМ, ЧЕК! НЕЋЕШ ТИ ВИШЕ ДА МЕ УВЛАЧИШ У СВОЈЕ ПРЉАВЕ ИГРЕ!

ДО БАВОЛА! ПОКУПИЛА ЈЕ САМО НЕКОЛИКО СИТНИЦА И НЕСТАЛА!

ИДЕМО ОДМАХ КОД ЊЕ!

© King Features Syndicate, Inc., 1966 World rights reserved.

7482/9

ОСЕЋАМ СЕ К'О ПРОГОЊЕНА ЗВЕР?
СТАНИ!!!!

НАЂАМ СЕ ДА ЈЕ КОД КУЋЕ?
ЈЕДВА ЧЕКАМ ДА РАЗГОВАРАМ С ЊОМ!
© King Features Syndicate, Inc.

ПРОНАЋИ ЋУ ЈЕ МАКАР И НАКРАЈ СВЕТА!

ВРАТА СУ ЗАКЉУЧАНА!
НЕКО ЈЕ УНУТРА! ЧУЈЕ СЕ БУКА!
© King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ОТВОРИТЕ, ЛАУРА! ЖЕЛИМО ДА РАЗГОВАРАМО?

КИРБИЈЕВ ГЛАС! ПОБЕЋИ ЋУ КРОЗ ПРОЗОР!

ДА ПОГАСИМ СВА СВЕТЛА?

ГДЕ ГОД МАКНЕМ, НАЛЕТИМ НА КИРБИЈА?
© King Features Syndicate, Inc., 1966. World rights reserved.
JOHN PREBUTICS
11-15

МОРАТО ДА УПОТРЕБИМО СИЛУ!
ЗА ТО САМ ПРАВИ СТРУЧЊАК!

ЈА ЋУ ПРВИ ДА УБЕМ, РИПЕ!
© King Features Syndicate, Inc., 1966. World rights reserved.
5

ПА, КАД СТЕ ТОЛИКО УПОРНИ...
JOHN PREBUTICS
11-16

5

1482/5

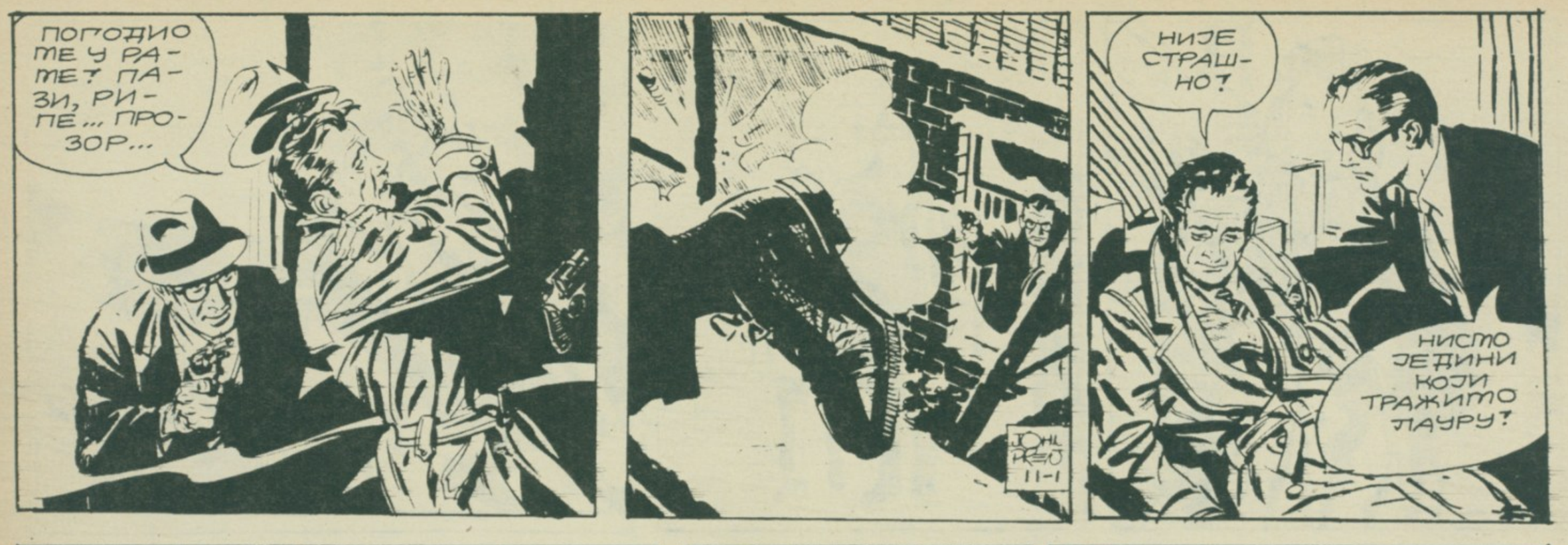
ПОГОДИО МЕ У РАМЕ? ПАЗИ, РИПЕ... ПРОЗОР...
НИЈЕ СТРАШНО?
НИСТО ЈЕДИНИ КОЈИ ТРАЖИТО ЛАУРУ?
ЈОНИ ПРЕСТО 11-1

НА ЖАЛОСТ, МОРАЋЕШ САМ ДА НАСТАВИШ ПОТЕРУ? ИМАШ ЛИ НЕКОГА КО БИ ТИ ПОМОГАО?
НЕ БРИНИ ЗА ТО? ЛАУРА ЈЕ, ИЗГЛЕДА, ОТИШЛА У ЖУРБИ?
ЈОНИ ПРЕСТО 11-18
ОВДЕ СУ НЕКЕ ФОТОГРАФИЈЕ? И ОНА ЈЕ НА ЊИМА?
У ТОМ ТРЕНУТКУ...
НА ЖАЛОСТ, ПОСЛЕДЊИ ХЕЛИКОПТЕР ЗА АЕРОДРОМ ЈЕ ПУН?
ММММ? КАКВА ЗАНИМЉИВА ЛИНИЈА СРЦА?

ШТА?
ЗНАТЕ, ЈА УМЕЋ ДА ЧИТАМ СА ДЛАНА? ВАША ЛИНИЈА СРЦА ПОКАЗУЈЕ ДА СТЕ ВЕЛИКИ ШАРТЕР?
Е, ЗБОГ ОВОГА ЋУ ВАС ПУСТИТИ У ХЕЛИКОПТЕР, МАКАР МОРАО ДА ИЗБАЦИМ ПИЛОТА?
ХВАЛА ВАМ? БИЛА САМ У ПРАВУ КАД САМ КАЗАЛА ДА СТЕ ШАРТЕР?
И ТАКО...

ДОБРО ВЕЧЕ, РИПЕ? ДУГО СТЕ СЕ ЗАДРЖАЛИ?
ИМАО САМ УЗБУДЉИВО ВЕЧЕ? УМАЛО ТИ СЕ ЛИНИЈА ЖИВОТА НИЈЕ ПРЕКИНУЛА?
О ЧЕМУ ВИ ТО ГОВОРИТЕ?
НИЈЕ ВАЖНО? ОВО ЈЕ ФОТОГРАФИЈА ДЕВОЈКЕ КОЈА ПРОРИЧЕ СУДБИНУ С ДЛАНА?
ТИ И ТВОЈИ ПРИЈАТЕЉИ ИЗ КЛУБА ЛОВАЦА, МОГЛИ БИСТЕ ДА МИ ПОМОГНЕТЕ ДА ЈЕ ПРОНАЂЕМ?
ДИВНО? БИЋЕТО ДЕТЕКТИВИ?
6
1482/6

СУТРАДАН УЈУТРО...
МОЖЕТЕ ЛИ ДА МИ УВЕЛИЧАТЕ ЛИКОВЕ ДЕВОЈКЕ СА ФОТОГРАФИЈЕ?
ДА? БИЋЕ ГОТОВО ДАНАС ПО ПОДНЕ?
КАСНИЈЕ, У КЛУБУ ЛОВАЧА...
СВАКО ОД ВАС ДОБИЋЕ ФОТОГРАФИЈУ И СПИСАК МЕСТА КОЈА ТРЕБА ПРЕТРАЖИТИ?
© King Features Syndicate, Inc., 1966. World rights reserved
ДА СЕ КЛАДИМО ДА ЋУ ЈОЈ ЈА ПРВИ УЋИ У ТРАГ?
ВАЖИ, ДЕЗТОНДЕ? АЛИ, ДА ЗНАШ ДА САМ БОЉИ ДЕТЕКТИВ ОД ТЕБЕ?
ПОЧНИТЕ ИСТРАГУ ОД АЕРОДРОМА И ЖЕЉЕЗНИЧКИХ И АУТОБУСКИХ СТАНИЦА?
РАЗУМЕЛИ СМО?
КРЕНИМО ОДМАХ?
И ПАЗИТЕ, ОНА СЕ ПРЕДСТАВЉА И КАО ГАТАРА?
СЈАЈНИ МОТЦИ, НЕМА ШТА?
НИСАМ НИ СЛУТИО ДА ЋУ ПОСТАТИ ДЕТЕКТИВ?
ЧЕК ПЕЈЏ ЈЕ БИО НА ТУЦИ...
ШЕФЕ, НЕ СМЕМО ДА ДОЗВОЛИМО ДА ЛАУРА СЛОБОДНО ШЕТА?
ПУСТИ КИРБИЈА ДА ЈЕ ПРОНАЂЕ УМЕСТО НАС?
© King Features Syndicate, Inc., 1966. World rights reserved
НА МОЈУ СРЕЋУ, ОН МЕ НЕ ПОЗНАЈЕ? БИЋУ У ЊЕГОВОЈ БЛИЗИНИ КАД ЈЕ УХВАТИ?
JOHN PRENTICE 11-25
ЈА ЋУ ДА МОТРИМ НА КИРБИЈА, А ТИ НА ДЕЗТОНДА?
ОКЕЈ, ШЕФЕ?
ЛАУРА ЋЕ БИТИ НАША?
JOHN PRENTICE 11-26
А У АВИОНУ...
ЈЕ ЛИ ВАМ ДОБРО?
ДА... ДА...
7
7
1482/7

После неколико часова трагања...
Бити детектив није тако романтично к'о што сам мислио!
Хмм! Не бих рек'о да сам је видео!
Зар ни ви!
© King Features Syndicate, Inc., 1966. World rights
Знате, она гледа у длан!
Чекајте!
Па, да! То је она! Одлетела је синоћ последњим хеликоптером на аеродром!
Јесте ли сигурни?
Наравно! Гледала ми је у длан и рекла да сам велики шармер!
Хмм! Тора да је погрешила? Знате ли куда је одлетела?
Сећам се само да је казала да жели да оде што даље одавде!
Хвала! Много сте ми помогли!
Видим да сте одушевљени! Шта сте то тако лепо сазнали?
Ушао сам у траг једној девојци!
Одлетела је синоћ далеко одавде! Само још да погледамо листу путника, па ћемо знати куда!
Дивно!
Шефе, Дезмонд је толико био срећан својим открићем да ми је све избрбљао!
© King Features Syndicate, Inc., 1966.
Поносим се тобом, Дезмонде!
Јесам ли добар детектив?
Ово је листа путника који су последњим авионом одлетели синоћ!
Аха! Ево њеног имена!
Две карте за Питсут!
И ја ћу с вама, друшкани!

1482/8

ЈОШ ЈЕДНУ КАРТУ ЗА ЛИМУ?

ПОШТО ЋЕМО ЗАЈЕДНО ПУТОВАТИ, ДА СЕ УПОЗНАМО? ЈА САМ ЏЕК ПЕЏЏ?

А ЈА РИП КИРБИ? ОВО ЈЕ ДЕЗМОНД?

ИДЕТЕ ПОСЛОМ У ПЕРУ?

НАЗОВИМО ТО ТАКО?

© King Features Syndicate, Inc., 1966. World

ЈОШ ПЕТИЋ 12-3

ЛИМА ЈЕ ДИВАН ГРАД, РИПЕ! МИСЛИТЕ ЛИ ДА ЋЕ СЕ НАША ПОТЕРА ЗА ЛАУРОМ ОВДЕ ЗАВРШИТИ?

НЕ БИХ ТО САД ЗНАО!

Спорт магазин

ПРОВЕРИЋЕМО ЛИСТУ ПУТНИКА И ВИДЕТИ ДА ЛИ НИЈЕ НАСТАВИЛА ПУТ ДАЉЕ!

© King Features Syndicate, Inc., 1966. World ı.

ХММ! ОДЛЕТЕЛА ЈЕ ЗА ЛА ПАЗ!

ЈОШ ПЕТИЋ 12-6

Недељне но

ПОЖУРИТЕ, ДЕЗМОНДЕ! АВИОН ЗА ЛА ПАЗ УЗЛЕЋЕ КРОЗ ПЕТ МИНУТА!

СТУЖБЕНИ УЛАЗ

УХ! КОЈА ЈУРЊАВА?

ГЛЕ И ЏЕК ПЕЏЏ НАСТАВЉА ПУТ? А РЕКАО ЈЕ ДА ИДЕ ДО ЛИТЕ!?

УУФ!

ИЗВИНИТЕ, ПЕЏЏ! ЈЕСАМ ЛИ ВАС УПРЉАО ПЕПЕЛОМ?

НИЈЕ ВАЖНО!

МИСЛИО САМ ДА ОСТАЈЕТЕ У ЛИТИ!

ДОШЛО ЈЕ ДО НЕКИХ ИЗМЕНА? ДО ВИЂЕЊА?

НАЗАД МОГУ ДА ОДАХНЕМ! ЏЕК ПЕЏЏ ЈЕ ОСТАО ДАЛЕКО?

© King Features Syndicate, Inc., 1966 World

ЈОШ ПЕТИЋ 12-8

9

1482/9

ЛА ПАЗ, ГРАД НА НАЈВИШОЈ НАДМОРСКОЈ ВИСИНИ...

УХ, ИЗГЛЕДА ДА СТАРИМ! ТЕШКО ДИШЕМ!

ТО ЈЕ ЗБОГ ВИСИНЕ! БРЗО ЋЕШ СЕ НАВИКНУТИ!

НЕ ИСПУШТАЈТЕ ИЗ ВИДА ОНАЈ ТАКСИ!

JOHN PRENTICE 12-9

МОЈ ПОТУЦИЛИНДАР ЈЕ, ИЗГЛЕДА, МОДЕРАН У ЛА ПАЗУ! АЛИ, ТУ ГА НОСЕ ЖЕНЕ!

ОН ЈЕ ДЕО НАРОДНЕ НОШЊЕ!

JOHN PRENTICE 12-10

ГРАД ЈЕ ВЕЛИКИ! КАКО ЋЕМО ПРОНАЋИ ЛАУРУ?

ПОУЗДАЈМО СЕ У СВОЈЕ ДЕТЕКТИВСКЕ СПОСОБНОСТИ!

БАНКА

ОДАВНО СЕ НИСАМ ОСЕЋАЛА ОВАКО ЛЕПО!

ОВДЕ ЋУ ЗАБОРАВИТИ ЧЕКА ПЕЉЦА! НАДАМ СЕ ДА ЋЕ И ОН МЕНЕ!

АЛИ, БАШ ИСПРЕД ЛАУРИНОГ ХОТЕЛА...

ЈА БИХ ПРВО ДА СЕ ОДМОРИМ!

ОКЕЈ, ДЕЗМОНДЕ! СЕДИ ОВДЕ И МОТРИ НА ПРОЛАЗНИКЕ!

JOHN PRENTICE 12-12

ЋА ЋУ ДА ПРОШЕТАМ ГРАДОМ!

ДОБРО САМ ПРОУЧИО ФОТОГРАФИЈУ! СИГУРАН САМ ДА БИХ ЈЕ ОДМАХ ПРЕПОЗНАО!

СРЕЋНО, ДЕЗМОНДЕ!

JOHN PRENTICE 12-13

САМО ДА ЈЕ ПРОНАЂЕМО! СИГУРАН САМ ДА ЋЕМО УСПЕТИ ДА ЈЕ УБЕДИМО ДА ПРОГОВОРИ!

ИЗГЛЕДА ДА ЋЕ СЕ РАЗДВОЈИТИ! ЗНАЧИ ДА НИ ОНИ НЕ ЗНАЈУ ГДЕ ЈЕ ЛАУРА!

© King Features Syndicate, Inc., 1966 World rights reserved.

ХММ? КОГА САД ДА ПРАТИМ?

ОСТАКУ КРАЈ ДЕЗМОНДА? ОН ЈЕ ИЗГЛЕДА БОЉИ ДЕТЕКТИВ?

ТЕ НОЋИ У ГРАДУ СЕ ОДРЖАВАО КАРНЕВАЛ...

© King Features Syndicate, Inc., 1966. World rights reserved.

БИЛО ЈЕ БУЧНО И ВЕСЕЛО...

ШТА СЕ ТО ОВДЕ ДОГАЂА?

ИМАТЕ СРЕЋЕ, СЕЊОР? СТИГЛИ СТЕ У ВРЕМЕ КАРНЕВАЛА?

О, КАКАВ ДИВАН ПРИЗОР? ИЗИЋИ БУ НА УЛИЦУ?

МОРАТЕ ЗАИГРАТИ СА МНОМ? ДА Л' ВАМ СЕ СВИЂА МОЈ КОСТИМ?

ОРИГИНАЛАН ЈЕ? НИКАДА ЈОШ НИСАМ ИГРАЛА С МЕДВЕДОМ?

ТА ДЕВОЈКА? ДА ЛИ ЈЕ ТО ЛАУРА?

ЕНО ЈЕ?

И ПЕЈЦ ЈЕ ОДМАХ ПРИМЕТИО ДЕВОЈКУ...

ВЕРУЈЕМ ДА БИ ТИ СВЕ МЕДВЕДИЦЕ ПОЗАВИДЕЛЕ?

А НА МЕНЕ СУ СИГУРНО ЉУБОТОРНИ СВИ МУШКАРЦИ, СЕЊОРИТА?

ДА, ОНА ЈЕ? МОРАМ ЈЕ ДРЖАТИ НА ОКУ?

БИЛО ЈЕ ТЕШКО ПРОБИТИ СЕ КРОЗ РАЗДРАГАНУ МАСУ СВЕТА...

ДИВНО ИГРАТЕ, АЛ' ЈА САМ СЕ УМОРИЛА!

ЛАУ-РА!

ИЗВИНИТЕ, МОРАМ ДА ВАС ПРЕКИНЕМ!

И ВИ БИСТЕ ДА ИГРАТЕ?

НЕ! ПУСТИ-ТЕ МЕ!

ХОТЕЛ

JOHN PREVITE 12-20

ОН ЗНА МОЈЕ ИМЕ! МОРАМ ДА ПОБЕГ-НЕМ!

ДЕЗ-МОНД ЈЕ ИСПРЕ-ПА-ДАО ЛАУ-РУ!

ЗАР ЋУ ДО КРА-ЈА ЖИВО-ТА БЕЖА-ТИ?

ТРЧИ ПРАВО ТЕ-НИ У РУКЕ!

ЛАУРА, ОДАКЛЕ ТИ?

JOHN PREVITE 12-21

ЧЕК, ПУСТИ МЕ!

ЗАБОРА-ВИЛА СИ ДА ТИ КА-ЖЕШ ЗБО-ГОМ, ЛАУРА! САД ТИ СЕ ПРУЖА ПРИ-ЛИКА!

JOHN PREVITE 12-22

МОЛИМ ВАС, УДАЉИТЕ СЕ, ПЕЈЦЕ! КИРБИ И ЈА СТО ДОШЛИ ОВДЕ ЗБОГ ОВЕ ДЕВОЈ-КЕ!

12

12

ЧЕК, МОЛИМ ТЕ ...

НЕБЕШ ТИ МЕНИ ВИШЕ СТВАРАТИ ПРОБЛЕМЕ?

ЈЕДАН ИГРАЧ ЈЕ ИЗНЕНАДА НАПУСТИО КАРНЕВАЛСКУ ПОВОРКУ...

БАЦИ ПИШТОЉ, ЧЕК?

© King Features Syndicate, Inc., 1966. World rights reserved.

ОД ПРВОГ ТРЕНУТКА САМ ПОСУМЊАО НА ТЕБЕ?

ПЕЈЦ ЈЕ ПОТРАЖИО СПАС У ГОМИЛИ...

НЕ ИДИ ЗА ЊИМ, РИПЕ! УБИЋЕ ТЕ!

ОН ЈЕ УБИО КРИСТИЈА, ЗАР НЕ!

ДА, ДА!

БУДИ ЧУЗ ДЕЗМОНДА, ЛАУРА!

АЛИ...

ИЗЛАЗИТЕ! ПОТРЕБАН МИ ЈЕ АУТО!

JOHN PAUL 12-2

13

ЈА САМ ДЕТЕКТИВ? ЗА ОНИМ КОЛИМА, МОЛИМ ВАС?

НЕ, СЕЊОР? ОН ЈЕ НАОРУЖАН? МОГУ САМО ДА ВАМ ПОЗАЈМИМ СВОЈ АУТО?

НЕКОЛИКО МИНУТА КАСНИЈЕ...
JOHN DROUTG
12-28

ВОЗИ К'О ЛУД! НЕ МОГУ ГА СТИЋИ НА ОВОМ ПУТУ?

ИЗНЕНАДА, ЧЕКА СУ ЗАСЛЕПИЛИ ФАРОВИ КАМИОНА КОЈИ МУ ЈЕ ДОЛАЗИО У СУСРЕТ...

JOHN DROUTG
12-29

КИРБИ ЈЕ ЗА ДЛАКУ ИЗБЕГАО ЧЕКОВУ СУДБИНУ...

СУМЊАМ ДА ЈЕ ПРЕЖИВЕО?
А ЈА СУМЊАМ ДА ЋЕ, УОПШТЕ, ПРОНАЋИ ЊЕГОВО ТЕЛО?
© King Features Syndicate, Inc., 1960, Wo

ЛАУРА, УБИЈА ЈЕ МРТАВ? ТОЖДА БИХ И ЈА БИО ДА ТЕ ОНЕ ВЕЧЕРИ НИСИ ДРЖАЛА ЗА РУКУ? РЕЋИ ЋУ ДА ТЕ НИСАМ ПРОНАШАО?
ХВАЛА, РИПЕ? ВИШЕ НЕЋУ МОРАТИ ДА БЕЖИМ?

КАКО СТЕ ПОСУТЊАЛИ НА ПЕЉА?
НА АЕРОДРОМУ САМ НАТЕРНО ОТРЕСАО ПЕПЕО НА ЊЕГА? ДОК САМ ГА ЧИСТИО, НАПИПАО САМ ПИШТОЉ?
14

ОХ? ЗАБОРАВИО САМ ДА ПИТАМ ЛАУРУ КАКВА ТИ ЈЕ ЛИНИЈА ЖИВОТА?
ДУГА И ДЕБЕЛА? ВЕРУЈ МИ, ДЕЗМОНДЕ?
КРАЈ
14

ЗАКОН КОЛТА:
ЛОВАЦ НА НАГРАДЕ

За то време...

И док нас грабани доца траже по брдима, ми се овде лепо одмарамо!

Шта стераш?

Ако ден није смртно погођен, могао би да проговори!

Ако се прочује у пуебли...

О овоме тамо не смеш ништа да се зна!

Враћамо се у доц! Ден је можда у затвору...

...И могао би да ти упропасти планове за будућност! То не могу дозволити!

Апи, прво пажљиво спакујте новац и закопајте га!

1823

Идемо! Немамо времена на претек!

Кад су се приближили доцу...

Чује се нека бука из салуна! Сигурно су се горничи стоке напили!

1824

И заиста, када су Кауфман и његова банда ушли у град...

К'о поручено! Избила је туча! То ће Дитана наћи на улици!

Ено га! Наћи ћемо се на излазу из града!

1825

Ед Кауфман се неопажено увукао у затвор...

Дене, дошао сам да те избавим!

Чекао сам те, пожури!

Испитивали су ме, нисам ништа одао... ААХ!

16

Готово! Добро је...

1826

1482/16

ЧУО САМ ПУЦАЊ? ШТА ТИ ТРАЖИШ У ЗАТВОРУ, БОБЕ?

НЕКО ЈЕ УБИО ТВОГ ЗАТВОРЕНИКА?

КАУФМАН ЈЕ БИО ОВДЕ? ЗБОГ НЕЧЕГ ЈЕ МОРАО ДА ГА УБУТКА?

КАУФМАН? ОВОГА ПУТА ТИ НЕЋЕ ПОБЕЋИ?

ЗА ТО ВРЕМЕ...

ТРЕБА ШТО ДАЉЕ ДА ОДМАКНЕМО?

НЕ УЗБУЂУЈ СЕ! ПО МРАКУ НИКО НЕЋЕ КРЕНУТИ У ПОТЕРУ ЗА НАМА!

ОДМОРИЋЕМО СЕ И ТИ И КОЊИ! СУТРА СЕ ВРАЋАМО У ПУЕБЛО!

ШТАЛА

КУДА ТО, БОБЕ?

ЗА КАУФМАНОМ! НАДАМ СЕ ДА ЋЕ САДА НАГРАДА БИТИ УДВОСТРУЧЕНА!

НЕМАШ ПРАВА ДА МЕ ЗАДРЖИШ ОВДЕ!

ТАЧНО! ИДЕМО ОНДА!

АЛИ, ЗАПАМТИ! НЕМОЈ ДА ТИ ПАДАЈУ НА ПАМЕТ НЕКЕ СУЛУДЕ ИДЕЈЕ!

МАЛО ЗАТИМ...

ВИДИШ ЛИ ТРАГОВЕ?

ДА, ОВУДА СУ ПРОШЛА ТРИ ЈАХАЧА!

КАО ДА СУ ОВДЕ СКРЕНУЛИ КА БРДИМА!

МОЖДА! ТАМО ЋЕ ИМ СЕ ИЗГУБИТИ ТРАГ!

ВЕРОВАТНО ЋЕ СЕ ПОПЕТИ НА ВРХ И ТАМО ПРЕНОЋИТИ!

ТЕШКО ЋЕМО ИХ НАЋИ!

БОЉЕ БИ ТИ БИЛО ДА ОДУСТАНЕШ, БОБЕ!

НЕ ДОПАЗИ У ОБЗИР! ТИСЛИТ ДА МЕ ЊУХ НЕ ВАРА...

ОВДЕ СЕ МОГУ СКРИВАТИ НЕДЕЉАМА!

НАЋИ ЋУ ИХ ПО СВАКУ ЦЕНУ!

1482/17

Затим...

ОНО МОРА ДА ЈЕ ПОТЕРА ИЗ ДОЦА!

НЕЋЕМО ХРЕНУТИ ОДАВДЕ ДОК СЕ НЕ УВЕРИМО КО СУ ОНА ДВА ЈАХАЧА!

СВИ У ЗАКЛОН!

ДОЧЕКАЋЕ-МО ИХ УНАКРСНОМ ВАТРОМ!

ЈА ЋУ ИМ ОДВУЋИ ПАЖЊУ, А ОНДА ВИ СТУПИТЕ У АКЦИЈУ!

ЕНО КАУФМАНА! ДРУГА ДВОЈИЦА ГА СИГУРНО ШТИТЕ!

И БОБ ЈЕ ПОЈУРИО КА ШИПРАЖУ...

ПОКУШАЈ ДА ГА ЗАДРЖИШ, ДИЛАНЕ! ЖЕЛИМ ДА ЗНАМ ГДЕ СЕ ОСТАЛИ КРИЈУ!

БАНДИТ У ЗАСЕДИ НИШТА НИЈЕ СЛУТИО...

ОВО МОРАМ ОБАВИТИ БЕЗ БУКЕ!

ДИЛАН И КАУФМАН СУ ЧЕКАЛИ...

ШТА ЛИ СМЕРА? КУД ЛИ ОДЕ ОНАЈ БОБ?

ПОСТОЈИ САМО ЈЕДАН НАЧИН ДА СЕ ОСЛОБОДИМ ТОГ ШЕРИФА!

МЕТ ЈЕ ЧУО ТОПОТ...

ДИЛАН ЈЕ СКОЧИО У СЕДЛО...

ЗАЊИМ, КОЊИБУ!

'АЈДЕ! БИХАА!

КАУФТАН НЕКУД ОДЛАЗИ!

1482/18

Али, кауфтан је надтудрио Дилана...

СТАНИ!

ХРАБАР СИ! НИЈЕ ТРЕБАЛО ДА ПОБЕГНЕШ ЗА МНОМ!

ГДЕ ЈЕ ТАЈ БОБ?

СИЛАЗИ С КОЊА! ПОТРЕБАН МИ ЈЕ!

РУКЕ УВИС! БОБ ЈОШ НИКАД НИЈЕ ПРОМАШИО, КАУФТАНЕ!

У ПРАВИ ЧАС, БОБЕ!

ЈА НИКОГ НИСАМ ОСТАВИО НА ЦЕДИЛУ!

ДОДАЈ МИ ОРУЖЈЕ! ИДЕМО!

НЕ ЈОШ, ШЕРИФЕ!

ТИ НЕКЕШ НИКУДА! ОВДЕ ОСТАЈЕШ ЗАУВЕК! КАУФТАН И ЈА СЕ ВРАЋАМО У ГРАД!

РЕЋИ БУ ДА ТЕ ЈЕ КАУФТАН УБИО, А ОНА ДВОЈИЦА ПОБЕГЛА СА ОПЉАЧКАНИМ НОВЦЕМ!

ТИ И ЈА МОЖЕМО ДА СЕ НАГОДИМО, БОБЕ! ОВДЕ ИМАМ МАПУ НА КОЈОЈ ЈЕ ОБЕЛЕЖЕНО ГДЕ САМ ЗАКОПАО НОВАЦ!

НАЈЕДНОМ...

БОБ ЈЕ ИПАК БИО БРЖИ...

1845

У ТОМ ТРЕНУТКУ МЕТ ЈЕ ИСКОЧИО ИЗ СЕДЛА И...

... УДАРИО СВОГ КОЊА У СЛАБИНУ.

19

ЖИВОТИЊА ЈЕ ПОЈУРИЛА НА БОБА...

1482/19

НИШТА ТИ ТО НЕ ВРЕДИ КАД СИ НЕНАОРУЖАН?

НЕ ПРИБЛИЖАВАЈ МИ СЕ, БОБЕ? ИНАЧЕ ЋУ...

БОЉЕ БИ ТИ БИЛО ДА СЕ ПРЕДАШ?

ДОБРО, КАД КАЖЕШ?

ЗА СЕ НЕКУ ЛАКО ОДРЕЋИ ДЕСЕТ ХИЉАДА ДОЛАРА?

ДАЈЕМ ТИ ЈОШ ЈЕДНУ ШАНСУ? СПУСТИ РЕВОЛВЕР?

ТИ СЕ ТО СА МНОМ ШАЛИШ, ДИЛАНЕ?

ЗАТИМ...

ВИДИШ, ИПАК САМ НАОРУЖАН? ТО ЈЕ РЕВОЛВЕР КОГА ЈЕ КАУФМАН ИСПУСТИО?

У ТВОМ ПОСЛУ ТРЕБА УВЕК БИТИ НА ОПРЕЗУ, КАО И У ТОМ, У ОСТАЛОМ?

ТАДА СЕ ЗАЧУЛО НЕКО СТЕЊАЊЕ...

НЕ ПУЦАЈ, ШЕРИФЕ?

КАУФМАНЕ? МИСЛИО САМ ДА СИ МРТАВ?

СВЕ ЋУ ТИ ИСПРИЧАТИ О ПЉАЧКИ, САМО ТЕ ОДВЕДИ ДОКТОРУ?

КАСНИЈЕ У ДОЦУ...

АЛИ, ЗАШТО СЕ КАУФМАН ИЗЛОЖИО ОПАСНОСТИ И ДОШАО У ДОЦ ДА УБИЈЕ ОНОГ РАЗБОЈНИКА, КАД ЈЕ ЛЕПО МОГАО ДА УМАКНЕ С ПАРАМА?

КАУФМАН ЈЕ ПОД ЛАЖНИМ ИМЕНОМ ЖИВЕО У ПУЕБЛУ ГДЕ ЈЕ БИО ПОШТОВАН ПОСЛОВНИ ЧОВЕК? ТО ЈЕ ОНАЈ ТОМАК У ЗАТВОРУ ЗНАО?

20

А ЗАШТО ГА ЈЕ УБИО?

ЗАТО ЈЕ ОДЛУЧИО ДА СЕ КРИЈЕ У БРДИМА КАНО НАС ЊЕГОВИ ТРАГОВИ НЕ БИ ОДВЕЛИ У ПУЕБЛО? СРЕЋОМ, САМО ШТО ЈЕ НА КРАЈУ, ИПАК, ПАО У МОЈЕ РУКЕ?

КРАЈ

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **Црна брада**

1482/20

ГОПАЈ

By Bud Sagendorf

ЕХЕЕЈ, ПОПАЈЕ!

ОПЕТ ОНАЈ ДОСАДНИ ПЕРА ЖДЕРА! НЕМАМ КУД ДА СЕ САКРИЈЕМ!

НОСИМ ТИ ПИСАМЦЕ ОД ОЛИВЕ!

А ЈА ПОМИСЛИО ДА ЋЕШ ДА ТРАЖИШ ДА ТЕ ВОДИМ НА КЛОПУ!

НИ РЕЧ НЕ МОГУ ДА ПРОЧИТАМ!

'ОЋЕШ ЈА ДА ПОКУШАМ!

ХМ? А, ДА! ОВДЕ ПИШЕ: „ПЛАТИ ПЕРИ ПЉЕСКАВИЦУ!"

ХМ!

ЧУДНО!

БАШ ЛЕПО ОД ОЛИВЕ ШТО МИСЛИ НА МЕНЕ!

ЈА УОПШТЕ НИСАМ ОДУШЕВЉЕН!

ОХ! ПОГРЕШНО САМ ПРОЧИТАО!

?

ОЛИВА ЈЕ НАПИСАЛА: „НЕМОЈ ДА ПЛАТИШ ПЕРИ ПЉЕСКАВИЦУ!"

ХА, ХА! КАКО СМО СЕ ПРЕШЛИ!

ИЗГЛЕДА ДА БАШ НИСАМ ВЕШТ У ДЕШИФРОВАЊУ!

АЛИ, ЗАТО СИ ВЕШТ У ЖДРАЊУ!

1-6

Bud Sagendorf

© 1980 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

21

КАКО СЕ ТО РАДИ

СНИМИТЕ ФИЛМ

МОНТИРАЊЕ ЗВУЧНОГ ФИЛМА

ПАЗИТЕ НА ОГРЕБОТИНЕ

НАДСИНХРОНИЗАЦИЈА

МИКСЕТА

на прагу 21. века

ЖИВОТ ВАН ВРЕМЕНА

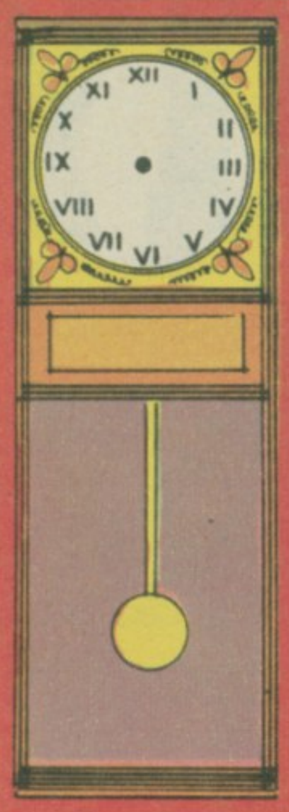

Француз Мишел Сифр први је човек који је, за љубав науке, покушао да живи »ван времена«. Провео је 200 дана сам, у једној 35 метара дубокој пећини у близини границе САД са Мексиком. Намерно су одабрали ову пећину због уједначене унутрашње температуре и зато што у њој не живе слепи мишеви који би својим кретањем означавали границе дана и ноћи и тако ометали експеримент.

Чак и биљке ноћу »спавају« — неке опуштају листове а неке затварају своје цветове.

Циљ ових експеримената је да се установи најповољнији ритам рада и одмарања, посебно за посаде авиона у међународном саобраћају, посаде подморница и астронаута који 24-часовни циклус на Земљи морају потпуно да »забораве«.

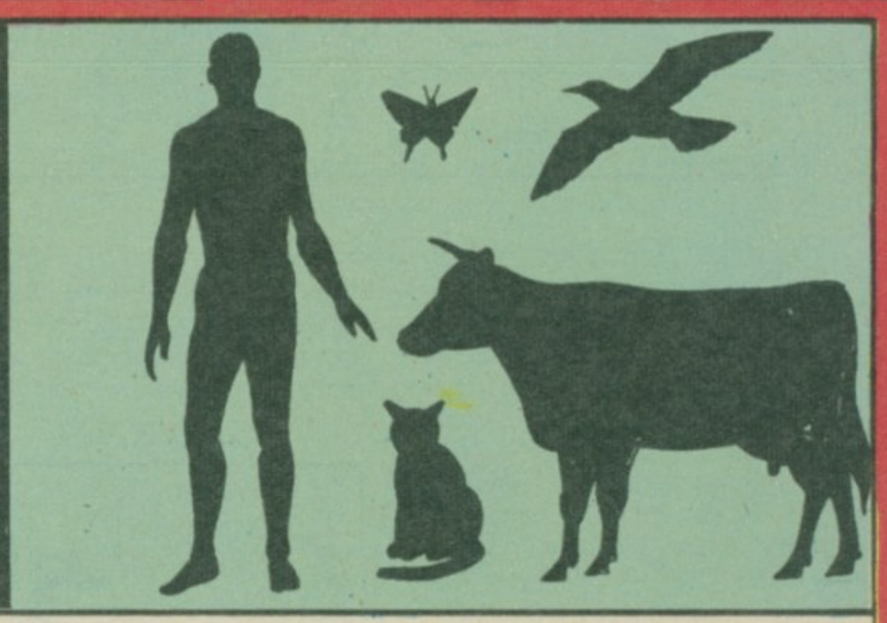

Већина животиња креће се дању — лептири искључиво дању — док мишеви и бубашвабе, рецимо, воде само ноћни живот. Људи одувек раде и одмарају се пратећи ритам смењивања дана и ноћи.

Сензорски апарати причвршћени за Сифрово тело бележили су откуцаје срца, крвни притисак, температуру, мождане импулсе и покрете мишића и преносили их до људи на површини који су управљали експериментом и старали се о испитаниковим потребама. Храну су му дотурали само у време кад је спавао.

Сифров животни ритам »ван времена« кретао се између 28 и 37 часова будности и 14 часова сна.

ХИПНОЗА — ТРЕЋЕ СТАЊЕ СВЕСТИ

ДВОГЛЕДОМ У ДУ

ФРАНЦУСКИ ЛЕКАР ЛИЕБО ХИПНОТИСАО ЈЕ ПАЦИЈЕНТЕ И НА УДАЉЕНОСТИ ОД ДВАДЕСЕТ КИЛОМЕТАРА — СУГЕСТИЈЕ ЈЕ ИЗГОВАРАО ПРЕКО ТЕЛЕФОНА. ЗА ЊИМ НЕ ЗАОСТАЈЕ НИ БИРО КОЈИ ОДЛИЧНО ЗАРАЂУЈЕ ХИПНОТИШУЋИ КЛИЈЕНТЕ ПИСМОМ.

Једно монотоно и једнолично: „Спава вам се, спава вам се, спава вам се...“ Истовремено преко чела пацијента, пратећи ритам изговорених речи, лагано прелазе прсти хипнотизера. Његова рука се спушта и прелази преко удова затим поново на горе. Додиривање и речи су све спорији. Умор, који хипнотизер сугерише постепено надвладава... „Жртва“ не може да покрене тело... капци постају тешки, мора да их заклопи... најзад тоне у сан.

Да ли у сан? Истина, сугестијом умора активира се центар одговоран за стање будности и сна. Али, за разлику од сна, **рад мозга под хипнозом не разликује се од рада мозга у будном стању.**

Шта је, у ствари, хипноза? Сан није — мада јој име долази од грчке речи хипнос, што значи сан — а слична је њему. Није ни будно стање, а енцефалограм не бележи разлику. Загонетку је разрешио чувени руски научник Павлов — хипноза је специфично стање свести које би се могло назвати делимичним сном; за разлику од сна, хипноза изазива кочење само једног дела функција мождане коре.

МАГИЧНЕ ОЧИ

Кроз ту сужену свест, коју можемо замислити као дурбин на чијем је једном крају хипнотисана особа а на другом хипнотизер, задржан је контакт хипнотисаног са спољним светом.

Али, није било лако са хипнозе скинути вео тајанствености. Прво ју је магија узела под своје. Шта би друго могла да буде хипноза ако не магична моћ погледа који омамљује сваког ко седне преко пута хипнотизера. Ту предрасуду било је најлакше оборити: хипноза се може

извршити и без „магичних очију“ хипнотизера. Довољно је да човек фиксира било који предмет испред себе. Чаролије нема — на тај начин се брже умара!

Једна од првих „научних“ теорија у вези са хипнозом појавила се почетком 19. века — немачки лекар Месмер открио је „животињски магнетизам“ и почео да организује прве магнетске сеансе. Ево шта о чудима која су се могла видети у Месмеровом салону кажу очевици.

Време радње: почетак 19. века, место Париз!

„На средини велике дворане намештен је дрвени ковчег око којега седе болесници. Сваки од њих држи по гвоздену жицу која излази из ковчега. У сали је мртва тишина, прозори застрти тамним завесама. Сви болесници седе непомично, лица пуних наде и ишчекивања.

Али, чим струја почне да делује, долази до застрашујућих промена: неки осећају ужасне болове од којих вриште, други се грче као да су у грозници, трећи се ритају, а неки само дршћу. Свима су очи укочене.

Кроз овај хаос урлања, кикота и плача шета мирно доктор Месмер одевен у богато одело од плаве свиле, прилази болесницима и магнетише их, што погледом, што додиром“.

Може се само замислити каква је манија обузела Париз за оваквим „магнетским седељкама“: сви су хтели да на себи осете дејство животињског магнетизма! Међутим, француске власти нису имале разумевања за Месмера — магнетизер је морао да напусти земљу!

МАГНЕТ И ЕЛЕКТРИЦИТЕТ

Али, магнет је наставио да голица људску машту. Испоставило се да на многе људе хипноза не делује и да не постоји никакво мерило на основу којег би се знало ко јој је подложан ко није. Довитљиви Охоровиц направио је **хипноскоп** — апарат за распознавање добрих медијума, односно особа које лако падају и хипнотички транс.

Хипноскоп је, наравно, био направљен од магнета, прецизније, био је то један обичан шупљи цилиндрични магнет. У ту шупљину завлачио би потенцијални медијум прст и чекао. Боцкање у прст, значило је да је дотични „пријемчив“ за хипнозу. У противном, кандидат је падао на испиту. Ко зна колико су добрих медијума Охоровиц и његови следбеници изгубили својим начином.

Углавном, напуштен је и магнетизам, а његово место заузео је електрицитет. Појавила се нова теорија која је требало да обори стару. Тврдило се да је хипноза, у ствари, прелазак струје са хипнотизера на хипнотисаног.

ЛОВ НА УКЛЕШТЕНИ АФЕКТ

Тако је човечанство стигло до епохе психоанализе и њеног творца Сигмунда Фројда.

Фројд је, у складу са својом теоријом да људска психа потискује из свести све догађаје који су јој на одређеном ступњу психичког развоја неподношљиви, и да се враћањем истог догађаја у свест постиже ослобађање од траума, сматрао да се хипнозом може лакше постићи оживљавање потиснутог догађаја.

По њему, хипноза би, пре свега била, враћање човекових нагона на степен који је постојао у његовом најранијем детињству. Тако би се између хипнотисаног и хипнотизера успоставио однос који би донекле био сличан односу детета, пуног поверења, према родитељу.

Лекар би доводио неуротичног пацијента у стање такозване катартичне или дубоке хипнозе под којом би се откривали мотиви неуротичних симптома, недокучивих када је пацијент у свесном стању. Чим пацијент поново доживи заборављени догађај, уз исте афекте који су га својевремено пратили, ослобађа се такозвани „укљештени афекат“ — узрок неурозе.

На жалост, у лечењу неуротичара хипноза је оманула. Било је, пре свега, немогуће довести све пацијенте у стање дубоке хипнозе, а и они над којима је успешно спроведена нису били излечени упркос о-

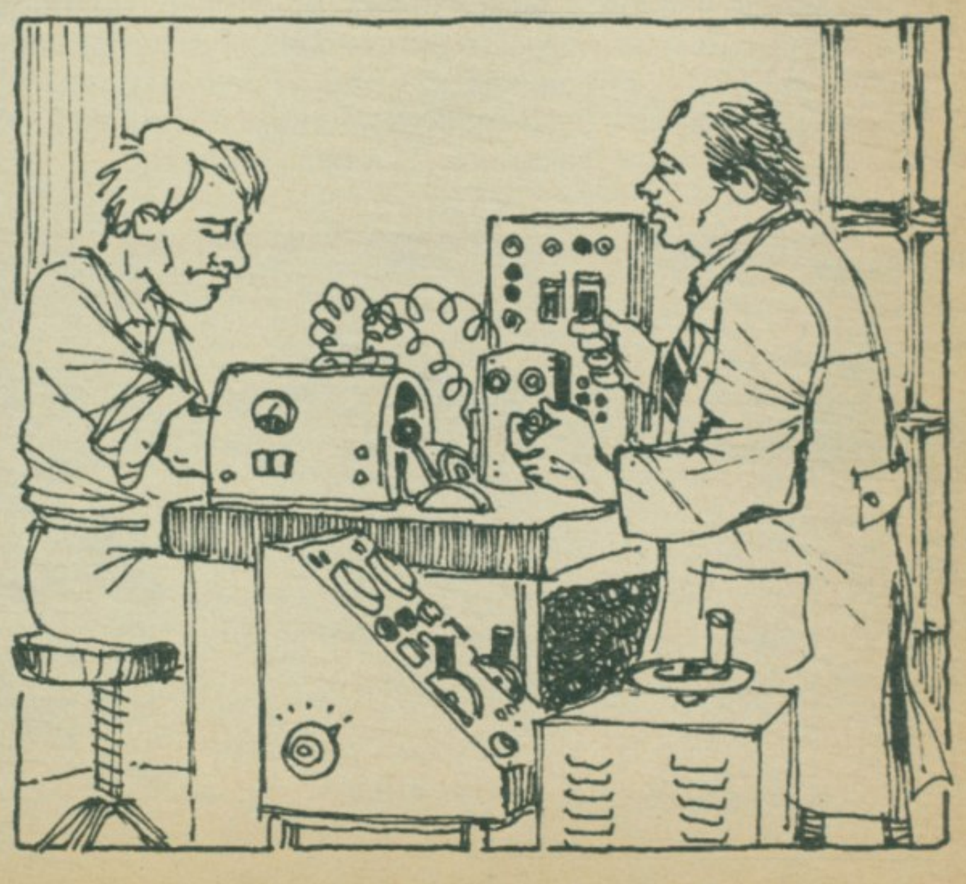

ШУ

слобођеном „укљештеном афекту“.

За излечење неурозе неопходно је да пацијент **свесно** учествује у проналажењу узрока болести и да **свесно** доживи потиснути догађај. А хипноза је **сужена свест.** Њена „цев“ широка је тек толико да омогућава комуницирање са хипнотизером.

Наравно, хипнотизер сугерише пацијенту да ће, када се буде пробудио, бити свестан доживљаја који га је довео у неуротично стање. У огромној већини случајева „сазнање“ је ишчезавало заједно са престанком дејства сугестије. И сам Фројд одустао је од хипнозе у психоанализи. Хипноза је сасвим одбачена као начин лечења тежих облика неуроза.

ЖЕНА — ЛАМПА

Ипак, хипнозом се понекад може деловати на несаницу, неуротичну главобољу, разне психичке сметње везане за апетит, на неуротични кашаљ и сличне тегобе. Међутим, и у овим случајевима, хипноза је само једна од етапа лечења.

Познато је да се хипнотисаном може сугерисати промена осетљивости на бол. Тако се данас под хипнозом изводе неки лакши хируршки захвати као што је вађење зуба, или намештање поломљених делова тела, а код неких жена може се под дејством хипнозе извести безболан порођај.

Занимљиво је како се човеков израз лица и целокупно понашање управљају према сугерисаним улогама.

Неку младу жену хипнотизер је „претворио“ у старицу. Када ју је упитао како се осећа, она је наслонила руку на уво и тихим дрхтавим гласом рекла: „не чујем добро, говорите гласније!“ Затим је уморно забацила главу у фотељу: — Тешко ми је, све ме боли! — пожалила се и почела да кашљуца.

Једном човеку је сугерисано да има десет година.

Човек је почео да скакуће по соби и да „тера обруч“. Ако би постао генерал, хипнотисани би захтевао коња, мач и мапу да одреди стратешки положај своје војске!

Када су једну девојку, којој је сугерисано да је пеп, запитали где јој се налазе вратанца за ложење, она је показала на свој стомак, док је нека друга девојка, која је у хипнози „постала“ лампа, тврдила за своју главу да је — сијалица!

За време хипнозе могу да се јаве халуцинације. Лекар, који је свог пацијента позвао да се у балону провозају над градом, добио је следећи одговор: — Па ми смо већ горе! — На „крају путовања“ пацијент се жалио да га боле руке од конопца који су употребљавали приликом спуштања.

Али, шта да се каже за реакцију једне хистеричне девојке: њој је лекар за време хипнозе додиривао руку хладним предметом сугеришући јој да је врео и после неколико часова девојци су се на руци појавили пликови од опекотина!

Ни животиње нису умакле хипнози! Животиње се хипнозом могу поставити у најнеуобичајеније положаје. Ту су се научници поделили: једни тврде да је у питању дејство хипнозе, други да је реч о положајном рефлексу, а трећи да до укочености долази од најобичнијег страха. Неки сисари и птице могу се довести у стање хипнозе и кад им је одстрањен велики мозак!

СЕРУМ ИСТИНЕ ЛАЖЕ

Хипноза се некада примењивала у истражном судском поступку. Веровало се да се довођењем окривљеног у стање дубоке хипнозе може добити признање за почињени злочин. У полицијској терминологији реч хипноза замењена је термином „серум истине“.

Али, шта се дешавало! Отпор осумњиченог био је редовно толики, да би он целим бићем одбијао кривицу — никаква испитивања, чак ни „серумом истине“, нису могла да га наведу да призна. Овај метод неодољиво подсећа на средњовековни „серум истине“ када је окривљени морао да стави руку у ватру, па ако би се испекао проглашаван је кривим, а ако не — невиним!

Долазило је и до трагичних заблуда: људи често имају агресивне тенденције које иду дотле да пожеле неког да убију. Због таквих мислу, потиснутих дубоко у подсвести, они би признавали злочин који уопште нису починили! И „серум истине“ је пропао.

У протеклој деценији учињено је све да се хипноза врати у живот. Хипнотизери су ницали као печурке на киши и помпезно најављивали: „Ако имате сувишне килограме, решићете их се хипнозом!“ или: „Пушење може бити смртоносно! Зато, не пушите — обратите се хипнотизеру (име и адреса)“. „Ако имате проблема, хиљаде ће вам вратити срећу и веру у живот!“

Али, авај! Пуначки су, истина у почетку, губили покоји килограм, али су их брзо надокнађивали. Пушачи су остављали дуван да би му се поново вратили. Срећа је још једном потврдила да до ње није лако доћи.

Хипноза је, једностављу могла да делује у појединим случајевима, и чак дала неке резултате, али се никад није знало када ће њена „чаролија“ престати, а све тегобе које су пацијента мориле пре хипнотисаности, поново доћи.

Хипноза се користи, али само као „нузметод“ у психијатрији. Иначе, место јој је под циркуском шатром, да за моменат, колико траје, забави и запрепасти

Д. Р.

И ЦВЕЋЕ ВОЛИ ДА ЋАСКА

Људи мисле да само они имају осећања. Имају их и биљке.

Кад год вам се цвеће спаруши, одговор потражите у земљи у којој расте. Тако бар ради Јапанац Аска Минимото. Да би решио проблеме својих биљака, он их струјом повезује за клатно које ће му „одговорити“ да ли им, на пример, прија нова врста гнојива. Минимото тврди да се клатно нагне на једну страну уколико је биљка задовољна, а на другу уколико није.

Онима који га називају шарлатаном жељним славе Минимото одговара тако што их позива да разгледају његову токијску башту коју краси око 2 хиљаде ружа, џиновских стабљика грашка и пасуља.

Аска Минимото није усамљен у уверењу да би људи морали да промене свој став према биљкама. Др Сем Бут са Пољопривредног института у Бербанку у Калифорнији тврди:

— Ништа не може да надахне ружу да дивно процвета или тикву да набубри као спокојан „породични живот“.

Изгледа да је један од начина да се биљкама живот учини пријатнијим музика. Незгода је само што су оне веома пробирљиве. Др Бут је установио да цвеће бујно цвета када му се свира рок-ен-рол. Пријају му и Шопен и Дебиси. Највећи немачки романтичарски композитор Рихард Вагнер далеко је од милозвучног, бар што се цвећа тиче. Оно уз његову музику вене.

Др Бут тврди да биљке нису само капризиозни музички критичари. По његовом мишљењу цвеће подједнако успешно процењује и људе. У прилог овом схватању иде и чланак „Међународног часописа за парапсихологију“ где је детаљно описан експеримент у коме је шесторо људи остављено у једној просторији са две саксије цвећа.

Добровољцима није објашњена сврха експеримента, тако да нико од њих није знао да је циљ испитивања њихов однос према биљкама. Људи су у одаји провели тридесетак минута. Један од њих је једној од биљака почупао лишће и исцепкао га на комадиће.

Када су који минут касније у исту просторију увођени један по један, рањена биљка реаговала је само на свог крвника. Њено узбуђење и страх измерили су електронски инструменти за које је била везана.

Наведени експеримент, каже се у чланку, очигледан је доказ да биљке имају памћење и да могу да оцене када им прети опасност.

Све већи број научника мишљења је да биљке имају осећања и да је један од начина да се побољша њихово напредовање — љубазност. То су, уосталом, баштовани одувек тврдили и без експеримената и научних расправа.

Познати енглески радио-спикер Фред Стритер, чије су изреке слушали милиони, имао је обичај да каже:

— Цвеће обожава да неко с њим мало ћаска. Уколико је болесно, уморно или жедно, неколико топлих људских речи пријаће му више него било шта друго.

Једна друга Стритерова изрека гласи:

— Људи мисле да само они имају осећања. Имају их и биљке.

Можда су Стритерове досетке некада забављале својом необичношћу. Данас имамо све више разлога да их схватимо озбиљно.

М. И.

ОРТАЦИ :

ВАГА

ЖИЛЕ, КУД' ЋЕШ С ТОЛИКОМ ВЕКНОМ ?

ЈА БИХ МАЛО ДА ПРЕЗАЛОГАЈИМ !

САМО БИ ЈЕО ! НА ПОС'О УОПШТЕ НЕ МИСЛИШ !

ПОГЛЕДАЈТЕ ! ВАГА НЕ РАДИ !

ПРЕПУСТИТЕ ТО НАМА !

ХАЈДЕ, ЖИЛЕ, ВИДИ ШТА НИЈЕ У РЕДУ !

А ТИ ЋЕШ ДА ПОСМАТРАШ, ЈЕ Л' ?!

НИШТА СТРАШНО ! ТРЕБА САМО ЗАТЕГНУТИ ШРАФ !

ГОТОВ САМ !

ДА ВИДИМ...

УБАЦИМ НОВЧИЋ И..

БОНГ!

НЕЕЕ! УПОМОЋ!

МНОГО ЈЕ МАЛИ ОТВОР ! НЕ МОГУ ДА УБАЦИМ ОВУ ПОЛУГУ И ПОДИГНЕМ ПОКЛОПАЦ !

МАЛО ГА ПРОШИРИТЕ, ПА...

БЕЗ БРИГЕ !

?

ТРАС!

ШТА?!

РЕКЛО САМ ДА СЕ РУПА САМО МАЛО ПРОШИРИ !

АЛИ, НИСАМ ЈА... УПОМОООЋ !

ДООБРО САМ СЕ УГРУВДО...

ТРЕВА САМО ЈОШ ДА ЈЕ ПОДМАЖЕМ...

А САД... ДА ЈЕ ИСПРОБАМ !

ГРР... ПЛАТИЋЕШ ТИ МЕНИ !

УФ! УЉЕ!
СССС33Т!
БЕНЗИНСКА ПУМПА
ПОДМАЗИВАЊЕ КОЛА
НИШТА НЕ ВИДИМ!
ЈА САМ МИСЛИО ДА СЕ САМО АУТОМОБИЛИ ПОДМАЗУЈУ!
ОХО! СТРЕЛИЦА СЕ ОКРЕЋЕ К'О ЛУДА!
БЗЗЗЗЗЗЗ
КУДА ЋЕ!
КРАК!
ЈА САМ СПРЕМАН!
И ЈА!
ПА, ДА ПОЧНЕМО...
ТУП!
БЕДНИЧЕ! НАПАДАШ ИЗА ЛЕЂА!
ШТА МУ ЈЕ?! УПОМОООЋ!
СВЕ ДЕЛОВЕ САМ ЗАМЕНИО! ВАЉДА ЋЕ ДА ПРОРАДИ!
ХЕЈ, МИЛЕ! ГОТОВ САМ!
ГЛЕДАЈ КАКО РАДИ!
КРРРР!
КЛОНК!
ДА ВИДИМ ДА ЛИ СУ ПОПРАВИЛИ ВАГУ!
ШТА?! СТО МУ МУКА!
БАНДИТИ! ПРЕВАРАНТИ! НИСТЕ ВИ НИКАКВИ МАЈСТОРИ!
МИЛЕ, НЕ ЈУРИ ТОЛИКО! НЕ МОГУ ДА СЕ ОТРЕСЕМ ОВЕ ГВОЖЂУРИЈЕ!
ЂУТИ И ТРЧИ... И ТАКО СИ ЗА СВЕ ТИ КРИВ!

ХИТ СТРАНА

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

МЕЧБОКС MATCHBOX

РОКАБИЛИ БУНТОВНИК (ROCKABILLY REBEL)

Музика и текст: Стив Блумфилд (Steve Bloomfield)
Изводи: МЕЧБОКС

У нашим продавницама пре извесног времена појавила се плоча енглеске групе МЕЧБОКС. На тај начин су љубитељи рок-ен-рола добили прилику да у својој дискотеци имају још једну одличну плочу.

МЕЧБОКС је састав који искључиво изводи рок, карактеристичан за педесете године. Када су се окупили, представљали су за присталице овог правца супергрупу. Нажалост, рок-ен-рол и рокабили музику прихватили су у то доба одани, али прилично малобројни следбеници, тако да су чланови МЕЧБОКСА морали да се задовоље наступима у појединим пабовима, специјализованим за рок-ен-рол.

Ове године, поред панка, моде и ска-музике и рокабили је доживео ре-

несансу. Млада публика, која није била ни рођена у доба када је ова музика доживљавала своје звездане тренутке, заинтересовала се за изворни рок-ен-рол. Тако су многе групе овог правца добиле дуго очекивану шансу. У таквој ситуацији МЕЧБОКСИ су се најбоље снашли. Са композицијом „Рокабили бунтовник" »Rockabilly Rebel« доживели су велики и изненадни успех. Ништа лошије није прошао ни њихов други сингл. Успех прва два сингла припремио је терен за албум МЕЧБОКСА. Под називом „Палећи ватру" (»Setting the Woods on Fire"), овај албум недавно је изашао и код нас.

My mama don't like it, the
Way I comb my hair,
Papa thinks I'm crazy, in the
Clothes I wear
It's a hit come on records and
I play it all day
But I'm what I am and I'm gonna
Keep a rockin' that way

I'm a rockabilly rebel from
Head to toe
I gotta keep rockin'
Everywhere I go
And Everybody join us — we're
Good company
And be a real cool cat, be a
Rockabilly rebel like me

The Kids in the schoolhouse
They couldn't wait too long,
When the school is over, they
Put their cat clothes on,
Oughta hear the slap lights
Swinging to the band
It is a real rockin' rhythm that
is sweepin' all over this land

Squares get the message get
The boppin' beat,
Let them tramp through your
Body, to the head to your feet,
Shakin' in your shoes, boy, oh,
Don't it make you feel wow,
Well if you can't dance, we're
Not gonna show you how.

ЧИТАОЦИ ЈАВЉАЈУ...

ВЕСТИ ИЗ КАЊИЖЕ

Чланови вокално-инструменталног састава ЕРИДАНУС из Кањиже заједно раде од априла 1977. године. Уз свесрдну помоћ Омладинске организације и Месне заједнице од суседног градића Хајдуково омогућено им је да редовно одржавају пробе и наступају у новој плесној дворани. Омладина која посећује овај дом долази са територије целе северне Бачке. Група обилази и остала места у Војводини где су веома популарни код младих.

Група је недавно позвана у Студио М Радио-Новог Сада где су снимили своје композиције за потребе ове радио-станице. ЕРИДАНУС негује фанки стил, али свира и рок-композиције познатих домаћих и страних аутора пратећи топ-листе у земљи и иностранству. Састав редовно наступа на гитаријадама у Војводини и ван ње. Недавно се успешно представио публици у Суботици, Руми и Змајеву.

ЕРИДАНУС чине: Јожеф Поалинкаш (оргуље и синтисајзер), Иштван Ачимчев (пратећи вокал), Надор Бакош (бубњеви), Золтан Сабо (вокални солиста и композитор), Ерне Домонкош (вокал и соло-гитара) и Шандор Носјан (тонски техничар).

Планови групе за ову годину: учествовање на фестивалу „Омладина 80" у Суботици, гостовања у разним крајевима наше земље, издавање плоче на којој би се нашле недавно снимљене композиције и неколико нових, као и организовање гитаријаде у Кањижи. Чланови

групе желе сарадњу са другим композиторима, писцима текстова и омладинским организацијама. Њихова адреса је: Вис ЕРИДАНУС, Лењинова 48, 24420 Кањижа, тел. 024/871 189.

Тијана Бошковић,
Маршала Тита 2/а,
24420 Кањижа
(хонорар 200 дин)

БЕРЗА ПЛОЧА

Мењала бих албум ROLLING STONESA »Let It Bleed« за било коју ЛП плочу БИЈЕЛОГ ДУГМЕТА, ПАРНОГ ВАЉКА или АТОМСКОГ СКЛОНИШТА.

Рера Ракић, Биће Косића 90, 21242 Степановићево.

НОВЕ ПЛОЧЕ

ТОМИСЛАВ ИВЧИЋ

Популарни Задранин који плени својом симпатичном појавом и специфичним интерпретаторским стилом после успешног ЛП-ија издатог јесенас, својим обожаваоцима поклања сингл са веома добром нумером „Пусте су кале" која је изведена на новогодишњем Карневал-фесту. На другој страни ове мале плоче је песма „Сретни у слободи".

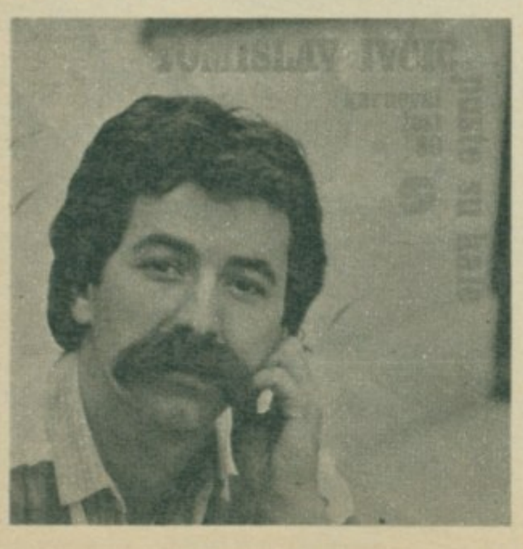

НАНО ПРША

Већ дуже време није се чуло за Нанс Пршу, вокалног солисту и вођу некада веома популарне групе СТАКЛЕНО ЗВОНО. По распаду састава, Прша се одлучио за солистичку каријеру. Успех који заслужује по својим квалитетима није постигао. Недавно је снимио малу плочу са мелодијама „Хеј дона, дона", и „Обиђи ме".

BAJTCHEJK (WHITESNAKE)

После кратке и изузетно успешне турнеје по Енглеској, чланови групе BAJTCHEJK (у преводу: бела змија) налазе се у студију где припремају материјал за своју нову плочу. Назив албума биће „Спремно и са жељом" (»Ready and Willing«), а стил музицирања ове шесточлане групе представља наставак некадашњег звука ДИП ПАРПЛА.

Постава BAJTCHEJKA, после неколико персоналних измена, изгледа овако: **Дејвид Ковердејл** (David Coverdale) — вокал и шеф састава, **Џон Лорд** (Jon Lord) — инструменти с клавијатурама, **Иан Пејс** (Ian Paice) — бубњеви, **Берни Морсден** (Bernie Morsden) — гитара, **Мики Муди** (Micky Moody) гитара) и **Нил Мари** (Neil Murray) — бас.

Интересантно је да се групи недавно прикључио и бубњар Јан Пејс који за BAJTCHEJK представља велико појачање. Мада је целокупан приказ музи-

ци доста застарео (и даље је на нивоу из 1973-4 године), мора се признати да је музицирање чланова састава виртуозно. Ово нарочито важи за Џона Лорда који је несумњиво један од најбољих инструменталиста у рок-свету.

Почетком лета треба очекивати и излазак нове плоче, а онда ће група кренути и на велику турнеју по свету. Интересовање за њихове наступе је огромно, а посебно атмосфера влада у Јапану где њихова популарност достиже невероватне размере.

АДРЕСЕ:

ПРЉАВО КАЗАЛИШТЕ
Suzy
Грушка 10
41000 Загреб

ABBA
c/o Deutsche
Grammophon
Hohe Bleichen 14—16
2000 Hamburg 36

AC/DC
c/o Coral Browning.
37 A Ossington Street.
Bayswater,
London W2.
England

BOOMTOWN RATS
c/o Phonogram,
Rödingsmarkt 14,
2000 Hamburg 11

BLONDIE
c/o Ed Justin,
P.O. Box 090,
Radio City Street
Station,
New York 10019,
USA

НАША КАРИКАТУРА

• ОЛИВЕР МАНДИЋ •

САЈКОДЕЛИК ФРС (PSYCHODELIC FURS)

САЈКОДЕЛИК ФРС је енглеска група која, по мишљењу критичара и публике, много обећава. Састав је основан почетком 1977. године у Лондону, у исто време када се појавио и панк-покрет, али му никада није припадао. Његови чланови су чак велики противници свега што је нови талас донео. **Батлер Реп** (Бутлер Реп), вокални солиста САЈКОДЕЛИК ФРСА о томе говори с доста горчине: „Када се појавио панк-покрет, ми једноставно нисмо знали шта се дешава. Свирали смо у Роксију који важи за престоницу панка и добро смо пролазили. Међутим, нисмо се уклопили у тај нови правац и зато смо две године остали по страни музичких збивања у Лондону. Сада, када је први талас панка прошао, у глави су нам остале само неке њихове пароле које немају никаквог смисла."

Музика коју изводи ова шесточлана група ослања се на звук психоделичних састава с почетка шездесетих година. Чак већи узор су им прва остварења ПИНК ФЛОЈДА. Батлер о музици свог састава каже: „Наша жеља је да музика коју свирамо постане што инвентивнија, али да ипак има чврсту структуру. Искрено мислим да смо ми једна од ретких група које покушавају нешто на том пољу. Можда још једино састав СКРИТИ ПОЛИТИ ради на истим основама. Све ово важи и за наше текстове. Ми експериментишемо са речима и у своје композиције убацујемо реченице без неког заједничког значења. У ствари, покушавамо да користимо речи као још једну могућност за експеримент."

САЈКОДЕЛИК ФРС су пре извесног времена потписали уговор са диско-кућом С. В. S. и већ су издали своју прву плочу.

МОЈ ИЗБОР

Сигурни смо да многе наше читаоце занима коју музику воле њихови љубимци и за којих десет песама или плоча би они гласали. Данас дајемо реч **ГОРАНУ БРЕГОВИЋУ**, а његов избор изгледа овако:

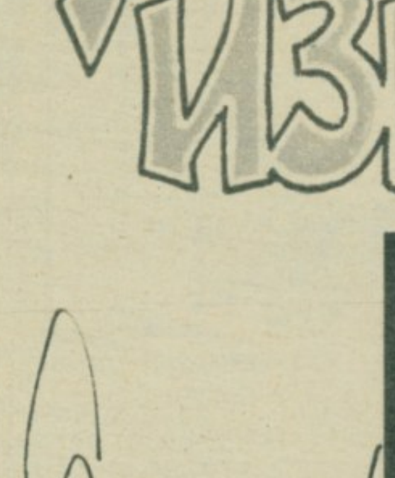

ДОМАЋЕ

1. ПАНОНСКИ МОРНАР — Рани мраз
2. СУБОТОМ УВЕЧЕ — Прљаво казалиште
3. ЧОВЈЕК КАО ЈА — Арсен Дедић
4. ЗА КОЈИ ЖИВОТ ДА СЕ РОДИМ — Time
5. САЊАМ — Indexi

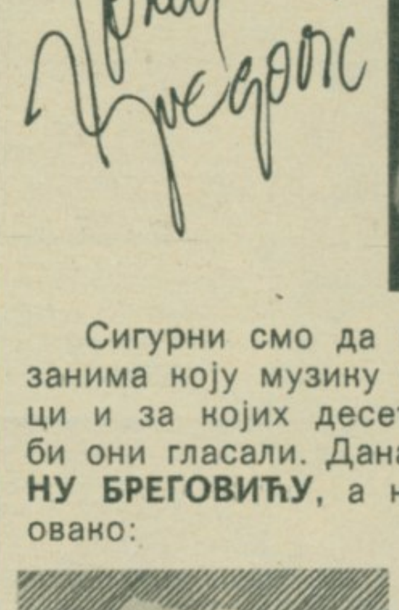

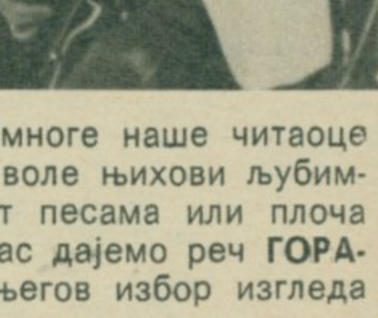

СТРАНЕ

1. ADAGGIO — Albinoni
2. A DAY IN LIFE — Beatles
3. BROWN SUGAR — Rolling Stones
4. STORY OF HURICANE — Bob Dylan
5. SAVE ME — Julie Driscol

ПОДЕШАВАЊЕ ПЛОВКА

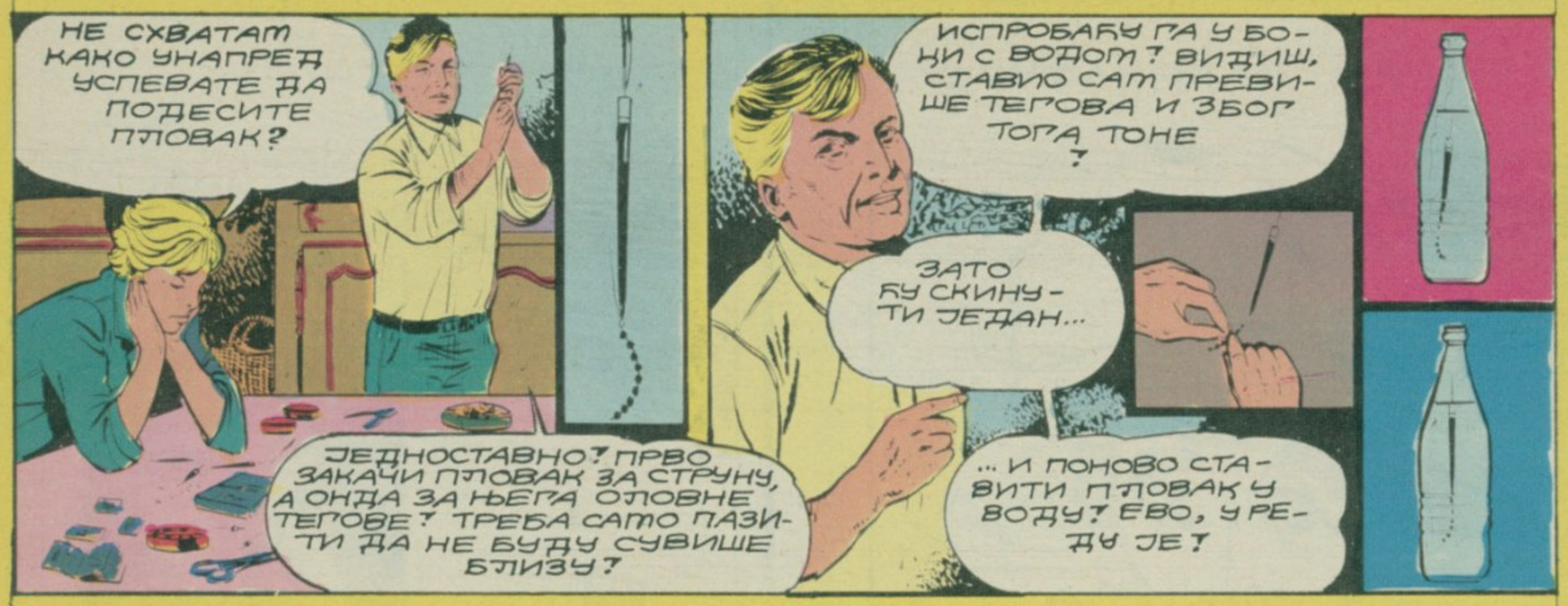

ВЕЗИВАЊЕ УДИЦЕ

ПРИЧВРШЋИВАЊЕ НАЈЛОН КОНЦА НА МУШИЧАРСКУ СТРУНУ

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ СТРУНЕ И КАЛЕМА (1)

МА ШКО РИБО

ИСТИНИТО ОД РЕЧИ ДО РЕЧИ

ВАЖНА ЈЕ ТЕМПЕРАТУРА

Неке врсте риба изузетно су гладне пред мрест, што зависи и од температуре воде у којој живе. Важно је напоменути да температура воде није свуда једнака. Дакле, пред мрест на удицу боље иду ове врсте риба, и то на следећој температури: штука од 4 до 12°Ц, вретенар од 6 до 10, гргеч или бандар од 8 до 12, смуђ од 11 до 15 и сом преко 20°Ц. У пролеће су затворене воде (канали, баре, језера) топлије од река.

ПРОФЕСИОНАЛЦИ ИЗ ЗЕМУНА

Забележено је да је пре једног века у Земуну било преко 500 професионалних рибара који су живели искључиво од бављења риболовом. Међутим, број алаша од тада је у сталном опадању, највише због промене вода, миграције становништва, развоја индустрије и — загађености река. Данас се у Београду само око 300 људи бави овим тешким, али и занимљивим послом.

РАСПРОСТРАЊЕНИ ШАРАН

Шаран припада фамилији са највећим бројем врста, са око 200 родова. Поред дунавског слива, где је врло бројна врста, ова риба у нашој земљи насељава и јадрански, егејски и црноморски слив. Мрести се у априлу и мају када температура воде достигне око 20°Ц.

ЗА ДЕВЕРИКУ — ПЛОВАК ОСЕТЉИВ

Деверика зими не спава, па може да се лови преко целе године. Дању се задржава при дну, док се преко ноћи подиже на површину где хвата инсекте. Најчешће се пеца на пловак, али и на дубинске удице. Ако се лови на пловак, он мора да буде врло лак и осетљив, као и штап, јер деверика мамац узима опрезно и полако. Најлон за лов ове рибе треба да је танак и то од 0,20 до 0,30 милиметара, удице мање, а као мамци се употребљавају глисте, црвићи, ларве водених инсеката, пиринчано и кукурузно тесто, хлеб, кува-

...ЛА ...ОЛА ...ЛОВА 7

ПРИПРЕМА
Ing
М. ЂОНИЋ

но жито и сл. Иако има много костију, деверика је укусна за јело, нарочито велика када се стави на ћувеч или испече на ражњу — процепу.

ПОТРЕБНА И АПОТЕКА

Искусни риболовци, а и лекари, препоручују да љубитељи спортског риболова, поред прикладне топле одеће, са собом носе и малу апотеку. У њој би врло битно место требало да заузимају средства за дезифенкцију рана од убода удицом, рибљим перајама (гргеч, амерички сомић) или уједа, што је болно и опасно нарочито ако повреду нанесе штука.

НЕ САМО ЗА ДОМАЋИЦЕ

Руке и судови неће мирисати на рибу ако се претходно оперу у хладној, а затим у топлој води. После припремања рибе, њен мирис неће да се осећа у просторији ако се на штедњак стави посуда са мањом количином разблаженог сирћета да испарава.

РИБА ПОМАЖЕ РИБОЛОВЦУ

Да би се најлакше дошло до најбољег резултата у риболову, потребно је да се одабере мамац најприроднији за средину где се пеца. У томе риболовцу највише може да помогне сама риба. Наиме, прву, тек уловљену рибу треба распорити и тако утврдити коју је храну узимала, а затим ту храну стављати на удицу. Тако ће највероватније лов бити успешан. Ако, међутим, и у овом случају добар резултат изостане, а за то има много разлога, мамац се мења.

ВАЖНО ЈЕ ДА ЈЕ ЖИВА

Црвићи из меса, муве, разне врсте глиста, црв из брашна, бубе, ровци, ларве, пужићи, рачићи, скакавци и сл. најчешћи су мамци који се стављају на удицу. Кишне глисте се употребљавају за лов разних врста риба, али је увек важно да је овај мамац жив и средње величине.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ СТРУНЕ И КАЛЕМА (2)

ИСПРАВЉАЊЕ МУШИЧАРСКЕ СТРУНЕ

ИЗВЛАЧЕЊЕ УДИЦЕ

ЧУВАЊЕ УДИЦА

КЛУБ НАШ НАСУШНИ

УМОРНИ ОД РОЂЕЊА

НЕКО ВОЛИ МАЧКЕ, НЕКО БРАДЕ, НЕКО БУБАШВАБЕ. НЕКО ЈЕ АПАТИЧАН, НЕКО ЈЕ СТАНОВАО У ШАНГАЈУ, А НЕКО ОПЛОВИО РТ ХОРН. ВАЖНО ЈЕ НАЋИ ЗАЈЕДНИЧКУ ТАЧКУ И ДРУЖИТИ СЕ.

Да је човек друштвена животиња констатовао је, одређеним поводом, грчки филозоф Аристотел још пре 24 века. Ту своју потребу за дружењем људи ће, када им понестане бољих повода, задовољити и учлањивање у, на пример, клуб **„Љубитеља тврдокрилаца"**.

Ако оставимо по страни стотине хиљада професионалних, политичких, културних и спортских удружења, суочићемо се са поплавом разноразних друштава која би, у најмању руку, могла да се опишу као — веома настрана.

РУЖНИ И ОДГОВОРНИ

Само у Бечу, на пример, регистровано је преко 10 хиљада клубова. Некада су они окупљали љубитеље позоришта, литературе, филма, птица, вина. Чиста љубав према нечему или некоме више као да није подвод за окупљање. Бечлије се данас састају у клубовима **„Бивших становника Шангаја"**, **„Гробљанских баштована"**, у **„Друштву апатичних"** или Удружењу чији су чланови само особе испод просечне висине.

У Бечу постоји и **„Удружење штедиша"**. Што су се његови припадници објединили у заједничком

циљу штедње, није необично. Штедионица има на сваком кораку и у сваком граду. Чудно је шта се дешава са парама које недељно сваки од њих уредно уплаћује у заједничку касу.

Сума о којој је реч, веома је скромна, као што приличи штедљивом духу, али довољна да се једном годишње направи гозба на којој би члановима друштва позавидели и по раскошним трпезама познати стари Римљани. Кажу да том јединственом приликом „сабраћа" поједу толике количине печених пилића, кобасица, салама и пршута, попију толико вина и пива, да се „велико ждрање" за већину завршава тешком мучнином и мамурлуком.

Ни у суседној Немачкој људима не понестаје повода да се удруже. Услов за припадност **„Друштву дугајлија"** је да будући члан није нижи од 190 см а ексклузивно удружење „Пријатеља Рта Хорна" прима само оне малобројне који су опловили ову узбуркану тачку земљине кугле. Госпође које воле слаткише састају се једном недељно у **„Кружоку колачића"**. Не месе их саме већ купују и онда се кључају до миле воље.

Једном броју Американаца гојазност је довољно важна додирна тачка за редовно дружење. Неки њихови земљаци, опет, учлањују се у **„Друштво ружних и безгранично одговорних"**. С правом особином је све јасно. Како се утврђује друга и шта подразумева, знају само чланови.

МРТВИ ГЛАДНИ

У поплави чудноватих и настраних издваја се француско **„Удружење особа испод просечне висине"**. Оно је прилично старомодно јер је себи поставило сасвим озбиљан циљ. Намера чланова је да људима скрену пажњу на тешкоће с којима се сусрећу при покушају да се укључе у друштвени живот. Како теку дани особе високе метар и 34 сантиметра описао је председник клуба Брис де Сен Масари у књизи чији наслов једноставно гласи: „1,34".

Муке које море Италијане, бар оне учлањене у **„Клуб уморних још од рођења"**, друге су природе. Оснивачка парола овог удружења из Новаре гласи: „Одмарај се седмог дана, али и преко читаве недеље!" Двадесет хиљада уписаних чланова дели исту страст — хоћемо да ленчаримо! Можда у животу желе још нешто, али се о томе не изјашњавају.

Одрпанци и јадници, којих у Великој Британији има поприлично, могу да се прикључе **„Клубу мртвих гладних"**. Једини услов, обично очигледан, је да кандидат спада у гладне и „бедне". Заузврат добиће кревет, употребу заједничког купатила једном недељно и лични сапун за ту прилику. За неколико новчића може да руча, али су билијар, радио, телевизија, карте и новине бесплатни.

ТРИ ВАЖНЕ БРАДЕ

Ако сте у блаженом незнању веровали да племениту дужност бриге о животињама обавља само оно прослављено „Краљевско друштво за заштиту животиња", преварили сте се. У новије време основане су на стотине других као што су **„Друштво пријатеља волова и коза"**, **„Клуб пријатеља хермелина"** или **„Удружење пријатеља зечева"**. Ови последњи веома су одређени у својој наклоности: једни припадају **„Кружоку пријатеља зечева тамне длаке"**, а други су, опет, забринути само за њихове дугоухе рођаке са ангорском длаком — вероватно, било које боје.

Љубитеља паса и мачака има тушта и тма. Без претеривања би се могло рећи да свака врста има своје друштво. И голубови су нечији љубимци. Већ према томе за коју су се врсту определили, људи могу да се учлане у друштва која штите високолетаче, писмоноше, гушане, гаћане...

Када су у питању животиње, људској нежности нема краја. Називи таквих удружења по правилу почињу речју „љубитељи". А „љубе се": змије, крокодили бубашвабе, тврдокрилци:

Шта су бубашвабе, знамо сви. Што се тврдокрилаца тиче, постоји могућност да неко није сасвим сигуран. За оне у недоумици — чланови друштва **„Љубитеља тврдокрилаца"** окупили су се вођени заједничком љубављу према бубамарама, свицима, малој црној буби купусној пипи и нешто познатој кромпировој златици, чувеној по томе што може да „збрсти" читав насад кромпира. То се догодило 1865. у Илиноису у САД.

Ако је некима купусна пипа довољно јак разлог да се окупљају, зашто као повод не би послужили и брада? Председник италијанског **„Клана брада"** поносно је изјавио у оснивачком говору: „Италију су створиле три браде". Мислио је на браду краља Виторија Емануела II и браде два Ђузепеа, великих народних вођа Мацинија и Гарибалдија.

ПИЛИЋИ С ДРВЕНИМ НОГАМА

Жене, за сада, не пуштају браде, али су зато основале **„Клуб пушача луле"**. Једној од чланица, становници италијанског града Варезеа, припао је чак и светски рекорд у „спором пушењу". Ова млада жена одбијала је колутове дима преко сат и по и оставила далеко за собом све представнике мушког рода.

Толико је клубова, друштва и удружења гастронома, односно, сладокусаца и гурмана, да је Италијанка Маргарета Волпи исписала више од 350 страна књиге „Витезови доброг укуса" имајући у виду само своју домовину и традицију која сеже до средњег века.

Волпијева помиње више од стотину друштава префињених љубитеља доброг јела и капљице. Како ли изгледа трпеза **„Пријатеља Фра Ђавола"**, **„Братства дегустатора пармезана"** или **„Гастрономског кружока љубитеља шкорпија"?**

Американци могу да се похвале за сада јединственим удружењем — **„Светским друштвом лажова"**. Седиште клуба је у граду Берлингтону а најсвечанији тренутак је додела „Дипломе великог лажова" која се уручује крајем сваке године за најуспелију лаж.

Пре неколико година част је припала петнаестогодишњаку Роберту Риценту. Дипломом овенчана пресна лаж гласи: „Пре много, много година, када нисам имао пара, хранио сам своје кокошке пиљевином. Онда је, једног лепог дана, једна кока снела дванаест пилића са дрвеним ногама".

М. И.

нова
гума за жвакање

ПУТ ОКО СВЕТА

Ја сам путник око света
Мали слонић који шета...
Скоро цела планета у
НОВОЈ гуми за жвакање
ПУТ ОКО СВЕТА

Пошаљите 10 насловних страница кутије и добићете албум
за слике застава и градова света
из НОВЕ гуме за жвакање ПУТ ОКО СВЕТА

PLIVA

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ПРАВИЛА ИГРЕ

ДОНАЛД А. ВОЛХАЈМ

СОПСТВЕНИК СВЕМИРА НЕ МОЖЕ ДОЗВОЛИТИ ДА ИЗГУБИ ПАРТИЈУ ПРОТИВ ЧОВЕЧАНСТВА.

Доктор Десаи се насмејао на свој доброћудан начин и сркнуо још једном јак чај у којем толико ужива овдашњи живаљ. Дакле, послали су вас чак овамо у врелу Гвајану само да бисте написали забаван чланак о нашем свемирском броду без мотора? Занимљивост за читаоца уважене северноамеричке штампе у досадно недељно поподне.

— Да кажем истину — одговорио сам, присиливши се да попијем још гутљај чаја — пишем низ чланака о овој области, о Карипским острвима, североисточном Бразилу и тако даље. За вас сам чуо у главном граду Џорџтауну док сам припремао рубрику о вашој домаћој политици. Учинили сте ми се као добар изговор да побегнем са обале у планине, нарочито с обзиром на учестале буре и поплаве.

Ситно грађен тамнопути човек климнуо је главом и прешао погледом по својој веранди. Било је заиста пријатно на овој висоравни изнад џунгли које су нас делиле од обале некадашње Британске Гвајане.

— Да — рекао је — буре и поплаве... Врло чудно за овај део континента. Те буре и урагани обично иду северније, да ударе на богаташе у Флориди. Приметили сте, дакле, да је ове године другачије?

— Јесам. Необично много бродова страдало је у последњих неколико дана, без сумње због јаког ветра.

— Не само због ветра — пожурио је он да објасни. — Било је и подрхтавања морског дна, клизања приобалног тла.

Још једном је сркнуо чај па додао:

— Чудна је та ваша професија. Невоље других људи вама су добродошле. Напишете чланак и срећни сте.

— Сви тако мисле о новинарима — одвратио сам. — У ствари, ми смо радознали немирни људи који воле да путују и свашта виде, а да им неко други то плати, на пример, новинска кућа. Наравно, увек морамо да нађемо добар изговор и да напишемо чланак.

— И тако сте чули за лудака који је, наводно, саградио свемирски брод. Сви знамо да Американци имају велике ракете, знамо да их имају и Руси, али гле, и мала Гвајана има ракету. Истина, она неће да лети, али и то је довољно да забави читаоца... Ипак, још нисте видели ту смешну летелицу. Хоћете ли да вам је покажем?

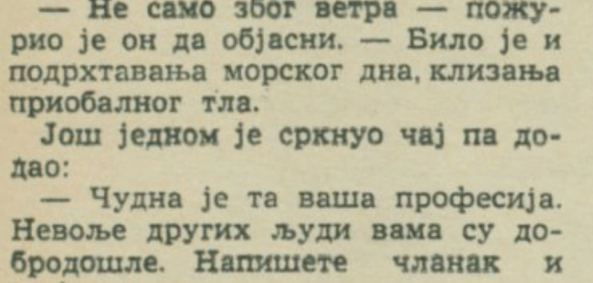

Доктор Десаи је завршио чај и спустио шољу на сто. Устали смо. Ветар је одједном постао јачи. Дувао је у изненадним налетима доносећи однекуд слаб мирис нафте.

Сишли смо низ степенице веранде, спустили се путељком с предње стране једноспратнице и обишли је. Сада се преда мном указао чувени гвајански свемирски брод, угњежден у великој, прецизно ископаној, јами.

Што год да је доктор имао на уму — а више нисам сумњао да имам посла с лудаком — његов брод није нимало личио на познате свемирске летелице. Била је то џиновска метална лопта, сва сјајна, са низом округлих прозора. Ни трага од било каквог погонског механизма.

Збуњено сам пиљио у ово чудо покушавајући да се сетим на шта ме подсећа. Двојица-тројица радника врзмали су се око нас уносећи ствари у метални глобус кроз кружна врата на висини „полутара" до којих су се пели лествицама. Очигледно су товарили докторове ствари. Један је носио гомилу књига.

— Ви као да се управо спремате за лет? — приметио сам. — Само, не видим где би могли бити мотори.

Доктор Десаи је стајао скрштених руку и посматрао своје дело блиставши од задовољства.

— У праву сте, мислим да ћемо ускоро кренути — промрмљао је. Што се тиче погона, њега ћемо добити из другог извора...

Ту смо, помислио сам, ето мога чланка! Речи „из другог извора" обећавале су неку лудачку мистичну теорију из научно-фантастичних романа. Одједном ми је синуло на шта ме подсећа докторов метални глобус.

— Хеј! — узвикнуо сам. — Ово личи на лоптасте бродове из научно-фантастичне литературе старих добрих времена када је у великој моди била антигравитација. Да нисте изумели антигравитациону машину?

— Не, не — рекао је доктор Десаи. — С тим се не може експериментисати, бар засад, док Земља има овако јаку тежу... Али, закони, правила игре, могли би се променити..

Погледао ме је у недоумици а онда додао:

— Па добро... даћу вам сензационалан материјал за чланак пошто га ионако нико никад неће објавити. Закони ће се променити. Мој свемирски брод замишљен је да искористи ту промену. Видите, ви сте ову направу посматрали из погрешног угла. Замислите је не као свемирски брод, већ као чамац за спасавање... или Нојев ковчег, ако сте библијски расположени.

Снажан налет ветра поново је донео мирис петролеја.

— Да ви ипак не товарите нафту? — упитао сам. — Овде мирише на авионско или ракетно гориво.

Спустили смо се у јаму и попели лествама. Гледано одоздо, лопта се надносила над нама као каква петоспратница. Изгледала је веома умешно конструисана. Видело се, додуше, да су у градњи помагали аматери јер шавови и закивци нису били онако једнообразни какви се могу видети на Кејп Кенедију, али то није нимало морало да умањи чврстину конструкције.

Унутрашњост је била опремљена као права породична кућа. На горњим спратовима налазиле су се одаје за рад и одмор, спаваће собе и сличне просторије. Читава доња полулопта била је складиште препуно конзервиране хране и пића.

Ту су били постављени и генератори за струју која ће напајати еркондишн, грејалице, расвету и хладњаке за дубоко смрзавање. У неколико великих контејнера налазили су се џип, мали авион, бицикли и моторни чамац! Сва моторна возила доктор је преправио да иду на струју или пару, пошто није хтео да носи бензин.

Што се осталог тиче, све је било као у васионском броду: зидови с топлотном изолацијом, уређај за рециркулацију воде.. Доктор Десаи је на изградњу овог брода утрошио читаво богатство. Посматрао сам трпезаријске тепихе, столове у лабораторијама и столице приковане за под, док је одозго допирао тихи разговор повремено праћен смехом — вероватно докторове породице.

— Ви сте се, изгледа, већ преселили — приметио сам. — Као да се баш сад спремате за полетање. Али, како? И куда? Опростите, ништа ми није јасно.

Доктор је подигао прст и журно напустио собу. Кроз најближе прозорче видео сам како се скупљају облаци, док се дрвеће све више повијало под налетима ветра. Однекуд је допро туп метални звук и схватио сам да је доктор затворио спољна врата због промаје која је, тренутак раније, опет донела мирис нафте.

Десаи се вратио и сео у наслоњачу преко пута мене.

— Природно је што ништа не разумете — рекао је. — И не можете разумети јер према научним законима све ово нема никаквог смисла. Али, ви, западњаци, сувише се круто држите тих закона.

— **Научни закони се не мењају!** — проговорило је из мене моје школско знање.

— Зашто да не? — упитао је доктор Десаи. — Заборављате на неке од аксиома на којима наука почива. **Један такав аксиом гласи да је сваки закон само приближно истинит**, формулисан на основу посматрања. **Други аксиом је да се све мења, да је све у непрекидном кретању**, развија се, живот се стално преображава, молекули се непрестано врте и ништа, баш ништа, није стабилно. Према томе, научни закони морају се и сами мењати да би се прилагодили променама у природи.

Хтео сам да се успротивим, али доктор је бацио поглед кроз прозор, подигао руку и завртео главом.

— Дозволите да наставим. Напољу време лети. Ви, западњаци, одувек сте знали да су правила измишљена зато да се мењају. То је **први закон ваше политичке игре. Увек сте играли ту игру сматрајући да онај чија је табла може ме-**

њати правила да не би изгубио партију Пример моје земље сведочи о томе на стотину начина. Знате ли историју Гвајане.

Знао сам њихову историју. Овом земљом некада су владали Британци уз велико учешће америчког капитала. Око 50 процената становништва било је индијског порекла, око 30 црнци, а остало мелези и око 3 одсто белаца. Земља се расно поделила и странка индијске већине увек је, природно, добијала највише гласова. Ту странку предводили су антиимперијалисти, марксисти, комунисти, а Британији се није допало да земљи да независност под таквим политичким руководством.

Британија је у то време била власник табле на којој се одвијала ова политичка игра, па су променили изборна правила и наставили да их мењају док су левичари и даље побеђивали. На крају су Британци измислили правила и систем пребројавања гласова према којима је морала победити мањина. Тек када је мањина победила, Британци и Американци предали су таблу „слободној" Гвајани. Обична политика, помислио би човек, али у светлу докторових речи некако застрашујућа.

— Дакле — наставио је Десаи — ако се овде ради о закону људског понашања, а човек је скуп живих молекула који се покоравају законима хемије и физике и кретања небеских тела, онда је логично да исти закони важе и за целу васиону. Кад развој догађаја није **власнику** по вољи, **он** мења правила

— Правила су се последњи пут променила — наставио је доктор — пре неких 5 хиљада година. Пре тога је, у оквиру **тадашњих** природних закона, било могуће да се планета отргне из своје орбите и пројури као пламена стрела кроз Сунчев систем, заспе Марс и Месец стењем, залије Земљу нафтом и зарије се у Венеру да би зауставила њено обртање и полако је окренула у супротном смеру.

— После тога, свемир је почео да функционише по данашњим законима. А, пошто претходне катаклизме по том законима нису биле могуће, научници су све очевице од пре 5 хиљада година просто прогласили будалама.

Почео сам да се презнојавам. Не знам зашто, али изненада сам осетио јаку нелагодност. Овај човек није био будала — та зар нисам знао ко је? Није био ни теолог ни мистичар. Имао је докторате из физике, хемије и медицине. Силан новац који је уложио у изградњу свемирског „чамца за спасавање" сигурно није стекао глупошћу!

Кроз округло прозорче видело се црно небо. Ветар мора да је сасвим поливљао

— Али, какве све то има везе с вашим васионским бродом?

Доктор Десаи следио је мој поглед кроз прозор.

— Правила само што се нису променила — одговорио је. — Морате схватити још једну истину коју Запад не жели да призна само зато што су је формулисала она двојица за њих „незгодних" људи у чијим се рукама табла тада није налазила: Карл Маркс и Фридрих Енгелс. **То је закон дијалектике** према којем промена не наступа постепено, већ нагло и изненадно. Вода у лонцу загрева се полако, да би одједном прокључала. Потреба за квалитативном променом расте неприметно, да би у одсудном часу, када је стање за њу зрело, кретање постало брзо и жестоко.

— Тако је сад куцнуо час да се промене закони свемира. Човечанство је играло игру против његовог власника, полако савладавајући стара правила. При том смо изменили Земљину атмосферу и сваку честицу на њој учинили радиоактивном. Тај процес, започет још 1945. године, до данас није престао.

— Преправили смо сопствени животни циклус онако како нам је више одговарало, а на штету свих осталих облика живота, и почели да пунимо васиону комадићима наше планете, да их спуштамо на друга небеска тела и избацујемо у орбиту. Исцрпљујемо залихе нафте створене приликом последње катаклизме. Пловимо копна и освајамо мора.

— За оне који су имали очи да виде — а то сам, на жалост, изгледа био само ја — закони природе опет су зрели за промену. Власник табле не може дозволити да изгуби партију. Схватите да оно што је још до пре 50 година било тачно, више није. Природа је игра у којој се вара, а сопственик табле је највећа варалица.

Ја сам се већ купао у зноју — не зато што је у соби било топло, већ што је све почело благо да се љуља и подрхтава. По прозорчићима свемирског брода пљуштала је јака киша, киша необично тешких **масних** капи.

— Жао ми је што силом остајете с нама — рекао је доктор Десаи заваливши се у фотељу. — Али, промена је управо наступила, изненадно и силовито. Из небеса пљушти нафта а тло се полако излиже образујући нове формације у складу с новим природним законима. Не знам какве ће оне бити, али можда ће једну од новина представљати и промена гравитације. Има знакова да је тежа у прадавна времена и била друкчија, помислите само на огромне блокове камена у грађевинама Инка, подвиг који наши градитељи нису у стању да понове.

— Можда ћемо пловити по мору нафте или по океану лаве. Можда ћемо летети по свемиру или, пак, потонути у Земљу. Али, моја породица је безбедна. Што год нас нашло, ми ћемо дочекати зору нове васионе.

Доктор Десаи зарио је шаке под наслон фотеље и извукао сигурносни појас. И ја сам наместио свој. Велика лопта снажно се њихала. Одједном се дебели слој нафте слио са прозора поред којег сам се део. Лопта се мало искренула и ја сам под собом видео целу Гвајану, читава мора сјајног ускомешаног муља по којем су пловиле бивше џунгле, а потом, океан, не, два океана, како се сливају тамо где је досад било копно и копно како се помаља тамо где су се налазили океани.

Гвајански свемирски брод подигао се на таласу распорене атмосфере високо у пламено небо по којем су јуриле звезде. Било је јасно да мој чланак никада неће доспети у њујоршке новине.

укрштене речи

ВРСТЕ УГЉА

Угаљ је стеновита маса кафене „мрке до црне боје, са особином да сагорева на ватри и да при томе развија мању или већу температуру. Ова сада толико тражена енергетска сировина настала је изумирањем и угљенисањем организама, претежно биљака, у воденој средини без присуства ваздуха. Главне квалитетне врсте су: камени угаљ са ... Е, то треба уписати испод **броја 1**, а остале три врсте пред бројева **2**, **3** и **4**.

АУТОР: ВЕ-МАК	1	РОДИЛИШТЕ	ЗБУЊЕНОСТ, СТУПЕФАКЦИЈА	ИТАЛИЈАНСКИ ПЕСНИК ТОРКВАТО	▼	ШЕФ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ КОЊАЦ	ЕМИЛ ЗОЛА	МОРАЛНА ПОУКА ИЗ БАСНЕ	МРАК, ТАМА
КОЈИ СЕ УЗДРЖАВА ОД ЗАДОВОЉСТВА									
НАЧИН ЖИВОТА НОМАДА									
2							ЗНАК РОЂЕЊА 3		
ПОКРЕТНИ ДЕО ЕЛЕКТРОМОТОРА						ИНДУСТРИЈСКА БИЉКА			
РЕЧНА ОСТРВА				ВРСТА ВРБЕ	Нд ВИШЕГОДИШЊА ПЕСКОВИТА БИЉКА (ГУЉ)				
БЕЗОЧАН ЧОВЕК						ЈАПАНСКА НАЦИОНАЛНА ИГРА			ОБДАРЕНОСТ
РЕКА У СЛАВОНИЈИ						ЕГИПАТСКА БОГИЊА НЕБА			
						ГРАД НА ХАВАЈИМА МЕСТО У БОКИ			
	ЗНАК ЗА ЈЕДИНИЦУ 4			ГРАД У БАЧКОЈ ВРСТА ТКАНИНЕ					
„МЕТРО-ТОНА"			ШУМСКА ГАЈ				НЕОН МЕСТО КОД КЛАДОВА		
НОТА СОЛМИЗАЦИЈЕ			УВЕНА ИЗ ЗАСВОДЕ ЗНАК ЕГИПТА						
ЗНАК ЗА КЕЛВИН		СТРАНО ЖЕНСКО ИМЕ СУМПОР							
ПОЈЕДНАКЕ					ПОНОВО				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО. С Копар, вук, асанација, уредилац, Бенковац, лотос, ирис, јн, Сла т, Џибути, со, ПИКОЛО, ст, м, СУРОГАТ, изабирање, Анина, Ил, Балатон, ту, Баци жбир.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Директор НО „ПОЛИТИКА" Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА" Живорад Стојановић. Помоћник главног и одговорног уредника Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Дожић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јашовић, телефон 326-620. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 10 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	110,00	динара
6 месеци	220,00	динара
1 година	440,00	динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	220,00	динара
6 месеци	440,00	динара
1 година	880,00	динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60001-601-29728 уз обавезну назнаку — НО „ПОЛИТИКА" — ООУР „Продаја" претплата на лист „Политикин забавник"

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	$	47 —
СР НЕМАЧКА	DM	83.—
ШВЕДСКА	Skr	195.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	193.—
ШВАЈЦАРСКА	Sfr	77 —

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „ПОЛИТИКА" код ИНВЕСТ БАНКЕ — БЕОГРАД, на рачун број 6081-620-63-257300-00051, са обавезном назнаком, претплата на „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ДЕЦО, КЊИГА ЈЕ ВАШ НАЈБОЉИ ПРИЈАТЕЉ!

1. ЗЛАТНА СЛИКОВНИЦА

Јединствена збирка од 15 сликовница за најмлађе читаоце, у укусно опремљеној и оригиналној кутији. Комплет садржи следеће књиге: ХРАБРИ КЕКЕЦ, ПЕПЕЉУГА, ПРИНЦЕЗА НА ЗРНУ ГРАШКА, ЦРВЕНКАПА, УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА, НЕВАЉАЛИ ЗЕЧИЋ, СНЕЖАНА, СУНЦОБРАН-БАЛОНЧИЋ, ИВИЦА И МАРИЦА, ГАРОВ У ЗООЛОШКОМ ВРТУ, ЧАПУЧИЦА МАЦА, КО ЈЕ НАПРАВИО ВОЈИ КОШУЉИЦУ, КРОЈАЧ БОЦКО, МИШУЛЕНЦЕ и ЗЛАТНА ПТИЦА.

Цена комплета 450.— динара

2. ЗАБАВНИКОВА БИБЛИОТЕКА

Шест познатих бајки и прича које је Дизни учинио незаборавним: ДАМБО, СНЕЖАНА И СЕДАМ ПАТУЉАКА, УСПАВАНА ЛЕПОТИЦА, МАЗА И ЛУЊА, ПИНОКИО И РОБИН ХУД у богато опремљеном ковчежићу.

Walt Disney production.

Цена комплета 120.— динара

3. ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ

Књигу ЛАФОНТЕНОВЕ БАСНЕ читале су и читају све генерације и памте оно што је најлепше, најпоетичније и најхуманије. Изванредне илустрације у боји употпуњују слику о времену и друштву у којем је Лафонтен живео. Свака басна критикује и поучава.

Цена 160.— динара

4. РАЗБРАЈАЛИЦЕ

Разбрајалице су део многих дечјих игара и нема генерације која није понављала и преносила многе слогане, у понечем их мењала или слагала потпуно нове. Ево једне: „Еци, пеци, пец, ти си мали зец, а ја мала препелица, еци, пеци, пец."
Сакупила и илустровала Владана Ликар Смиљанић.

Цена 130.— динара

Књиге можете купити сваког радног дана до 15 часова у ИРО „ВУК КАРАЏИЋ", Краљевића Марка број 9, тел. 620371, а можете их купити и у нашим представништвима у Новом Саду — Лазе Костића 22, тел. 20-339; Сарајеву — Симе Милутиновића 10, тел. 22-773; Светозареву — Славке Ђурђевић бб. згр. Б-3, тел. 23-313 и у Загребу — Николе Тесле 14/III, тел. 410-525.

Издавачка радна организација „ВУК КАРАЏИЋ" П. 3. 21. 5. 1980.
Београд, Краљевића Марка број 9

НАРУЏБЕНИЦА

Неопозиво наручујем књиге под бројевима: .....

ЗА ГОТОВО — плаћање поштару приликом пријема књига

НА ОТПЛАТУ — у ..... месечних рата почев од ..... 1980. год.

Рате ћу отплаћивати редовно, најкасније до 10-ог у месецу по пријему књига, рачуна и одговарајућег броја уплатница „Вук Караџић". Најмања месечна рата износи 150.— динара. Камата ће ми се обрачунати према броју рата и важећим законским прописима.

(Непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност општинског суда у Београду.

Презиме, очево име и име .....

Место и година рођења .....

Занимање .....

Поштански број и место становања .....

Улица и број ..... Телефон .....

Назив и адреса радне организације .....

.....

Овера о запослењу за купце на отплату Потпис купца

.....

Број л. карте ..... издате од СУП-а .....

Пензионери прилажу претпоследњи чек од пензије.

НОВО!

sprint
жвакаћа гума са декстрозом

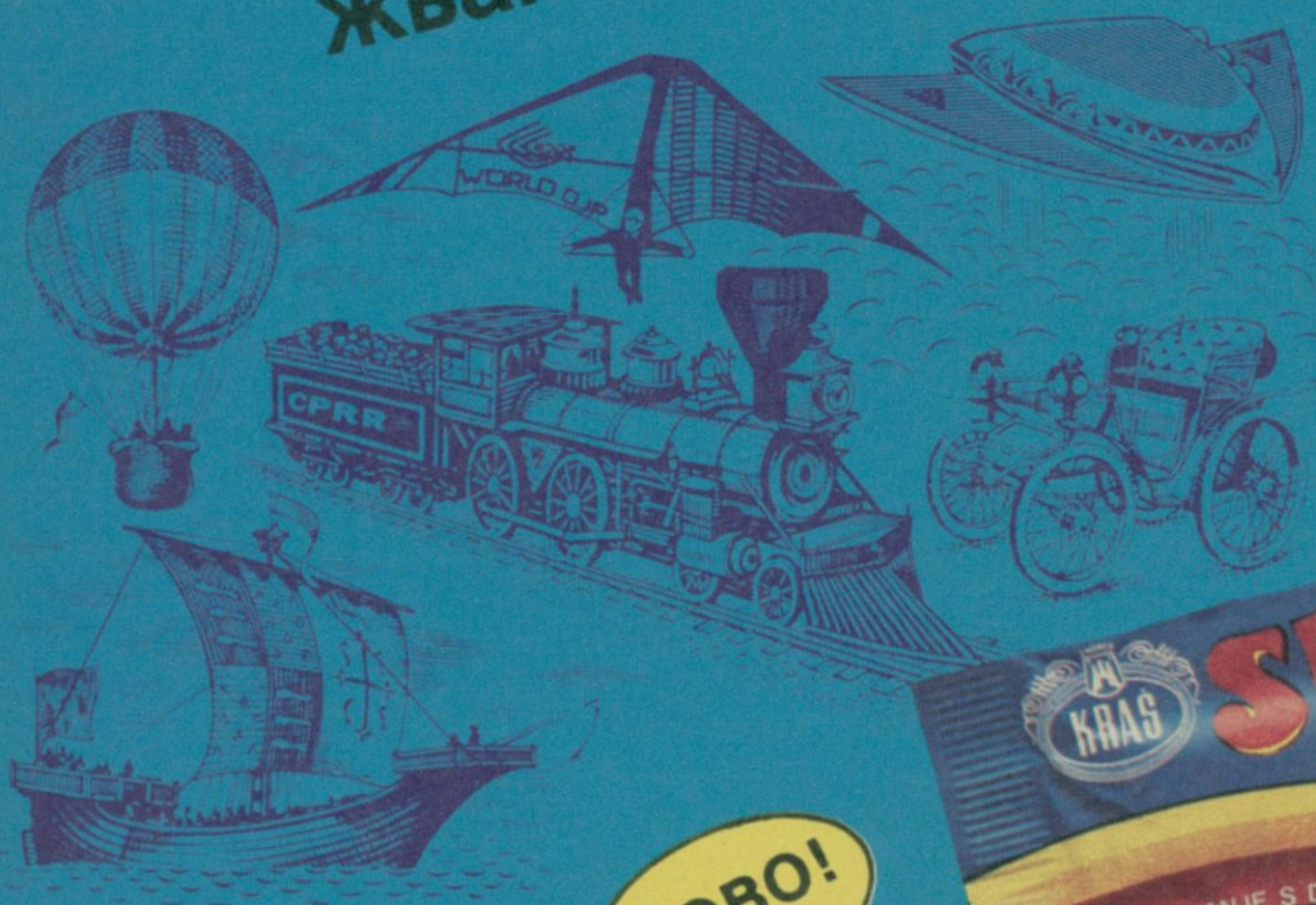

Серија самолепивих сличица у боји о развоју саобраћајних средстава на копну, на мору и у ваздуху — од прве бицикле и легендарних Дедалових крила до првог корака астронаута на Месец.

У сваком омоту налази се по једна сличица.
За десет омота вам БЕСПЛАТНО достављамо албум.
Број албума је ограничен, зато што пре доставите 10 омота на адресу: „Јосип Краш", 41000 Загреб (за наградно извлачење).

СПРИНТ вас такође награђује!
Шта сте добили, можете сазнати на полеђини сличице, а награде су следеће:

- фото-апарат
- књиге „Велики светски проналасци"
- књиге, „Илустрована дечја енциклопедија"
- мајице „СПРИНТ"
- значке „СПРИНТ„

НОВО!

САМО ЗА ЧЛАНОВЕ КЛУБА

САМО ЗА ЧЛАНОВЕ PEZ КЛУБА

Сваког месеца награђујемо 1.000 чланова ексклузивним наградама — PEZ фигурицама, које се продају широм света.

НАГРАДА У МАЈУ ЈЕ: *PEZ МЕДО ПАНДА*
Награђене бројеве PEZ чланских карата, објавићемо 6. јуна у „Забавнику".
ПОСТАНИ И ТИ ЧЛАН!
Пошаљи 5 омота бомбона PEZ и попуњен купон на адресу:
PEZ КЛУБ,
61111
ЉУБЉАНА,
п. п. 8

Kolinska

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

Улица и кућни број

Место становања

поштански број

Датум рођења

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ПРВО, ПИШИ!

Хтио бих да знам ко и гдје откупљује поштанске марке и да ли уопште у нашој земљи постоји установа која се тиме бави? Напомињем да имам марке Краљевине СХС, краља Николе, краља Александра, П. П. Његоша и још хиљаде других.

Адмир Хацицановић,
Заљево — Стари Бар

Званичним откупљивањем поштанских марака бави се „Филателија-Београд" у Београду, Таковска 7, и то само пре подне. Пошто ти живиш у Црној Гори, предлажемо ти да се прво писмом обратиш „Филателији" да би видео да ли су заинтересовани за марке којима располажеш. Тако се нећеш излагати непотребним путним трошковима.

НЕ МЕРЕ ИСТО

Петнаестог априла навршило се годину дана од катастрофалног земљотреса који је задесио Црногорско приморје. Ја сам га преживјела па ме интересује, а вјерујем не само мене, које је јачине по Меркалијевој скали био овај земљотрес? Како се израчунава разлика између Меркалијеве и Рихтерове скале? Жељела бих да знам какве облике земљотреси имају и каквог је облика био овај?

Лисјенка Павићевић
ОШ „Бошко Стругар"
Улцињ

Интензитет потреса који је 15. априла прошле године у 7 часова и 20 минута захватио Црногорско приморје имао је у епицентру 9 степени Меркалијеве скале. Магнитуда је измерена са 6,5 јединица Рихтерове скале. Дубина огњишта процењена је на 20 километара. Епицентрална област протезала се од Котора до Бара, а теоретско место епицентра фиксирано је на координатама 42 степена и 19 минута северне географске ширине и 18 степени и 56 минута источне географске дужине.

Кад је у питању израчунавање јачине потреса многи људи су у забуни и верују да и Рихтерова и Меркалијева скала мере исто. Међутим, то није тачно: Рихтерова скала има 9 јединица и мери количину ослобођене енергије у огњишту, хипоцентру огњишта. Меркалијева скала има 12 степени и означава јачину земљотреса на површини.

РИХТЕРОВА И МЕРКАЛИЈЕВА СКАЛА

Рихтерова скала	Меркалијева скала	дејство потреса
I степен	I степен	региструју само сеизмографи
II степен	II степен	Осећају појединци на вишеспратницама
III степен	III степен	Осећају групе људи
IV степен	IV степен	У кућама се тресе посуђе, под и таваница шкрипе
V степен	V степен	Осећа цело становништво, на старим црквама звоне мања звона
	VI степен	Њишу се лустери, престају са радом зидни сатови, клати се дрвеће, пуца малтер на зидовима старих кућа
VI степен	VII степен	На старим кућама јављају се пукотине, на рекама таласање, општи страх
	VIII степен	Руше се димњаци, јављају се пукотине на свим зградама, таласање на рекама
VII степен	IX степен	Делимично или потпуно уништење свих грађевина
	X степен	Већина камених зграда је уништена, ломе се цеви гасовода и водовода, појављују се пукотине на улицама, воде река и језера запљускују обале
VIII степен	XI степен	Уништене све грађевине од камена, руше се мостови, савијају железничке и трамвајске шине
IX степен	XII степен	Не преостаје ништа од човекове делатности, мења се топографија терена на којем је дошло до потреса

Колико Рихтерових јединица одговара Меркалијевим степенима може условно да се израчуна и онда би тај однос био овакав: од 0.6 до 0.7 степени по Рихтеру одговара једном степену по Меркалију. Један од потреса на Црногорском приморју који је измерен са 6,3 до 6,5 јединица Рихтера имао је одговарајућу јачину на површини од 9 степени по Меркалију.

По начину кретања терена и његовом манифестовању на површини разликују се сукусорни и ундулаторни покрети. Први су покрети у вертикалном правцу а други таласања која се хоризонтално шире.

Катастрофални земљотрес који си преживела имао је „облик" вертикалних раседа.

БРЖА ОД ЗВУКА

Интересује ме која је најбржа животиња у води, ваздуху и на копну?

Јохан Хагелкрис
Моше Пијаде 41
Чуруг

Птице лете веома брзо. Није реткост да нека од њих постигне брзину од 80, 170 па чак и 300 километара на час! Међутим, ниједна од њих не може да се такмичи са неким врстама инсеката. Врста мале мушице чије је ла-

тинско име Cephenomyia лети фантастичном брзином од 1308 километара на час. Поређења ради, звук се простире брзином од око 1200 километара на час.

Најбржом копненом животињом сматра се гепард: он је у стању да трчи, наравно не дуго, брзином од 120 километара на час. Нешто спорије од њега крећу се морске животиње, међу којима прво место заузима ајкула хација. Утврђено је да она плива истом брзином којом трчи антилопа — 100 километара на час.

ОД НАТАЛИЈЕ — НАТАША

Волела бих да знам како је настало моје име?

Наташа Срећковић
Аранђеловац

Наташа је руско име и једно је од облика имена Наталија. А име Наталија се „развило" из латинског dies natalis Domini, што значи дан Христовог рођења. Обично су га добијала деца рођена на овај дан.

ПРАКСА ЗНАЧИ ИСКУСТВО

Да ли би могао да нам одговориш шта значи реч пракса?

Иван и Тања Марковић
Милорада Петровића Уџке 2
Шабац

Реч пракса има више значења. По једном од њих она означава стварну, непосредно корисну делатност (насупрот теоретској, мисаоној), искуство, примену, вршење, спровођење у дело. Као пример навешћемо реченицу: „Теорија треба да постане вођом праксе!" Следеће значење ове речи је начин рада, поступања или владања. Објашњава га, на пример, ова реченица: „Сада је уведена нова пракса код лондонске станице..." Пракса затим значи и вршење неког стручног рада као што је: лекарска пракса, адвокатска, итд. Ова реч може да значи и стручни рад одређеног трајања после свршеног школовања које служи као увођење у посао. Објашњење овог значења налазимо у реченици: „Ишао је на праксу у фабрику дувана". У одређеном контексту реч пракса употребљава се уместо израза пацијенти, клијентела. Одговарајући пример за ово значење била би реченица: „Настанио се (лекар) у Сарајеву, где је стекао велику праксу."

У ИСТО ВРЕМЕ

Када се говори о старим цивилизацијама увек се помиње и египатска. Да ли је она у односу на кинеску старија или млађа?

Јелица Тешић
Београд

Подручје на којем се данас налази НР Кина било је насељено још од најстаријих, праисторијских времена. О томе сведочи и познато налазиште из плеолитског доба недалеко од Пекинга, где су пронађени остаци такозваног пекиншког човека. Ово и друга налазишта несумњиво потврђују дубоку старост „културе" овог тла од давнина настањеног Кинезима, народом монголског порекла. Захваљујући њима откривено је и да су се племена у долинама реке Хоангхо и Јангцекјанг још пре 7000 година не само бавила земљорадњом већ и да су знала за вештачко наводњавање.

Иста знања, у исто време, имали су и становници древног Египта, односно и они су се бавили земљорадњом заснованом на вештачком наводњавању. Археолошка истраживања утврдила су да је земља у долини Нила крајем четвртог миленијума пре нове ере имала организовану бирократску краљевину иза које су стајали векови развоја!

НИ ЗДРАВО НИ ЛЕПО

Имам проблем и надам се да ћеш ми помоћи да га решим. Повремено ми на устима излази жвалица а у носу се појављује рана. Да ли је то, можда, последица мојих оболелих синуса или нечег другог?

Дејан Аничић

Жвале се често јављају код деце, најчешће услед недостатка витамина (А и Б) али и као последица бактеријских, гљивичних и вирусних инфекција. Оне могу да буду и симптом неког обољења, нарочито цревног. Зато ти препоручујемо да одеш код лекара (посебно због ранице у носу) који ће, чим одреди узрок, моћи брзо да те излечи. Жвала се треба решити и из естетских разлога, а за то је најчешће довољна нека антибиотска маст.

ЛИК СА НОВЧАНИЦЕ

Молим те кажи ми како се зове човек чији је лик на новчаници од 10 динара?

Срђан
Змајево

Ариф Хералић.

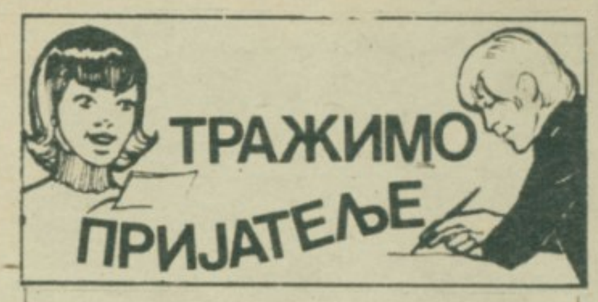

Татјана Билић, 23000 Зрењанин, Трг ЈНА 12/29 — 13 година ,воли спорт и музику, тренира атлетику

Нијаза Беговић, 72253 Бусовача, Путиш 65 — 15 година, пише песме, сакупља постере, разгледнице и добре фотографије

Даворка Лукић, 58000 Сплит, Сутјеска 236 — 14 година, воли музику и сакупља разгледнице

СССР 654041, Новокузнезк 41, проспект Октобарскиј 2а кв 36, Ветлана Кораблина — 26 година, завршила машинску школу, воли позориште, музику, књижевност, спорт, сакупља разгледнице, марке и плоче

Весна Милојковић, 18000 Ниш, Миленка Хаџића 45 — 13 година, воли музику и сакупља постере

Софија Пошарац, 11080 Земун, Задругарска 8 — 11 година, воли музику и поезију, навијач Партизана

Едвард Такач, 24000 Суботица, XVI дивизије 23 — 16 година, активан спортиста и љубитељ музике

У НОВОМ БРОЈУ
ПОЛИТИКА Мозаик ПОЛИТИКА Мозаик ПОЛИТИКА Мозаик
СВЕ О КОЛЕКЦИОНАРСТВУ
У НОВОЈ СТАЛНОЈ РУБРИЦИ
МОЗАИКОВ КОЛЕКЦИОНАР!
● ЗА ФИЛАТЕЛИСТЕ И НУМИЗМАТИЧАРЕ
● ЗА ЗНАЧКАРЕ
● ЗА САКУПЉАЧЕ ОРДЕЊА И МЕДАЉА
● ЗА НЕОБИЧНЕ ЗБИРКЕ
МОЗАИКОВ КОЛЕКЦИОНАР
РУБРИКА ЗА СВЕ! У НОВОМ БРОЈУ — НОВИ ПОСТЕР!

WALT DISNEY

МИКИ

СТИГ'О СИ У ПРАВИ ЧАС, МИКИ?

ВРЕМЕ ЈЕ ...

... ДА НАХРАНИМ ЖИВОТИЊЕ!

ГРРР! ФРРР! АГРРРР! КРИИ!

СВИЂА ЛИ ТИ СЕ НОВ ПОС'О, ШИЉО?

НИЈЕ ЛОШ!

ЖИВОТИЊЕ ME НЕСТРПЉИВО ОЧЕКУЈУ!

ХВАТАЈ, МЕДО!

ИЗВОЛИ, БУЦО!

НАГЛЕД'О САМ СЕ РАЗЈАПЉЕНИХ ЧЕЉУСТИ!

2-3

СВЕЖА РИБА, ПИНГВИНЧИЋИ!

Copyright © 1980
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

САД ЋЕШ И ТИ НЕШТО ДА ПРЕЗАЛОГАЈИШ!

АХА!

УБАЦИ МИ СЕНДВИЧ У УСТА, МИКИ!